

Issue 3

ANATOLIA SPORT RESEARCH

"International Peer-Reviewed and Open Access Electronic Journal"

Volume 5
2024

ISSN 2757-6485

ANATOLIA SPORT RESEARCH

**International Peer-Reviewed
&
Open Access Electronic Journal**

**ISSN
2757-6485**

2024: 5 (3)

www.anatoliasr.org

editor@anatoliasr.org

[anatoliasr.journal](https://www.facebook.com/anatoliasr.journal)

[anatoliasr](https://www.instagram.com/anatoliasr)

[@SportAnatolia](https://twitter.com/SportAnatolia)

[Anatolia Sport Research](https://www.youtube.com/Anatolia Sport Research)

ANATOLIA SPORT RESEARCH

Anatolia Sport Research (ASR) was established in 2020 and is a refereed sports field electronic journal that publishes three times a year (March-April, July-August, November-December). The Journal has been founded under the leadership of Eser AĞGÖN (Assoc. Dr. at Marmara University).

Anatolia Sport Research follows a double blind peer review policy. Whether or not the works sent to the journal will be published is decided according to the evaluations of at least two blind referees determined by the editors. If one of the two referees does not find the publication suitable, the decision to be published is given if the third referee considers it appropriate.

The journal is open access and free of charge. The content of the articles, all kinds of articles and visuals published in the journal and the legal responsibilities that may arise from them belong to the authors themselves. Publications that are below this rate and contrary to academic method and ethics are rejected or requested to be rewritten. In scientific papers to be sent to the journal, the recommendations of Journal Editors should be taken into consideration.

AIM

Anatolia Sport Research, in TÜRKİYE and in the world of sports and scientists working on related sciences, aims to enable researchers and students to publish in Turkish and English and, aims to create a common platform for qualified academic publications in this field to contribute to society and for scientific development.

SCOPES

The journal accepts articles under the sub-headings Physical and Sports Education, Movement and Training, Sports and Recreation Management of broadcasts that offer qualitative, quantitative research and model suggestions. Training, Physical Education and Play, Physical Education and Sports Pedagogy, Exercise and Sport Physiology, Exercise and Sport Psychology, Nutrition in Exercise and Sport, Physical Education, Sports and Physical Activity for the Disabled, Physical Activity and Health, Physical Fitness, Kinanthropometry, Motor Behavior, Recreation, Sports Biomechanics, Sports Philosophy, Sport Sociology, Sports History, Sports Management, Sports Tourism, Sports Anthropology and Sports Medicine.

This Journal licensed under a CC BY-NC-ND (Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0) International License.

ANATOLIA SPORT RESEARCH

EDITORIAL BOARD

Publisher

Eser AĞGÖN (PhD) Marmara University Faculty of Sport Sciences Istanbul, TÜRKİYE

Editor in Chief

Eser AĞGÖN (PhD) Marmara University Faculty of Sport Sciences Istanbul, TÜRKİYE

Assistant Editors

Muhammet Cenk BİRİNCİ (PhD) Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Sport Sciences Erzincan, TÜRKİYE

Öztürk AĞIRBAŞ (PhD) Bayburt University Faculty of Sport Sciences Bayburt, TÜRKİYE

Bülent TATLISU (PhD.) Bayburt University Faculty of Sport Sciences Bayburt, TÜRKİYE

Yasemin ÇAKMAK YIL-DIZHAN (PhD) Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Sport Sciences Erzincan, TÜRKİYE

Field Editors

Physical Education and Sports

Oğuz Kaan ERSENTÜRK (PhD) Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Education Erzincan, TÜRKİYE

Üstün TÜRKER (PhD) Gumushane University School of Physical Education and Sport Gumushane, TÜRKİYE

Training

İbrahim CAN (PhD) Iğdir University Faculty of Sport Sciences Iğdir, TÜRKİYE

Murşit Ceyhan BİRİNCİ (PhD) Ondokuz Mayıs University Yaşar Doğu Faculty of Sport Sciences Samsun, TÜRKİYE

Refik ÇABUK (PhD) Ondokuz Mayıs University Yaşar Doğu Faculty of Sport Sciences Samsun, TÜRKİYE

Sport Management

Yunus Emre KARAKAYA (PhD) Fırat University Faculty of Sport Sciences Elazığ, TÜRKİYE

Recreation

Ali İSKENDER (PhD) Atatürk University Faculty of Tourism Erzurum, TÜRKİYE

Sport Nutrition

Sibel TETİK (PhD.) Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Sport Sciences Erzincan, TÜRKİYE

Statistics Editor

Mehmet BEKDEMİR (PhD) Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Education Erzincan, TÜRKİYE

Language Editor

Tolga AYTATLI (English Lect.) Kafkas University School of Foreign Languages Kars, TÜRKİYE

ANATOLIA SPORT RESEARCH

Content Editors

Ahmet Melih ÇİLİNGİR (Lect.)	Aksaray University	Faculty of Education	Aksaray, TÜRKİYE
Emrah Seçer (Research Assistant)	Erzincan Binali Yıldırım University	Faculty of Sport Sciences	Erzincan, TÜRKİYE

Editorial Advisory Board

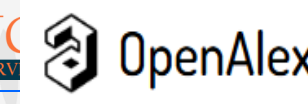
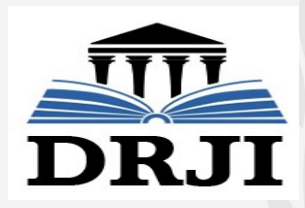
Anthony C. HACKNEY (PhD, DSc)	University of North Carolina	Department of Exercise & Sport Science	Chapel Hill, North Carolina, USA
Ajeet JAISWAL (PhD)	Central University of Tamil Nadu	Department of Epidemiology and Public Health	Tamil Nadu, INDIA
Carlos MAGALLANES (PhD)	Universidade de Gama Filho	Departamento Educação Física y Salud	UFG, BRASIL
Cristian Cofre BOLADOS (PhD)	University of Santiago	Department of Physical Education	Santiago, CHILE
Gábor Áron Vitályos (PhD)	Eötvös Loránd University (ELTE)	Faculty of Education	Budapest, HUNGARY
İzzet UÇAN (PhD)	Ataturk University	Faculty of Sport Sciences	Erzurum, TÜRKİYE
Jaak JURIMÄE (PhD)	University of Tartu	Institute of Sport Sciences and Physiotherapy	Tartu, ESTONIA
Leyla Stefanova DIMITROVA (PhD)	Vasil Levski National Sports Academy	Department of Chess	Sofia, BULGARIA
Maryam HADIZADEH (PhD)	University of Malaya	Centre for Sports and Exercise Sciences	Kuala Lumpur, MALAYA
Mehmet YAZICI (PhD)	Erzincan Binali Yıldırım University	Faculty of Sport Sciences	Erzincan, TÜRKİYE
Mohammed Nashrudin NAHARUDIN (PhD)	University of Malaya	Centre for Sports and Exercise Sciences	Kuala Lumpur, MALAYA
Nikolay Anguelov PANAYOTOV (PhD)	Vasil Levski National Sports Academy	Department of Olympic Sports	Sofia, BULGARIA
Recep ÖZ (PhD)	Erzincan Binali Yıldırım University	Faculty of Education	Erzincan, TÜRKİYE
Sareena Hanim HAMZAH (PhD)	University of Malaya	Centre for Sports and Exercise Sciences	Kuala Lumpur, MALAYA
Sergii IVASHCHENKO (PhD)	Kyiv Boris Grinchenko University	Faculty of Health, Physical Education and Sports	Kyiv, UKRAINE
Sevim KÜL AVAN (PhD)	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University	Faculty of Sport Sciences	Nevşehir, TÜRKİYE
Vahur ÖÖPIK (PhD)	University of Tartu	Institute of Sport Sciences and Physiotherapy	Tartu, ESTONIA
Valentin Georgiev GARKOV (PhD)	Vasil Levski National Sports Academy	Department of Tourism, Alpinism and Orienteering	Sofia, BULGARIA
Yahya ALZGHOUL (PhD)	University of Jordan	Department of Tourism Management,	Aqaba, JORDAN
Yener BEKTAŞ (PhD)	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University	Faculty of Arts and Sciences	Nevşehir, TÜRKİYE

ANATOLIA SPORT RESEARCH

INDEX

REVIEWERS OF 2024– 5 (3)

- ◆ Atakan ÇAĞLAYAN (PHD)
- ◆ Emre BELLİ (PHD)
- ◆ İlker KİRİŞÇİ (PHD)
- ◆ İrem KAVASOĞLU (PHD)
- ◆ Muhammet MAVİBAŞ (PHD)
- ◆ Numan Bahadır KAYIŞOĞLU (PHD)
- ◆ Oğuz Kaan ESENTÜRK (PHD)
- ◆ Özer YILDIZ (PHD)
- ◆ Pero Duygu DUMANGÖZ (PHD)
- ◆ Yunus Emre YARAYAN (PHD)

TABLE OF CONTENTS

Original Articles

- ◆ 50m Kelebek Stil Maksimum Performans Yüzmesine Yüzme Teknik Evrelerinin Etkisi / The Effect of Swimming Technical Phases on 50m Butterfly Sprint Swimming
Ender KALPAK, Asiye Filiz ÇAMLIGÜNEY 1-9
- ◆ Spor Lisesi Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık, Algılanan Sosyal Destek ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi / An Investigation of Psychological Resilience, Perceived Social Support and Life Satisfaction Levels Among Sports High School Students
Yasemin ÇAKMAK YILDIZHAN 10-21
- ◆ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Antrenörlerinin Sportmenlik Kavramına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi / Investigation of the Opinions of Youth and Sports Provincial Directorate Coaches towards the Concept of Sportsmanship
Yakup KOÇ, Tuncay MERAL 22-34
- ◆ Teknoloji Bağımlılığı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki: Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma / The Relationship Between Technology Addiction and Communication Skills: A Research on Students of the Faculty of Sports Sciences
Berk Hakan YILMAZ, Özdenur ÖZDEN 35-46
- ◆ Representation of Women in Sports Management and Sports Employment in Turkey / Türkiye'de Spor Yönetiminde ve Spor İstihdamında Kadının Temsiliyeti
Gözde ERSÖZ, İrem Nur BULUT, Meltem İNCE YENİLMEZ.....47-68

50 m Kelebek Stil Maksimum Performans Yüzmesine Yüzme Teknik Evrelerinin Etkisi

“The Effect of Swimming Technical Phases on 50m Butterfly Sprint Swimming”

Ender KALPAK¹ & Asiye Filiz ÇAMLIGÜNEY²

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Tarihçe

Yayın Geliş Tarihi: 8 Kasım 2024

Kabul Tarihi: 16 Aralık 2024

Online Yayın Tarihi: 27 Aralık 2024

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliar.64>

Yazarlarla İletişim

1- Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul, TÜRKİYE

e-mail: ender.kalpak@enka.k12.tr

<https://orcid.org/0000-0002-0192-856X>

2- (Sorumlu Yazar) Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, TÜRKİYE

e-mail: filizcamliguney@marmara.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-0363-3025>

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar çalışmanın konseptine ve tasarımına katkıda bulundu.

Finansman

Bu çalışma herhangi bir kurum/kuruluşun maddi destek almadı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ediyorlar.

Şeffaflık

Yazarlar, çalışmada hiçbir hayati özelliğin ihmal edilmediğini, dürüst, doğru ve şeffaf bir anlatım ile raporlaştırdığını ve herhangi bir tutarsızlık olmadığını beyan etmişlerdir.

Etik

Bu çalışmada bilimsel etik kriterlerine uyulmuştur.

Referans Gösterimi

Kalpak, E. & Çamlıgüney, A.F. (2024). 50m Kelebek Stil Maksimum Performans Yüzmesine Yüzme Teknik Evrelerinin Etkisi, 5(3):1-9.

Copyright © 2024 by Anatolia Sport Research

ÖZET

Amaç: 10-12 Yaş erkek yüzücülerde 50m kelebek maksimum performans yüzüşünde çıkış ve dönüş evrelerinin toplam zamana etkisinin belirlenmesidir.

Materyal ve Metod: Çalışma grubunu ENKA Spor Kulübü altyapı takımında lisanslı 10-12 yaş aralığında 23 erkek yüzücü (yaş: 11,13±0,81 yıl, boy: 160,89±10,01 cm, vücut ağırlığı: 48,17±8,87 kg, VKİ: 18,49±1,97 kg/m²) oluşturmuştur. Yüzücülerin boy, vücut ağırlığı ve kulaç uzunluğu ölçümlerinden sonra, aynı gün 50m kelebek yüzme tekniğindeki sprint çıkış-dönüş performans ölçümleri için kinematik analiz yapılmıştır (Dartfish 9 Team pro). Analizler sırasında video kayıtları GoPro HERO7-Black ile alınmıştır. Analizler sırasında yüzülen toplam süre, mesafenin birinci ve ikinci yarısının süreleri ölçülmüştür. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (minimum, maksimum, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Çıkış ve dönüş evrelerinin toplam zamana etkisinin belirlenmesinde Pearson kolerasyon testi ve lineer regresyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: İlk 25m ve son 25m ile yüzme zamanı 50m toplam yüzme zamanı için hesaplanan regresyon modeli ($F_{(1,22)}=329,560$, $p=0,000^{**}$), ($F_{(1,22)}=519,754$, $p=0,000^{**}$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İlk 25m yüzme zamanı, 50m toplam yüzme zamanının %94'ünü, son 25m yüzme zamanı, 50m toplam yüzme zamanının %96'sını ($R=0,980$; $R^2=0,961$) açıklamaktadır.

Sonuç: İlk ve son 25m yüzme zamanı 50m toplam yüzme zamanını etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyomekanik Analiz, Kelebek Stil Yüzme, Sprint Yüzme, Yüzme.

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to investigate the associations between the individual performance of physical education and sports teachers and their perception of digital transformation. The aim of this study is to investigate the effect of the start and turn on the total time in the 50m butterfly sprint swim in 10-12 year old male swimmers.

Material and Method: The study group consisted of 23 male swimmers (age:11.13±0.81 years, height:160.89±10.01 cm, body weight:48.17±8.87 kg, BMI:18.49±1.97 kg/m²) licensed in the ENKA Sports Club youth team, aged 10-12. After the swimmers' height, body weight and stroke length measurements, kinematic analysis was performed for the start-turn performance measurements in the 50m butterfly swimming technique on the same day (Dartfish 9 Team pro, USA). During the analyses, video recordings were made with GoPro HERO7-Black. During the analyses, the total time swim, the times of the first 25m and second 25m of the distance were measured. Descriptive statistical methods (minimum, maximum, mean, standard deviation) were used to evaluate the data. Linear regression analysis and Pearson correlation test were used to determine the effect of the start and turn phases on the total time.

Results: The regression model calculated for the first 25m and last 25m swimming time and the total swimming time of 50m ($F_{(1,22)}=329.560$, $p=0.000^{**}$), ($F_{(1,22)}=519.754$, $p=0.000^{**}$) was found to be statistically significant. The first 25m swimming time explains 94% of the total 50m swimming time, the last 25m swimming time explains 96% of the total 50m swimming time ($R=0.980$; $R^2=0.961$).

Conclusions: The first and last 25m swimming time affects the total 50m swimming time.

Keywords: Biomechanical Analysis, Butterfly, Sprint Swim, Swimming.

GİRİŞ

Mesafe olarak 50m yüzme 25m lik havuzda; start, yüzme, dönüş ve bitiş olmak üzere dört farklı bölümden oluşur (Smith ve ark., 2002; Morouço ve ark., 2011; Veiga ve ark., 2013). Su altı süresinin uzaması ile sporcuların suda kayarak hızı sürdürmeleri, sporcular için yüzme sekronunun azaldığı ve kayarak yüzme hızının arttığı bir avantaj oluşturmaktadır. Bu nedenle tüm yüzücülerin yüzerek üstünlük sağladıkları bir yarış hedeflendiği için, başlangıç ve dönüş bölümlerindeki su altı hareketinin 15 m ye kadar sürdürülmesi Fédération Internationale de Natation (FINA) yarışma kurallarına göre kısıtlanmıştır (Fina swimming rules.2023).

50 m sprint kelebek yüzme başlangıç; başlangıç bloğundan atlayış, suya giriş, 10m su içinde kayma ve delfin ayak vuruşu, yüzme safhası, dönüş, duvara değme ve itme, suda kayma ve delfin ayak vuruşu 7,5m den oluşmaktadır (Garland Fritzdorf ve ark., 2009; Veiga ve ark., 2013). Kısa kulvar 50m; 25m gidiş, 25m dönüş olarak tanımlanır. Kısa kulvar yüzmenin %60 ını başlangıç ve dönüş bölümlerinden oluşur. Rekabetçi yüzmenin amacı mesafeyi mümkün olan en kısa sürede bitirmek olduğundan, başlama ve dönüş teknikleri bitiminde harcanan süre olarak da tanımlanmaktadır (Morouço ve ark., 2011; Morais vd., 2019). Çıkış ve dönüşten sonra 15 m su içi, 50 m müsabakalarında toplam yarış mesafesinin %30'unu teşkil etmektedir (Atkison ve ark., 2014). 50m lik bir mesafede ise performans milisaniyelik farklarla belirlenmektedir. Bu farkların nedenini araştırmak, yüzme biyomekaniğini belirlemek, antrenmanlarla geliştirmek için kinetik ve kinematik analizler kullanılmaktadır. Su içi yüksek hızlı, çözünürlüklü kameralar ile hareket sensörleri kullanılmaktadır. Hareket analizi programları ile değerlendirilmektedir (Barbosa ve ark., 2010; Strzala ve ark., 2017; Schaffert ve ark. 2019).

Yüzme müsabakalardaki yarış analizleri genellikle yalnızca su üstünden kaydedilen video görüntülerinin analiziyle sınırlı olduğundan, yüzücülerin hızlı başlangıç ve dönüş süresi elde etmek için su altı hızını nasıl maksimuma çıkardığı bilinmemektedir (Morais ve ark., 2019). Bu nedenle, gerçek bir yarışa benzer bir koşulun (vücuda herhangi bir test ekipmanı takılmadan, FINA yönetmeliğine uygun bir maksimum efor denemesi) kullanıldığı ve su altı kinematik bilgilerinin analiz edildiği bir yaklaşım, başlangıç ve dönüş performanslarının daha iyi anlaşılması için faydalıdır. Başlangıç ve dönüş bölümlerini etkileyen faktörler arasında su altı yüzme sırasındaki ilk ileri hız ve yavaşlama (decelerasyon) süzülme, vücut duruşu (strimline) ve delfin ayak vuruş sıklığıdır (Takeda ve ark., 2022, Naemi ve Sanders, 2008; Tor ve ark., 2015, Houel ve ark. 2013, Connaboy ve ark., 2009). Bu kinematik değişkenler geniş çapta incelenmiştir ancak yarış koşullarında incelenmemiştir.

Bu faktörleri bir yarış koşulunda araştırmak için, kelebek çıkış ve dönüş tekniklerine odaklanmak ilk adım olarak faydalı olacaktır. Kelebek yüzmede başlangıç ve dönüş benzersizdir, çünkü su altı hareketinin çoğunluğu tek bir itici teknik olan dalgalı yüzmeden oluşur. Bu, kelebek tekniğin başlangıç ve dönüş bölümlerini analiz etmenin diğer tekniklerle karşılaştırıldığında çok daha basit olduğu anlamına gelir çünkü strimline pozisyonda sadece delfin ayak vuruşu ilerlemeyi içerir.

Özetlemek gerekirse, yarışmacı yüzücülerin yarışmalar sırasında su altında nasıl yüzdükleri iyi anlaşılmıştır ancak yarış koşulunda su altı mesafesini, zamanını ve hızını etkileyen seçilmiş kinematik parametreler hakkında bilgi eksikliği bulunmaktadır. Kelebek yüzme stilini analiz etmek, hangi kinematik faktörlerin başlangıç ve dönüş performanslarını etkilediğini araştırmak açısından faydalı olacaktır (Gonjo ve Olstad, 2020). Bu çalışmanın temel amacı 10-12 Yaş erkek yüzücülerde 50m kelebek maksimum performans yüzüşünde çıkış ve dönüş evrelerinin toplam zamana etkisinin belirlenmesidir.

MATERYAL VE METOD

Denek Seçimi

Çalışmamız için Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul onayı alınmıştır. Ayrıca Helsinki Bildirgesine göre çalışma protokolü uygulanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada yer alan olan yüzücülere ve ebeveynlerine çalışma hakkında bilgilendirilme yapılmıştır. Bilgilendirme sonrasında ailelerinden imzalı izin belgeleri alınmıştır. Yüzücüler gönüllü olarak çalışmalara katılım sağlamıştır. Çalışmaya katılan genç yüzücüler Türkiye Yüzme Federasyonu tarafından verilen yüzücü lisansına sahip olması nedeniyle sağlık muayeneleri her yıl düzenli olarak yapılmaktadır. Son altı ay içerisinde yaralanma yaşayan ve yüzme performans ölçümlerine katılım sağlayamayacak genç yüzücüler çalışmaya dahil edilmemiştir. ENKA Spor Kulübünde lisanslı olarak altyapı eğitimi alan 10-12 yaş erkek yüzücüler katılmışlardır. 6 yaş itibariyle 4 yıl süresince düzenli antrenman yapan erkek yüzücüler denek grubunu oluşturmuşlardır.

Çalışma Grubu

Çalışmamızın modeli bağımlı ve bağımsız değişkenlerin oluşturduğu tek değişkenli deneysel araştırma olarak kurgulanmıştır. Çalışma grubunu ENKA Spor Kulübü altyapı takımında lisanslı ve faal yarışmakta olan 10-12 yaş aralığında 23 erkek yüzücü (yaş: $11,13 \pm 0,81$ yıl, boy: $160,89 \pm 10,01$ cm, vücut ağırlığı: $48,17 \pm 8,87$ kg, VKİ: $18,49 \pm 1,97$ kg/m²) oluşturmuştur.

Çalışmanın Ölçümlerinin Yeri ve Zamanı

Antrenmanlar ve ölçümler ENKA spor kulübü 25m kapalı yüzme havuzunda yapılmıştır. Yüzücülerin boy, vücut ağırlığı ve kulaç uzunluğu ölçümlerinden sonra, aynı gün 50m kelebek stil sprint yüzmesindeki çıkış-dönüş performans ölçümleri ve sonrasında değerlendirmeleri yapılmıştır. Ölçümler 11.00-14.00 saatleri aralığında yapılmıştır. Yüzücülerin duyurulan saatte Enka Spor Kulübü 25m kapalı yüzme havuzunda yarışma malzemeleri ile hazır bulunmaları istenmiştir. Ölçüm günü yüzücülerden fiziksel aktivite yapmamış olmaları, ölçümden en az 2 saat önce yemek yemiş ve dinlenmiş olmaları istenmiştir. Ölçümler Enka Spor Kulübünün 25m kapalı yüzme havuzunda dış ortam 29°C derece, havuz suyu sıcaklığı 27°C derece olacak şekilde düzenlenmiş olup test süresince aynı koşullar sağlanmıştır. Yüzücülerin teste gelirken kendi bone, yarışma gözlüğü, yarışma mayosu, terlik ve havlularını getirmeleri istenmiştir. Kinematik analizler süresince sporcuların antrenörleri de gözlem ve sporcuların motivasyonu amacı ile havuzda hazır bulunmuştur.

Çalışmada Uygulanan Ölçümler

Yüzücülerin ailelerinden onaylanmış gönüllü katılım formu alındıktan sonra yaş bilgisi alınmış, boy cm, vücut ağırlıkları kg ve kulaç uzunlukları cm olarak ölçülmüştür.

Yüzücülerin 50 metre Kelebek Stil Performans Ölçümü

Test gününde tüm yüzücülere toplam süresi 40 dakika olan standart sürat mesafeleri yarış ısınması uygulanmıştır. Isınma; sporculara 5 erli gruplar halinde sırasıyla 15 dakika karada dinamik ısınma ve ardından aşağıda detaylandırılmış su içi ısınma protokolü yaklaşık 30 dakika süre ile uygulanmıştır. Isınma programı yüzme sporunda bu yaş grubunda sıklıkla kullanılan ve sporcuların bilgi sahibi olduğu ısınma modelidir. Katılımcılar ısınmalarını bitirdikten 45 dakika sonra kinematik analiz testine başlanmıştır.

Su İçi Isınma Protokolü:

200m 25m Serbest stil 25m sırtüstü stil yüzme
200m Karışık 25 ayak 25 drill-200m karışık 25 drill 25 yüzme
4x75m 25 Sırt-kurbağalama-serbest stil tekrar arası dinlenmeler 15 saniye

Ayak

200m 25 Kelebek 25 serbest yüzme
2x(2x50m %80-2x25 %90 m Kelebek ayak) dinlenmeler 20sn/set arası 20sn

Kol (pulbuoy ile)

150m 25 Kelebek - 25 serbest yüzme
2x(2x50m %80 efor -2x25m %90 efor kelebek kol) dinlenmeler 20sn/set arası 20sn

Pre Set

6x25m 2x(10m max Kelebek -15m serbest yavaş/15m max kelebek-10m serbest yavaş/20m max kelebek-5m serbest yavaş) dinlenmeler 20sn/set arası 20sn
100 m Dinlenme yüzmesi

Çıkış sinyali ile çıkış bloğundan,

1x35m hızlı kelebek yüzme + 15m yavaş serbest yüzme
1x25m max efor kelebek yüzme + 125m yavaş yüzme
45 dk dinlenme (yarış mayosu giyme ve testi bekleme)

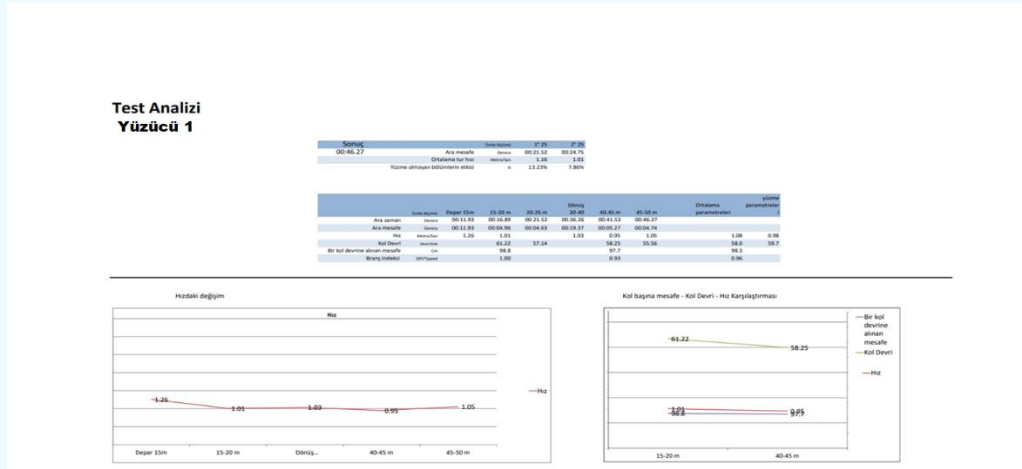
Sporcunun performans yüzmesi için 2. kulvar, hareketli kamera düzeneği için ise 1. kulvar kullanılmıştır. Kameraların hareketli platforma yerleşimleri sporcuların tüm hareketlerini kaydedebileceği mesafe ve yükseklikte ayarlanmıştır. Su altı çıkış ve dönüş fazlarını görüntülemek amacıyla havuzun içerisindeki hareketli aksam üzerine 4 adet GoPro HERO7- Black (GoPro HERO7-Black, San Mateo, California) kamerası yerleştirilmiştir. Su altı görüntüleride GoPro HERO7-Black video kameraları ile alınmıştır.

Çalışma 25m'lik kapalı yüzme havuzunda sualtı ve su üstü kamera sisteminin kurulu olduğu kulvar ile, sporcunun yüzeceği 2. kulvardan oluşturulmuştur. Her bir yüzücünün ölçüm süresi, 50m mesafeyi tamamlama süresi kadar olmuştur. Test yüzüşünde yüzücü müsabakalarda kullanılan nizami çıkış kurallarına göre suya giriş yapmıştır. 1. Kulvarda su içi ve su dışı hareketli kameralar ile çekimler uygulanmıştır. Yüzücü gelen ses sinyali ile çıkış yaptığı sırada, su içindeki ışık sinyali su içindeki kameralara ışık uyarısında bulunmuştur. 50m Kelebek yüzme süresince 5 er m aralıklarla geçiş süresi kayıt altına alınmıştır.

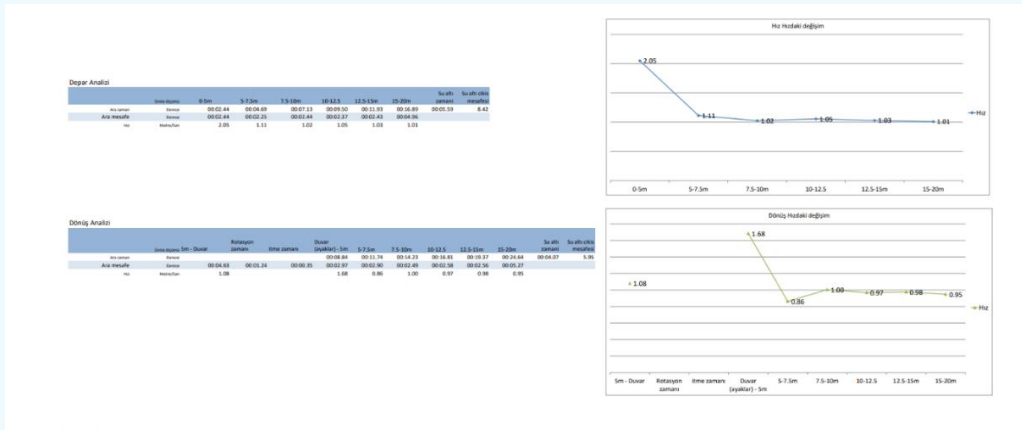
Sualtı Çıkış ve Dönüş Analizi

50m Kelebek stil sprint yüzmesinde çıkış ve dönüş performansının belirlenmesi için kinematik analiz yapılmıştır. Analizler için geçerlilik ve güvenilirliği olan 'Dartfish 9 Team pro (The Dartfish™ Team Pro Software 6.0- Dartfish USA Inc.; Alpharetta, Georgia, USA.) data programı kullanılmıştır. Bu program iki boyutlu hareket analizi programıdır (Norris&Olson, 2011). Ayrıca bu program yüzücülerin çıkış performanslarının belirlenmesi ve geliştirilmesi için kullanılmaktadır (Seifert ve ark., 2010). Dartfish 9 Team Pro, performansın teknik analizini yapabilmek için gerekli tüm fonksiyonları içeren, yüzme dünyasında ve diğer farklı sporlarda teknik analiz için kullanılan bir yazılım paketidir. Simul Cam ve Stro Motion özellikleri ile sabit ya da hareketli bir kamera ile elde edilmiş görüntülerde mükemmel bir karşılaştırma imkânı sağlamaktadır. Teknik değişiklik (stroboscope) özelliğine sahiptir.

Hız, güç gibi grafikler video ile eş zamanlı görülebilmektedir. (http://ronngardsgolf.se/onewebmedia/UserGuide_7.0.pdf, Erişim Tarihi: 08 Mayıs 2019).

Şekil 1. Dartfish 9 Team pro (The Dartfish™ Team Pro Software 6.0- Dartfish USA Inc.; Alpharetta, Georgia, USA.)

Şekil 2. Dartfish 9 Team pro (The Dartfish™ Team Pro Software 6.0- Dartfish USA Inc.; Alpharetta, Georgia, USA.)

‘Dartfish 9 Team pro (The Dartfish™ Team Pro Software 6.0- Dartfish USA Inc.; Alpharetta, Georgia, USA.) veri programı rapor çıktı örneği yukarıdaki gibidir.

Analizler sırasında video kayıtları GoPro HERO7-Black (GoPro HERO7-Black, San Mateo, California) ile yapılmış ve veriler MacBook Pro (13-inch, 2017, Four Thunderbolt 3 Ports)’ ya aktarılmıştır. Analizler sırasında 50m için yüzülen toplam süre, mesafenin birinci ve ikinci 25m süreleri, çıkış sonrası suya giriş mesafesi, yüzme olmayan bölümlerin birinci ve ikinci 25m yüzme sürelerine olan etkileri, çıkış sonrası su altı fazında geçen zaman, çıkış sonrası ilk 7,5m geçiş süresi, çıkış ve dönüş evrelerinde kullanılan sualtı dolfin ayak sayıları, su altı çıkış mesafesi, çıkış sonrası 0-5m ve 5-7,5m geçiş süreleri, 20-25m arası geçen süre, dönüş evresindeki rotasyon zamanı, duvarda kalış süresi, duvar ile ilk 5m geçiş süresi, su altında kalınan süre, su altından çıkış mesafesi ölçülmüştür.

Şekil 3. Su altı görüntülerin alındığı GoPro HERO7-Black video kamera

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar %95 güven aralığında, elde edilen bulgular $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (minimum, maksimum, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Normallik testinde Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır. Shapiro-Wilk testi sonucunda $p > 0,05$ ise veriler normal dağılım göstermektedir. Nicel değişkenler arasındaki ilişkilerin değerlendirmesinde Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Çıkış ve dönüş evrelerinin toplam zamana etkisinin belirlenmesinde lineer regresyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Grupların Tanımlayıcı Değerleri

Değişken	n	Minimum	Maksimum	X	SS
Yaş (yıl)	23	10,00	12,00	11,13	,81
Boy (cm)	23	147,50	182,00	160,89	10,01
Vücut Ağırlığı (kg)	23	36,50	69,30	48,17	8,87
Beden Kütle İndeksi (BKİ) kg/m^2	23	15,06	24,11	18,49	1,97
Kulaç uzunluğu (cm)	23	145,00	191,00	163,11	11,35

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan yüzücülerin yaşlarının $11,13 \pm ,81$; boylarının $160,89 \pm 10,01$; vücut ağırlıklarının $48,17 \pm 8,87$; beden kitle indekslerinin $18,49 \pm 1,97$ ve kulaç uzunluklarının $163,11 \pm 11,35$ olduğu görülmektedir.

Tablo 2. 50m Kelebek Stil Sprint Yüzme Toplam Zaman Verileri

Değişken	n	Minimum	Maksimum	X	SS
50 m Toplam zaman (salise)	23	1846,00	2641,00	2198,00	229,03
İlk 25m (salise)	23	868,00	1168,00	993,22	100,58
Son 25m (salise)	23	1002,00	1474,00	1205,70	132,32
İlk 25m yüzme olmayan bölümlerin etkisi (salise)	23	3,00	155,69	106,40	31,65
Son 25m yüzme olmayan bölümlerin etkisi (salise)	23	-251,48	197,26	-48,49	93,37
50m Yüzme olmayan bölümlerin etkisi salise süre	23	-152,65	310,20	57,91	101,54
İlk 25m yüzme ortalama hızı (salise)	23	88,00	138,00	112,48	14,23
Son 25m yüzme ortalama hızı (salise)	23	60,30	112,00	85,28	16,06

Erkek yüzücülerin 50m kelebek stil sprint yüzme geçiş zamanları tanımlayıcı değerleri Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 3. İlk 25m Yüzme Zamanına Bağlı Olarak 50m Toplam Yüzme Zamanı

Yordayıcı Değişken	Yordanan Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
İlk 25m zamanı	50m toplam zaman	2,208	,122	,970	18,154	,000	,970 ^a	,940	329,560	0,000**

**p<0.01, *: p<0.05

Tablo 3’te ilk 25m yüzme zamanına bağlı olarak 50m toplam yüzme zamanını tahmin edebilmek için lineer regresyon modeli oluşturulmuştur. İlk 25m yüzme zamanı ile 50m toplam yüzme zamanı için hesaplanan regresyon modeli (F(1,22)= 329,560, p=0,000**) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İlk 25m yüzme zamanı, 50m toplam yüzme zamanının %94’ünü (R= 0,970; R²=0,940) açıklanmaktadır. İlk 25m yüzme zamanındaki bir birimlik artışın toplam yüzme zamanında 2,208 birimlik artış ile sonuçlandığı belirlenmiştir.

Tablo 4. Son 25m Yüzme Zamana Bağlı Olarak 50m Toplam Yüzme Zamanı

Yordayıcı Değişken	Yordanan Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	p	R	R ²	F	p
Son 25m zamanı	50m toplam zaman	1,697	,074	,980	22,798	,000	,980 ^a	,961	519,754	0,000**

**p<0.01, *: p<0.05

Tablo 4’te son 25m yüzme zamana bağlı olarak 50m toplam yüzme zamanı tahmin edebilmek için lineer regresyon modeli oluşturulmuştur. Son 25m yüzme zamanı ile 50m toplam yüzme zamanı için hesaplanan regresyon modeli (F(1,22)= 519,754, p=0,000) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Son 25m yüzme zamanı, 50m toplam yüzme zamanının %96’sını (R= 0,980; R²=0,961) açıklanmaktadır. Son 25m yüzme zamanındaki bir birimlik artışın toplam yüzme zamanında 1,697 birimlik artış ile sonuçlandığı belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın temel amacı olan 50m sprint kelebek maksimum performans yüzüşünde çıkış-dönüş evrelerinin hızı ve toplam zaman arasında yüksek ilişki gözlemlenmiştir. Sonuçlarımız ise ilk ve son 25m yüzme zamanı 50m toplam yüzme zamanını pozitif olarak etkilemektedir.

Alan yayında yarışmaya eş değer koşulda su altı kinematığını inceleyen ilk çalışma olarak yer alan çalışmada Erkekler 50 m kelebek yüzmede, başlangıç ve dönüşteki performans (hızlı T0-15 ve T25-35), Başlangıç-vxhead, Deckkick ve tekme frekansı gibi diğer kinematik değişkenlerden bağımsız olarak büyük bir UW-vxmean ile ilişkilidi olduğu belirlenmiştir (Gonjo, T., & Olstad, B. H., 2020). Bizim çalışmamızı destekleyen alan yayında yapılmış tek kelebek stil 50m yüzme performansını inceleyen yayındır.

Ayrıca kelebek stil yüzücülerin hızlanmayı hedeflemek için kullandıkları UW-vxmean ile Başlangıç-vxhead veya UW-vxmean ile Deckkick (ayak vuruş başlangıç ve bitiş decelerasyonu) arasında hiçbir ilişki gözlemlenmedi. Bu sonuçlar teknik açıdan şaşırtıcıydı, çünkü yüzücüler hızlı başlangıç ve dönüş süresi elde etmek için su altı hareketi sırasında başlangıç hızını en üst düzeye çıkarmayı ve yavaşlamayı en aza indirmeyi hedeflemelidir olarak belirlemiş yayınlar olmasına karşın ilişkiyi (Gonjo, T., & Olstad, B. H., 2020) çalışmalarında belirleyememişlerdir (Takeda ve ark., 2022; Veiga ve ark, 2014).

Kelebek stilde yüzücüler son 25 m ye göre ilk 25m de daha çok ayak vuruşu yaptıkları başlangıçta dönüş segmentine göre 1,3 kat daha fazla delfin ayak vuruşu uygulamışlardır; bu muhtemelen başlangıçta dönüş segmentine göre daha yüksek ayak vurma frekansı ve daha kısa kayma süresinden kaynaklandığını belirlemişlerdir (Gonjo, T., & Olstad, B. H., 2020). Bu nedenle, ayak vuruşu delfin sayısındaki farkın birincil kaynağı muhtemelen ayak vuruşu delfin frekansı olarak açıklanmıştır. Ancak segmentler arasındaki ayak vuruşu delfin frekansı farkının bir açıklaması yorgunluktur. Bir yarış koşulunda başlangıç ve dönüş segmenti arasındaki su altı kinematığını karşılaştıran bir araştırma yapılmamıştır; bu nedenle, sonucu literatürle karşılaştırarak incelemek zordur. Ancak, yüzücülerin kısa parkur 100 m serbest yüzme ve kelebek yüzmenin ilk turundan son turuna kadar yorgunluk nedeniyle vuruş sıklıklarını azalttıkları bildirilmiştir (De Jesus ve ark., 2012; Toussaint ve ark., 2006), bu da yüzme sırasında yorgunluğun uzuv hızına olan etkisini göstermektedir. Başka bir açıklama da su akış hızının vücuda göre etkisidir. Başlangıç segmentinde, yüzücüler dönüş segmentine göre daha yüksek başlangıç ve ilk 25m ortalamasına sahipken, bu da başlangıç segmentinde vücudun akış hızının çok daha hızlı olduğu anlamına gelir. Gelecekteki çalışmalarda, vücuda göre hızlı akış hızının yüzücülerin tekme kinematığını hem kinematik hem de hidrodinamik analizler kullanarak etkileyip etkilemediğini araştırmak ilgi çekici olacaktır.

Bu sonuçlara göre 50m sprint kelebek maksimum performans yüzüşünde çıkış-dönüş evrelerinin hızı ve toplam zaman arasında ilişki yüksektir. Kısa kulvar 50m yüzme süresinde son 25m süresi, ilk 25m süresinden daha etkindir.

KAYNAKLAR

- Atkinson RR., Dickey JP., Dragunas A., Nolte V. (2014). Importance of sagittal kick symmetry for underwater dolphin kick performance. *Human Movement Science*. 33,298-311.
- Barbosa TM., Bragada JA., Reis VM., Marinho DA., Carvalho C., Silva AJ. (2010). Energetics and biomechanics as determining factors of swimming performance: updating the state of the art. *Journal of Science and Medicine in Sport*.13(2), 262-269.
- Connaboy, C., Coleman, S. and Sanders, R.H. (2009) Hydrodynamics of undulatory underwater swimming: a review. *Sports Biomechanics* 8, 360-380.
- De Jesus, K., de Jesus, K., Figueiredo, P.A., Goncalves, P., Vilas-Boas, J.P. and Fernandes, R.J. (2012) Effects of fatigue on kinematical parameters during submaximal and maximal 100-m butterfly bouts. *Journal of Applied Biomechanics* 28, 599-607.
- Fina swimming rules. https://resources.fina.org/fina/document/2023/01/04/65961a45-bde5-4217-b666-ca1f5dc2d1f0/1_Swimming-Technical-Rules.04.01.2023.pdf. [Erişim tarihi: 05.07.2023].
- Garland Fritzdorf, S., Hibbs, A. and Kleshnev, V. (2009) Analysis of speed, stroke rate, and stroke distance for world-class breaststroke swimming. *Journal of Sports Sciences* 27, 373- 378.
- Gonjo, T., & Olstad, B. H. (2020). Start and turn performances of competitive swimmers in sprint butterfly swimming. *Journal of sports science & medicine*, 19(4), 727
- Houel, N., Elipot, M., Andre, F. and Hellard, P. (2013) Influence of angles of attack, frequency and kick amplitude on swimmer's horizontal velocity during underwater phase of a grab start. *Journal of Applied Biomechanics* 29, 49-54.
- Morais, J.E., Marinho, D.A., Arellano, R. and Barbosa, T.M. (2019) Start and turn performances of elite sprinters at the 2016 European Championships in swimming. *Sports Biomechanics* 18, 100- 114.
- Morouço P., Keskinen KL., Vilas-Boas JP., Fernandes RJ. (2011). Relationship between tethered forces and the four swimming techniques performance. *Journal of Applied Biomechanics*. 27(2), 161-169.
- Naemi, R. and Sanders, R.H. (2008) A "hydrokinematic" method of measuring the glide efficiency of a human swimmer. *Journal of Biomechanical Engineering*, December 2008, Volume (130), 061016.
- Norris, B. S., & Olson, S. L. (2011). Concurrent validity and reliability of two-dimensional video analysis of hip and knee joint motion during mechanical lifting. *Physiotherapy theory and practice*, 27(7), 521-530.
- Schaffert N., Engel A., Schlüter S., Mattes K., (2019). The Sound of the water dolphin-kick: Developing real-time audio feedback in swimming. *Displays*. 59, 53-62.
- Seifert, L., Toussaint, H. M., Alberty, M., Schnitzler, C., & Chollet, D. (2010). Arm coordination, power, and swim efficiency in national and regional front crawl swimmers. *Human movement science*, 29(3), 426-439.

- Smith, D.J., Norris, S.R. and Hogg, J.M. (2002) Performance evaluation of swimmers: scientific tools. *Sports Medicine* 32, 539-554.
- Strzała, M., Stanula, A., Krężałek, P., Ostrowski, A., Kaca, M., & Głąb, G. (2017). Butterfly sprint swimming technique, analysis of somatic and spatial-temporal coordination variables. *Journal of Human Kinetics*, 60, 51.
- Takeda, T., Sakai, S., & Takagi, H. (2022). Underwater flutter kicking causes deceleration in start and turn segments of front crawl. *Sports Biomechanics*, 21(10), 1224-1233.
- Tor, E., Pease, D.L. and Ball, K.A. (2015) Comparing three underwater trajectories of the swimming start. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 18, 725-729.
- Toussaint, H.M., Carol, A., Kranenborg, H. and Truijens, M.J. (2006) Effect of fatigue on stroking characteristics in an arms-only 100-m front-crawl race. *Medicine & Science in Sports & Exercise* 38, 1635-1642.
- Veiga, S., Cala, A., Mallo, J. and Navarro, E. (2013) A new procedure for race analysis in swimming based on individual distance measurements. *Journal of Sports Sciences* 31, 159-165.

Spor Lisesi Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık, Algılanan Sosyal Destek ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi

“An Investigation of Psychological Resilience, Perceived Social Support and Life Satisfaction Levels Among Sports High School Students”

Yasemin ÇAKMAK YILDIZHAN¹ & Volkan DEMİR²

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Tarihçe

Yayın Geliş Tarihi: 6 Kasım 2024
Kabul Tarihi: 16 Aralık 2024
Online Yayın Tarihi: 27 Aralık 2024

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliasr.65>

Yazarlarla İletişim

1- (Sorumlu Yazar) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Erzincan, TÜRKİYE.

e-mail: ycakmak@erzincan.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-7131-42592>

2- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Erzincan, TÜRKİYE.

e-mail: vlkndmr1900@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0001-7904-5636>

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar çalışmanın konseptine ve tasarımına katkıda bulundu.

Finansman

Bu çalışma herhangi bir kurum/kuruluştan maddi destek almadı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ediyorlar.

Şeffaflık

Yazarlar, çalışmada hiçbir hayati özelliğin ihmal edilmediğini, dürüst, doğru ve şeffaf bir anlatım ile raporlandığını ve herhangi bir tutarsızlık olmadığını beyan etmişlerdir.

Etik

Bu çalışmada bilimsel etik kriterlerine uyulmuştur.

Referans Gösterimi

Çakmak Yıldızhan, Y., & Demir, V. (2024). Spor Lisesi Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık, Algılanan Sosyal Destek ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi, *Anatolia Sport Research*, 5(3): 10-21.

Copyright © 2024 by Anatolia Sport Research

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık, algılanan sosyal destek ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod: Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubunu Erzincan Spor Lisesinde öğrenim gören (159 erkek 84 kadın) 243 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu,” “Psikolojik Sağlamlık Ölçeği”, “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekler katılımcılara “Google Formlar” aracılığı ile oluşturulan link üzerinden doldurtulmuştur. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, korelasyon, Regresyon, Bağımsız Gruplar t-Testi, One Way Anova, gruplar arasında fark bulunması halinde Post Hoc Çoklu karşılaştırma testlerinden “Bonferroni” testi uygulanmıştır. Sonuçlar .05 düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve çok boyutlu algılanan sosyal destek düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, erkek öğrencilerin yaşam doyum düzeylerinin kadın öğrencilerden yüksek olduğu; spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumlarının yapılan spor türüne göre farklılaşmadığı, algılanan sosyal desteğin özel bir kişi boyutunda ise takım sporu yapanların bireysel spor yapanlardan yüksek olduğu, öğrencilerin algılanan sosyal destek ve alt boyutlarının gelir durumuna göre farklılaşmadığı, gelir düzeyi orta olan öğrencilerin gelir düzeyi düşük olan öğrencilerden psikolojik sağlamlıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Psikolojik sağlamlık, yaşam doyum ve algılanan sosyal destek arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu, psikolojik sağlamlık ve algılanan sosyal desteğin yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve toplam varyansın %31’ini açıkladığı belirlenmiştir. Spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri ve algılanan sosyal destekleri arttıkça yaşam doyumlarının da arttığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Sosyal Destek, Spor Lisesi, Yaşam Doyum.

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to examine the relationship between psychological resilience, perceived social support, and life satisfaction levels among sports high school students.

Material and Method: This research uses a relational screening model, a quantitative research method. The research group consists of 243 students (159 male and 84 female) studying at Erzincan Sports High School. Data collection tools used in the study include the "Personal Information Form," the "Psychological Resilience Scale," the "Life Satisfaction Scale," and the "Perceived Social Support Scale." The scales were administered to participants via a link created using "Google Forms." Descriptive statistics, correlation, regression, independent samples t-test, One-Way ANOVA, and, in cases where differences were found between groups, the "Bonferroni" post hoc multiple comparison test were applied in the data analysis. The results were evaluated at the .05 significance level.

Results: It was found that psychological resilience and the multidimensional levels of perceived social support among sports high school students did not differ according to gender. Male students had higher life satisfaction levels compared to female students. Psychological resilience and life satisfaction did not vary based on the type of sport practiced. However, in the specific person dimension of perceived social support, those who practiced team sports had higher levels of perceived support than those who practiced individual sports. The perceived social support and its sub-dimensions did not differ based on income status. Students with medium income levels had higher psychological resilience compared to those with low-income levels.

Conclusions: A moderate level of relationship was found between psychological resilience, life satisfaction, and perceived social support. It was determined that psychological resilience and perceived social support are significant predictors of life satisfaction, explaining 31% of the total variance. As the psychological resilience levels and perceived social support of sports high school students increase, their life satisfaction also tends to increase.

Keywords: Life Satisfaction, Psychological Resilience, Social Support, Sports High School.

GİRİŞ

Bireyin psikolojik olarak dengeli ve sağlıklı bir gelişim süreci göstermesi, pozitif psikoloji kavramlarına olan ilgiyi her geçen gün artırmaktadır. Pozitif psikoloji, hangi durumların insanları rahatsız ettiğinden çok hangi durumların insanları sağlıklı hissettirdiğine odaklanmaktadır. Bu çerçevede, bireylerin psikolojik becerilerinin geliştirilmesi gerek günlük yaşamda gerekse sportif performansta önemli katkılar sağlamaktadır (Ekinci ve ark., 2023). Özellikle sporun, bireylerin yeteneklerini, becerilerini ve bilgi kapasitelerini olumlu yönde etkileyen bir araç olduğu ifade edilmektedir (Mallı ve ark., 2021). Bu bağlamda, psikolojik sağlık kavramı, pozitif psikoloji içinde kritik bir yer tutmaktadır (Ungar & Perry, 2012). Psikolojik sağlık kavramı, Latince “resiliens” kökünden türemiştir. Kelime anlamı olarak temelini matematik ve fizik bilimlerinden alan bu kavram, bir malzemenin değişikliğe uğradıktan sonra yeniden eski dengesine dönmesi olarak tanımlanmaktadır (Greene, 2002). Bireyin karşılaşmış olduğu olumsuz yaşantılara rağmen sağlıklı şekilde gelişim göstermesi genellikle psikolojik sağlık olarak ele alınmaktadır (Sameroff, 2005). Stewart ve ark. (1997) psikolojik sağlamlığı; önemli değişim, olumsuzluk veya risklerle karşılaştığında bireyin başarılı bir şekilde bunlarla başa çıkabilme yeterliği veya kapasitesi olarak tanımlanmışlardır. Farklı bir bakış açısı ile de psikolojik sağlık, bireyin herhangi bir zorluk veya travma yaşayıp yaşamadığına bakılmaksızın, stresli yaşam olaylarıyla başa çıkabilme yeteneği olarak ele alınmaktadır (Brooks & Goldstein, 2003).

Psikolojik sağlamlığı yüksek olan kişilerin günlük problemlerin üstesinden kolayca gelebildiği, yaşam kalitelerinin ve psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğu ve psikolojik semptom gösterme düzeylerinin daha az olduğu belirlenmiştir (Campbell-Sills ve ark., 2006; Rutter, 2007; Harms ve ark., 2018). Bu noktada psikolojik sağlamlığı etkileyen değişkenlerin ortaya çıkarılması ve yüksek psikolojik sağlamlık düzeyine sahip kişilerin toplum içerisinde konumlandırılması önem arz etmektedir.

Psikolojik sağlık üzerinde etkili olduğu bilinen bir diğer kavram ise algılanan sosyal destektir (Warshawski, 2022; Narayanan & Weng Onn, 2016; Jameel ve ark., 2015; Yeşilyaprak ve ark., 2023). Sosyal destek, kişinin ihtiyaç duyduğu desteği, çevresindeki diğer kişilerden sağlamasıdır (Cohen & Syme, 1985). Sosyal desteğin kişilerde aidiyet duygusunu pekiştirmesi ve kişinin içinde bulunduğu çevreye uyum sağlamasını kolaylaştırması sebebiyle yaşam boyu gerekli olduğu düşünülmektedir. Algılanan sosyal destek kişinin öznel değerlendirmesine bağlı olarak aile, çevre, arkadaş gibi sevdiği kişilerin desteğine istediğinde ulaşabileceğine dair inanç ve beklentisidir (Köse, 2006). Algılanan sosyal destek bireyin çevresinde sosyal destek kaynaklarının mevcut olduğuna ve bundan yeterli doyumunu alıp almadığına dair bilişsel çıkarımıdır.

Başta aile olmak üzere sosyal destek kaynaklarından görülen destek, bireylerin genel sağlık durumunu ve yaşam kalitesini olumlu bir biçimde etkilemektedir (Hamaideh ve ark., 2014; Wang ve ark., 2003). Sosyal destek algısının zayıf olması ise bireyin yaşam doyumunu olumsuz bir biçimde etkileyebileceği için öğrencilerinin genel iyilik hallerinin de bu durumdan etkilenmemesi kaçınılmazdır. Yaşam doyumunu, bireylerin hayatının tamamına yönelik yaptıkları öznel değerlendirmeleri kapsayan ve içinde buldukları durum ile beklentilerini karşılaştırmaları sonucunda ulaştıkları memnuniyeti ifade eden bir kavram olarak nitelendirilmektedir (Diener & Lucas, 1999).

Aile, okul, akranlar, toplum ve kültür gibi bağlamsal faktörlerin ergen davranışları üzerindeki rollerini dikkate alan sosyo-ekolojik bir bakış açısının (Bronfenbrenner, 1986) ışığında, ergenlerin gelişim sürecinde çevreden algıladıkları sosyal destek önem kazanmaktadır. Sporcu öğrencilerin gerek sportif bağlamda gerekse de akademik bağlamda farklı rollerinin olması onların daha fazla sorumluluk sahibi olmalarına neden olmaktadır. Bu sorumluluğun bireyin sporu bırakması ile sonuçlanması

istenmedik bir durumdur. Bu araştırma kapsamında da diğer öğrencilere oranla daha fazla sorumluluğa sahip olduğu düşünülen sporcu öğrencilerin karşılaşılan istenmedik durumlarla başa çıkabilme yeteneğinin incelenmesinin, sporcu öğrencilerin ikili kariyerlerini sürdürmeleri noktasında destekleyici ve alan yazına katkı sağlayacak bir çalışma olabileceği düşünülebilir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı spor lisesi öğrencilerin psikolojik sağlımlıkları, algılanan sosyal destekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

MATERYAL AND METOD

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri tespit etmek için uygulanan bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Christensen ve ark., 2015; Karasar, 2020).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu katılımcıların ana kütlede rastgele seçildiği ve her birimin araştırmaya katılma ihtimalinin eşit olduğu (Tuna, 2016), ek olarak evreni temsil açısından oldukça güçlü olduğu belirtilen (Büyükoztürk ve ark., 2019) “basit rastgele örnekleme yöntemi” ile seçilen Erzincan Spor Lisesinde öğrenim gören (159 erkek 84 kadın) 243 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Erkek	159	65.5
	Kadın	84	34.5
Spor Türü	Takım sporları	153	63.9
	Bireysel sporlar	90	37.1
Gelir Durumu	Düşük	31	12.8
	Orta	183	75.3
	Yüksek	29	11.9
Toplam		243	100

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan sporcuların %65.5'inin erkek, %34.5'inin kadın; %63.9'unun spor türünün takım sporu ve %37.1'inin spor türünün bireysel spor olduğu; %75.3'ünün gelir durumunun orta olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Psikolojik Sağlık Ölçeği”, “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan, Cinsiyet, Spor Türü ve Gelir Durumlarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşan form kullanılmıştır.

Psikolojik Sağlık Ölçeği: Veri toplama aracı olarak Liebenberg ve ark., (2013) tarafından geliştirilen ve Arslan (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan “Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlık Ölçeği” kullanılmıştır. Tek boyut ve 12 maddeden oluşan ölçek 5'li likert biçimindedir. Maddeler “Beni tamamen tanımlıyor (5)” ile “Hiç tanımlamıyor (1)” arasında derecelendirilmektedir. Bu ölçekten yüksek puan almak psikolojik sağlık düzeyinin yüksek olduğuna işarettir. Ölçeğin cronbach alfa değeri .84, bu çalışmada da .91 olarak belirlenmiştir.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği: Bu ölçek Zimet ve ark. (1988) tarafından geliştirilmiştir. Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını Eker ve ark. (2001) gerçekleştirmiştir. Kesinlikle Hayır ve Kesinlikle Evet olarak yedi dereceli biçimde düzenlenmiş likert tipi bir ölçektir. Ölçek, aile, özel kişi ve arkadaşlar olmak üzere üç alt faktörden meydana gelmektedir. 3, 4, 8, 11. maddeler aile desteğini, 6, 7, 9, 12. maddeler arkadaş desteğini ve 1, 2, 5, 10. maddeler de özel bir kişi desteğini ölçmektedir. İç tutarlılık Cronbach alfa değerleri aile alt ölçeği için .85, arkadaş alt ölçeği için .88, özel bir insan alt ölçeği için .92 olarak belirlenmiştir. Bu ölçekten edinilen yüksek puanın algılanan sosyal desteğin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışmada da ölçeğin Cronbach alfa değerleri aile alt ölçeği için .94, arkadaş alt ölçeği için .95, özel bir insan alt ölçeği için .91 olarak belirlenmiştir.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Yaşam Doyum Ölçeği Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilmiş tek faktör ve 5 maddeden oluşan bir ölçek şeklinde düzenlenmiş olup bu ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Dağlı ve Baysal, (2016) tarafından yapılmıştır. Aynı ölçek daha önce Köker (1991) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış haliyle birçok araştırmacı tarafından da çalışmalarda kullanılmıştır. Uyarlanmış yaşam doyumu ölçeğinin güvenirlik çalışması test tekrar test yöntemiyle yapılmış olup Cronbachalpha katsayısı: 0.88 olarak bulunmuştur. Bu açıdan oldukça güvenilir bir ölçek olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin geçerlik çalışmalarında, dil geçerliği için hem İngilizce orijinal ölçek hem de Türkçe'ye uyarlanmış ölçek iki hafta aryla 21 İngilizce öğretmenine, önce İngilizcesi sonra Türkçe hali uygulanmış ve iki ölçek arasında alınan puanların tutarlılığı için pearson momentler çarpım korelasyonu katsayısına bakılmıştır. Korelasyon kat sayısı $r= .92$ ve $p=0,000$ olarak bulunmuştur. Yapı geçerliliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,869 olarak bulunmuş olup yeterli bir değer olarak saptanmıştır (Dağlı & Baysal, 2016). Yaşam doyumu ölçeği puanlanırken yaşam doyum puanlarına ait medyan değeri 15 puan sınır olarak belirlenmiştir. 15 ve altındaki puanlar düşük yaşam doyumu, 16 ve üzeri puanlar yüksek yaşam doyumu şeklinde yorumlanmıştır (Üçüncü, 2019).

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri çevrimiçi (online) ortamda toplanmıştır. Google Form'da anket tasarlanırken bütün sorular için doldurulması gerekli seçeneği işaretlendiği için doldurulan formlarda eksik veri olması engellenmiş ve her katılımcının formu bir defa doldurması için gerekli sınırlama koşulu yerine getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bilimsel çalışmalarda istatistiksel analizler uygulanmadan önce bu analizlere dair çeşitli varsayımlar kontrol edilmeli ve hangi varsayımların karşılandığı belirtilmelidir. Bunun sonucunda hangi analiz tekniklerini kullandığını gerekçelendirmelidir (Tozoğlu & Dursun, 2020).

Araştırmada elde edilen veriler için öncelikle uç değerler analizi (mahalonobis, cook) yapılarak çalışma grubundan aşırı şekilde farklılaşan veriler belirlenmeye çalışılmış fakat veri setinde uç değer olmadığı belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların demografik özelliklere göre dağılımını belirlemek için tanımlayıcı analizler yapılmıştır. Daha sonra parametrik testlerin uygunluğu gözden geçirilerek bağımsız iki grup karşılaştırmalarında bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırmalarında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve gruplar arasındaki anlamlı fark çıkması durumunda Posthoc çoklu karşılaştırma testlerinden "Bonferroni" değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Veriler

.05 düzeyinde değerlendirilerek analiz sürecindeki bütün işlemler SPSS 25 programı aracılığıyla yapılmıştır. Ölçeklerin dağılımlarına katsayılarına ait bulgular tablo da gösterilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Ölçek Puanlarının Ortalama, Standart Sapma, Minimum, Maksimum, Çarpıklık, Basıklık ve Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı Değerleri

Değişken (n=188)	Min.-Max.	X±Ss	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Alpha
ÇGPS	12.00-60.00	47.92±9.93	-1.523	2.898	.910
YD	5.00-25.00	16.20±5.23	-.112	-.706	.871
ASD-Aile	4.00-28.00	21.63±8.61	-1.008	-.624	.940
ASD-Arkadaş	4.00-28.00	19.10±9.49	-.508	-1.398	.952
ASD-Özel Kişi	4.00-28.00	20.13±9.01	-.699	-1.123	.919
ASD Toplam	12.00-84.00	60.88±24.65	-.791	-.832	.960

ÇGPS: Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlık, YD: Yaşam Doyumu, ASD: Algılanan Sosyal Destek

Tablo 2'ye göre spor lisesi öğrencilerinin çocuk ve genç psikolojik sağlamlılık ortalamasının 47.92, yaşam doyumu düzeylerinin 16.20, algılanan sosyal destek alt boyutlarından aile ortalamalarının 21.63, arkadaş ortalamalarının 19.10, özel kişi ortalamalarının 20.13 ve algılanan sosyal destek toplam puan ortalamalarının 60.88 olduğu görülmektedir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin Cronbach alfa katsayılarının .871 ile .96 arasındadır. Cronbach Alpha katsayılarının 0.600 ile 0.799 arasında olması ölçeğin oldukça güvenilir, 0.800 ile 1.000 arasında olması ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Şimşek, 2007). Ayrıca ölçeklerde çarpıklık ve basıklık katsayılarının +3 ile -3 değerleri arasında olması araştırma verilerinin normal dağılımda olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2018). Yukarıdaki tabloda belirtilen değerlerin uygun aralıklarda olduğu ve verilerin analizinde parametrik testlerin kullanılabilmesi görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Psikolojik Sağlık, Yaşam Doyumu ve Algılanan Sosyal Desteklerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t	p
ÇGPSÖ-12	Kadın	84	46.39	9.486	-1.750	.081
	Erkek	159	48.72	10.104		
Yaşam Doyumu	Kadın	84	14.83	4.826	-3.013	.003**
	Erkek	159	16.92	5.306		
ÇBASDÖ-Aile	Kadın	84	20.76	8.959	-1.147	.253
	Erkek	159	22.09	8.425		
ÇBASDÖ-Arkadaş	Kadın	84	18.08	9.276	-1.223	.223
	Erkek	159	19.64	9.590		
ÇBASDÖ-Özel Kişi	Kadın	84	19.84	8.811	-.370	.712
	Erkek	159	20.29	9.139		
ÇBASDÖ	Kadın	84	58.69	23.517	-1.007	.315
	Erkek	159	62.03	25.226		

*p<.05

Tablo 3'e göre spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlıkları ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ile alt boyutlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, yaşam doyumu düzeylerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı, erkek öğrencilerin (X:16.92) yaşam doyumu ortalamalarının kadın öğrencilerin ortalamalarından (X:14.83) yüksek olduğu tespit edilmiştir (t=-3.013, p>.05).

Tablo 4. Katılımcıların Psikolojik Sağlık, Yaşam Doymu ve Algılanan Sosyal Desteklerinin Yaptıkları Spor Türüne Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t	p
ÇGPSÖ-12	Bireysel	90	46.88	11.826	-1.149	.253
	Takım	153	48.52	8.622		
Yaşam Doymu	Bireysel	90	15.98	5.585	-.485	.628
	Takım	153	16.32	5.026		
ÇBASDÖ-Aile	Bireysel	90	20.38	9.319	-1.673	.096
	Takım	153	22.36	8.121		
ÇBASDÖ-Arkadaş	Bireysel	90	18.80	10.026	-.386	.700
	Takım	153	19.28	9.194		
ÇBASDÖ-Özel Kişi	Bireysel	90	18.62	9.570	-1.969	.051*
	Takım	153	21.03	8.573		
ÇBASDÖ	Bireysel	90	57.81	26.821	-1.437	.153
	Takım	153	62.68	23.183		

*p<.05

Tablo 4'e göre spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlık, yaşam doymu ve algılanan sosyal desteklerinin yaptıkları spor türüne göre karşılaştırılması amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda, psikolojik sağlık ve yaşam doyumlarının gruplar arasında (bireysel-takım) istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı belirlenmiştir (p>.05). Çok boyutlu algılanan sosyal desteğin özel kişi boyutunda ise takım sporu yapanların (X:21.03) bireysel spor yapanlardan (X:18.62) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir (t=1.969, p<.05). Ayrıca aile ve arkadaş boyutları ile ölçek toplam ortalamalarında da gruplar arasında istatistiksel açıdan bir fark görülemediği (p>.05).

Tablo 5. Katılımcıların Psikolojik Sağlık, Yaşam Doymu ve Algılanan Sosyal Desteklerinin Gelir Durumlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken	Gelir	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Fark
ÇGPSÖ-12	Düşük (1)	31	43.03	9.314	4.664	.010	2>1
	Orta (2)	183	48.81	8.368			
	Yüksek (3)	29	47.48	16.539			
Yaşam Doymu	Düşük (1)	31	13.51	.899	5.050	.007	2>1 3>1
	Orta (2)	183	16.50	.371			
	Yüksek (3)	29	17.17	1.108			
ÇBASDÖ-Aile	Düşük (1)	31	19.96	8.975	2.528	.082	-
	Orta (2)	183	21.42	8.683			
	Yüksek (3)	29	24.72	7.230			
ÇBASDÖ-Arkadaş	Düşük (1)	31	16.96	9.093	1.351	.261	-
	Orta (2)	183	19.17	9.596			
	Yüksek (3)	29	20.96	9.108			
ÇBASDÖ-Özel Kişi	Düşük (1)	31	18.64	9.228	1.947	.145	-
	Orta (2)	183	19.93	9.115			
	Yüksek (3)	29	23.00	7.699			
ÇBASDÖ	Düşük (1)	31	55.58	23.464	2.211	.112	-
	Orta (2)	183	60.54	25.021			
	Yüksek (3)	29	68.68	22.320			

*p<.05

Araştırmada spor lisesi öğrencilerin psikolojik sağlık, yaşam doymu ve algılanan sosyal destek ortalamalarını gelir durumlarına göre karşılaştırmak için ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 5 incelendiğinde spor lisesi öğrencilerin algılanan sosyal destek ve alt boyutlarının gelir durumuna göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir (p>.05). Öğrencilerin psikolojik sağlıklarında ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (F:4.664;

$p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan Post Hoc Çoklu karşılaştırma testlerinden Bonferroni sonuçlarına göre; gelir düzeyi orta olanların (X:48.81) psikolojik sağlamlılık düzeylerinin gelir düzeyi düşük olanların (X:43.03) psikolojik sağlamlılık düzeylerinden istatistiksel olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yaşam doyumunda da benzer şekilde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (F: 5.050; $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan Post Hoc Çoklu karşılaştırma testlerinden Bonferroni sonuçlarına göre; gelir düzeyi orta (X:16.50) ve yüksek (X:17.17) olan spor lisesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin (X:13.51) yaşam doyumlarından istatistiksel olarak yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Psikolojik Sağlamlık, Yaşam Doyumu ve Algılanan Sosyal Destekleri Arasındaki İlişki

n=243		ÇGPSÖ-12	Yaşam Doyumu	ÇBASDÖ
ÇGPSÖ-12	r	1		
	p			
Yaşam Doyumu	r	.546	1	
	p	.000*		
ÇBASDÖ	r	.452	.375	1
	p	.000*	.000*	

* $p<.05$

Araştırmada spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık, yaşam doyumları ve algılanan sosyal destekleri arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 5 incelendiğinde psikolojik sağlamlık ile yaşam doyumunu arasında ($r=.546$, $p<.05$) ve algılanan sosyal destek arasında ($r=.452$, $p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı orta düzey pozitif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. Yaşam doyumunu ile algılanan sosyal destek arasında da benzer şekilde ($r=.375$, $p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı orta düzey pozitif yönlü ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Psikolojik Sağlamlık ve Algılanan Sosyal Desteğin Yaşam Doyumunu Yordayıcılığına İlişkin Regresyon Analizi Sonucu

Değişken	B	Standard Hata	β	t	p	F	Model (p)	R2	DW
Sabit	2.195	1.376		1.596	.112				
ÇGPSÖ-12	.249	.031	.472	7.907	.000*	56.070	.000	0.318	2.053
ÇBASDÖ	.034	.013	.162	2.705	.007*				

* $p<.05$

Yapılan regresyon analiz sonucuna göre, F değerine karşılık gelen anlamlılık seviyesine bakıldığında kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (F=56.070; $p<.05$). Psikolojik sağlamlık ve algılanan sosyal desteğin yaşam doyumunu anlamlı olarak yordadığı belirlenmiştir (R2=.318, $p<.05$). Psikolojik sağlamlık ve algılanan sosyal destek yaşam doyumundaki varyansın %31'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş (β) katsayısı ve t değerleri incelendiğinde görece önem düzeyi olarak sırasıyla psikolojik sağlamlık ($\beta=.472$) ve algılanan sosyal desteğin ($\beta=.162$) yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık, algılanan sosyal destek ve yaşam doyum arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırmada spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlılık düzeyleri ve çok boyutlu algılana sosyal destek ile alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, yaşam doyumlarında erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir. Özkara ve Özbay (2018) lise düzeyindeki sporcu öğrencilerin psikolojik sağlamlıkları ile ilgili yaptığı çalışmada öğrencilerin cinsiyetleri ile psikolojik sağlamlıkları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Civan (2020) spor lise öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ile ilgili yaptığı çalışmada cinsiyet ile psikolojik sağlamlık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Seçer ve Yıldızhan (2020) üniversite öğrencileri ile ilgili yaptığı çalışmada psikolojik sağlamlık ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Çekceoğlu (2019) yapmış olduğu çalışmada lise öğrencilerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak psikolojik sağlamlık düzeylerinde fark olmadığı belirlenmiştir.

Spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumları yapılan spor türüne göre anlamlı farklılaşmadığı belirlenmiştir. Gençoğlu ve Namlı (2020) tarafından yapılan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlıkları ile ilgili çalışmada bireysel ve takım spor türü ile psikolojik sağlamlık düzeyi arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Aynı şekilde Civan (2020) spor lise öğrencilerinde sosyal medya kullanımı ve psikolojik sağlamlık ile ilgili yaptığı çalışmada bireysel veya takım sporu ile ilgilenen bireylerin psikolojik sağlamlık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Benzer şekilde Bayrakdaroğlu, (2014); Soflu ve ark., (2011); Ghaderi, (2012) yapmış oldukları çalışmalarda bireysel ve takım sporcusu olma durumlarına göre psikolojik sağlamlık düzeylerinde herhangi bir farklılık belirlenmemiştir.

Ancak çok boyutlu algılanan sosyal desteğin özel bir kişi boyutunda ise takım sporu yapanların bireysel spor yapanlardan anlamlı düzeyde yüksek ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir. Aksoy ve ark. (2018) ortaöğretim kurumlarında okul sporlarına katılan öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeyleri ile ilgili yaptığı çalışmada aileden algılanan sosyal destek puan ortalamalarının takım sporları ile uğraşan öğrencilerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca aile ve arkadaş boyutları ile ölçek toplam ortalamalarında da gruplar arasında istatistiksel açıdan bir fark görülemediği tespit edilmiştir. Yıldırım (2011) tarafından yapılan araştırmada takım sporları, bireysel spor ve spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri karşılaştırılmış ve gruplar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir.

Araştırmada spor lisesi öğrencilerin algılana sosyal destek ve alt boyutlarının gelir durumuna göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeylerinde ise gelir düzeyi orta olanların psikolojik sağlamlılık düzeylerinin gelir düzeyi düşük olanların psikolojik sağlamlılık düzeylerinden istatistiksel olarak yüksek olduğu görülmektedir. Yaşam doyumunda da benzer şekilde anlamlı bir fark olduğu gelir düzeyi orta ve yüksek olan spor lisesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin yaşam doyumlarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Güngörmüş ve ark. (2015) yapmış olduğu çalışmada ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocukların psikolojik sağlamlık düzeylerinin iyi olduğu belirlenmiştir. Hoşoğlu ve ark. (2018) yapmış olduğu çalışmada da aile geliri düşük olan katılımcıların aile durumu orta ve yüksek olanlara göre psikolojik sağlamlık düzeylerinin anlamlı düzeyde düşük olduğunu tespit edilmiştir. Benzer şekilde algılanan gelir düzeyine göre psikolojik dayanıklılık düzeyinde arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğunu tespit eden birçok çalışma bulunmaktadır (Aydın, 2018; Ağırkan, 2017; Atarbay, 2017; Bektaş & Özben, 2016; Bildirici, 2014; Bindal, 2018; Bonanno ve ark., 2009; Güngörmüş ve ark., 2015; Kayabaş, 2012; Özcan, 2005). Yıldız ve Kahraman (2021) da yaptığı çalışmada gelir durumunu orta ve yüksek algılayan öğrencilerin psikolojik dayanıklılık puanları maddi durumunu düşük olarak algılayanlardan anlamlı şekilde yüksek olduğunu belirtmiştir. Gelir düzeyi orta ve yüksek olanların yaşam doyumlarının düşük olanların yaşam doyumlarından istatistiksel olarak yüksek olduğu belirlenmiştir. Yıldız ve Kahraman (2021) ailenin gelir durumuna göre öğrencilerin yaşam doyumu puanlarında anlamlı bir farklılaşma olmadığı ortaya

çıkmiştir. Ancak Cao ve ark. (2011) ve Sözcü (2011) da yaptıkları çalışmada algılanan ekonomik durumun yaşam doyumu puanlarında anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığını belirtmişlerdir

Araştırmada spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlık ile yaşam doyumu ve algılanan sosyal destek düzeylerinde orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu; benzer şekilde öğrencilerin yaşam doyumları ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında orta düzeyde anlam belirlenmiştir. Ayrıca psikolojik sağlık ve algılanan sosyal desteğin yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve %31'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Earvolino-Ramirez (2007) psikolojik sağlıkla ilgili gerçekleştirmiş olduğu bir kavram analizi çalışmasında sosyal desteğin psikolojik sağlık açısından destekleyici bir rol üstlendiğini takım üyeleriyle kurulan iletişimin bireylerin kendilerini sağlık ve psikolojik yönden daha dirençli hissetmelerine yardımcı olabileceğini belirtmiştir. Baş ve Yurdabakan (2017) çalışmasında, psikolojik sağlamlığın, öğrencilerin yaşam doyumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğunu belirlemiştir. Yıldız ve Kahraman (2021) yaptığı çalışmada yaşam doyumu ve psikolojik dayanıklılık arasında orta düzey pozitif bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Alibekiroğlu (2018) yaptığı çalışmada yaşam doyumu ile psikolojik sağlık ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğunu tespit etmiştir. Durak (2021) araştırmadan elde edilen sonuçlar psikolojik sağlık ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak bu araştırmada;

- ✓ Spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlamlılık ve çok boyutlu algılanan sosyal destek düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, erkek öğrencilerin yaşam doyum düzeylerinin kadın öğrencilerden yüksek olduğu,
- ✓ Spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlık ve yaşam doyumlarının yapılan spor türüne göre farklılaşmadığı, algılanan sosyal desteğin özel bir kişi boyutunda ise takım sporu yapanların bireysel spor yapanlardan yüksek olduğu,
- ✓ Spor lisesi öğrencilerin algılanan sosyal destek ve alt boyutlarının gelir durumuna göre farklılaşmadığı, gelir düzeyi orta olan öğrencilerin gelir düzeyi düşük olan öğrencilerden psikolojik sağlamlıklarının yüksek olduğu ve benzer şekilde gelir düzeyi orta ve yüksek olan spor lisesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin yaşam doyumlarından yüksek olduğu,
- ✓ Spor lisesi öğrencilerinin psikolojik sağlık, yaşam doyumu ve algılanan sosyal desteklerinde orta düzeyde bir ilişki olduğu; benzer şekilde öğrencilerin yaşam doyumları ile algılanan sosyal desteklerinde orta düzeyde bir ilişki olduğu,
- ✓ Psikolojik sağlık ve algılanan sosyal desteğin yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve %31'ini açıkladığı görülmektedir.

Öneriler

- 1- Araştırma sonucunda Erkek öğrencilerin yaşam doyumu daha yüksek görülmüştür. Kadın öğrencilerin yaşam doyumunu artırmak amacıyla özel olarak tasarlanmış psikososyal destek programları geliştirilebilir.
- 2- Araştırma sonucunda takım sporları yapan öğrencilerin bireysel spor yapanlara göre algıladıkları sosyal destekleri daha yüksek bulunmuştur. Bireysel spor yapan öğrenciler için sosyal bağları artırıcı faaliyetler düzenlenerek, takım sporlarından alınan faydanın bireysel spor yapanlara da yayılması sağlanabilir.
- 3- Psikolojik sağlık, algılanan sosyal destek ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiler dikkate alınarak, bu üç bileşeni bütünsel olarak ele alan eğitim programları geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Ağırkan, M. (2017). *Üniversite öğrencilerinin değer yönelimleri ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi.
- Aksoy, E., Özcan, G. & Çoknaz, H. (2018). Ortaöğretim kurumlarında okul sporlarına katılan öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(60), 692-698.
- Alibekiroğlu, P. B., Akbaş, T., Bulut Ateş, F. & Kırdök, O. (2018). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu ile psikolojik sağlık arasındaki ilişkide öz anlayışın aracı etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27 (2), 1-17.
- Arslan, G. (2015). Çocuk ve genç psikolojik sağlık ölçeği'nin (ÇGPSÖ-12) psikometrik özellikleri: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Atarbay, S. (2017). *Farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerinin psikolojik dayanıklılıklarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Aydın, E. (2018). *Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlık ve depresyon belirtileri üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Bayrakdaroğlu, S. (2014). *Taekwondocuların psikolojik sağlık ve öz anlayış düzeylerinin takım sporcularıyla karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Bektaş, M., & Özben, Ş. (2016). Evli bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 215-240.
- Bildirici, F. (2014). *Özel eğitime gereksinimi olan çocuğa sahip ailelerde aile yükü ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi.
- Bindal, G. (2018). *Ergenlerin psikolojik sağlamlığının (resilience), çocukluk çağındaki travma ve bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Bonanno, A. G., Galea, S., Bucciarelli, A., & Vlahov, D. (2009). Psychological resilience after disaster: new york city in the aftermath of the september 11th terrorist attack. *Psychological Science*, 17(39), 181-186.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development. *Research perspectives, Developmental Psychology*, 22(6), 723-742.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Campbell-Sills, L., Cohan, S. L., & Stein, M. B. (2006). Relationship of resilience to personality, coping, and psychiatric symptoms in young adults. *Behaviour Research and Therapy*, 44(4), 585-599.
- Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J., & Tao, F. (2011). Problematic internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *BMC Public Health*, 11(1), 802.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. (A. Aypay, Çeviri Editörü). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Civan, M. (2020). *Sporun lise öğrencilerinde sosyal medya kullanımı ve psikolojik sağlık üzerindeki etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi.
- Cohen S., & Syme S. L. (1985). Issues in the study and application of social support. In Cohen S.& Syme S. L.(Eds.) *Social Support and Health*. Academic Press.
- Çekceoğlu, H. (2019). *Spor yapan ve spor yapmayan lise öğrencilerinin psikolojik sağlık ve hedef bağlılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi.
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1263.
- Diener, E., & Lucas, R. E. (1999). Personality and subjective well-being. In D. Kahneman, E. Diener, & N. Schwarz (Eds.), *Well-being: The foundations of hedonic psychology* (213-229). New York: Sage Foundation.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.
- Durak, İ. (2021). Psikolojik sağlık ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide öz yeterliğin aracı etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 1175-1190. <https://doi.org/10.17755/esosder.816639>.
- Earvolino-Ramirez, M. (2007). Resilience: A Concept Analysis. *Nursing Forum*, 42(2), 73-82.
- Eker, D., Arkar, H., & Yıldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1); 17-25.
- Ekinci, H. B., Mallı, A. Y., & Seçer, E. (2024). Investigation of superstitious behavior tendencies of professional football players and coaches. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 301-322.
- Gençoğlu, C. & Namlı, S. (2020). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin psikolojik sağlık ve empati düzeyleri/Erzurum Teknik Üniversitesi örneği. *Sport Sciences*, 15(3), 33-43.
- Ghaderi, D., & Ghaderi, M. (2012). Survey of the relationship between big five factor, happiness and sport achievement in Iranian athletes. *Annals of Biological Research*, 3(1), 308 – 312.
- Güngörmüş, K., Okanlı, A., & Kocabeyoğlu, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları ve etkileyen faktörler. *Journal of Psychiatric Nursing*, 6(1), 9-14.

- Greene, R. (2002). *Human behavior theory: A resilience orientation*. R. Greene (Eds.). Resiliency: An integrated approach to practice, policy, and research. Washington, DC: NASW Press.
- Hamaideh, S., Al-Magaireh, D., Abu-Farsakh, B., & Al-Omari, H. (2014). Quality of life, social support, and severity of psychiatric symptoms in Jordanian patients with schizophrenia. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 21(5), 455–65. pmid:24118684.
- Harms, P. D., Brady, L., Wood, D., & Silard, A. (2018). *Resilience and wellbeing*. Handbook of well-being. Salt Lake City, UT: DEF Publishers.
- Hoşoğlu, R., Kodaz, A. F., Bingöl, T. Y., & Batık, M. V. (2018). Öğretmen adaylarında psikolojik sağlamlık. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 217-239
- Jameel, S. N., Shah, S. A., & Gainaie, S. A. (2015). Perceived social support and resilience among orphans: A systematic review. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(1), 1-6.
- Kalaycı, Ş. (2018). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (8. Baskı). Ankara: Detay Yayınları.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kayabaş, A. (2012). *Televizyon izleme alışkanlıklarının kişinin kendisini, çevresini ve sıradışı yaşam olaylarını algulamasına ve kabul etmesine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi.
- Köker, S. (1991) *Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Köse, E. (2006). *Liseli ergenlerde kişilik ve sosyal desteğin yalnızlığa olan etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Liebenberg, L., Ungar, M.C., & LeBlanc, J. C. (2013). The CYRM-12: a brief measure of resilience. *Canadian Journal of Public Health = Revue Canadienne De Sante Publique*, 104(2); 131-5.
- Mallı, A., Ekinci, H., Seçer, E., Demirel, N., & Şam, C. (2021). Investigation of readiness and expectations of students of sportsscience faculties regarding the e-learning process and their selfefficacy perceptions. *Pakistan Journal of Medical and Health Sciences*, 15(10).
- Narayanan, S. S., & Weng Onn, A. C. (2016). The influence of perceived social support and self-efficacy on resilience among first year Malaysian students. *Kajian Malaysia: Journal of Malaysian Studies*, 34(2), 1-23.
- Özcan, B. (2005). *Anne babaları boşanmış ve anne babaları birlikte olan lise öğrencilerinin yılmazlık özellikleri ve koruyucu faktörler açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Özkara A. B., & Özbay, S. (2019). Lise düzeyindeki sporcu öğrencilerin psikolojik sağlamlıklarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 207-214.
- Rutter, M. (2007). Resilience, competence and coping. *Child Abuse & Neglect*, 31(3), 205-209.
- Sameroff, A. (2005). Early resilience and its developmental consequences. Tremblay RE, Barr RG, Peters RDeV, eds. *Encyclopedia on Early Childhood Development*, 1-6.
- Seçer, E., & Yıldızhan, Y. Ç. (2020). The relationship between physical activity levels and psychological resilience of university students. *Revista Turismo Estudos e Práticas-RTEP/UERN*, (4), 1-12.
- Soflu, H. G., Esfahani, N., & Assadi, H. (2011). The comparison of emotional intelligence and psychological skills and their relationship with experience among individual and team athletes in superior league. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2394-2400.
- Sözay, D. (2020). *Lise öğrencilerinde beş faktörlü kişilik özellikleri, pozitif negatif duygu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Stewart, M., Reid, G.J., & Mangham, C. (1997). Fostering children's resilience. *Journal of Pediatric Nursing*, 12(1), 21-31.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş, temel ilkeler ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Tuna, F. (2016). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tozoğlu, E., & Dursun, M. (2020). *Spor bilimlerinde bilimsel araştırma süreci*, Editör; Gökmen, Ö. Spor & Bilim, İstanbul: Efe Akademi Yayınevi, 7-23.
- Ungar, M., & Perry, B. D. (2012). *Violence, trauma, and resilience. Cruel but not unusual: Violence in Canadian families*, 2nd ed. Waterloo, ON, Canada: Wilfrid Laurier University Press, 119-143.
- Uz Baş, D. D. & Yurdabakan, D. D. İ. (2017). Psikolojik sağlamlık ve okul ikliminin ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumunu yordama gücü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 202-214.
- Üçüncü, T. (2019). *İstanbul ili beylükdüzü ilçesine bağlı ilk ve ortaokullarda görev yapmakta olan öğretmenlerde iş ve yaşam doyumunun değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Wang, H. H., Wu, S. Z., & Liu, Y. Y. (2003). Association between social support and health outcomes: a meta-analysis. *Kaohsiung Journal of Medical Sciences*, 19(7), 345-351.
- Warshawski, S. (2022). Academic self-efficacy, resilience and social support among first-year Israeli nursing students learning in online environments during COVID-19 pandemic. *Nurse Education Today*, 110, 105267.

- Yeşilyaprak, T., Özsoy, H., & Korkmaz, F. D. (2023). Covid-19 döneminde cerrahi hemşirelerinin anksiyete, psikolojik dayanıklılık ve algılanan sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 6(1), 18-25.
- Yıldırım, S. (2011). Lisanslı olarak takım sporu ve bireysel spor yapan ile spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2,111-135.
- Yıldız, A., & Kahraman, S. (2021). Ortaokul öğrencilerinde psikolojik dayanıklılık, sosyal duygusal öğrenme becerileri ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 4(2), 23-60.
- Zimet, G., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K.(1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1): 30-41. doi: 10.1207/s15327752jpa5201_2

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Antrenörlerinin Sportmenlik Kavramına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

“Investigation of the Opinions of Youth and Sports Provincial Directorate Coaches towards the Concept of Sportsmanship”

Yakup KOÇ¹ & Tuncay MERAL²

ARAŞTIRMA MAKALEŞİ

Tarihçe

Yayın Geliş Tarihi: 23 Ekim 2024
Kabul Tarihi: 01 Kasım 2024
Online Yayın Tarihi: 27 Aralık 2024

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliar.66>

Yazarlarla İletişim

1- (Sorumlu Yazar) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzincan, TÜRKİYE
e-mail: ykoc79@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0141-7177>

2- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, TÜRKİYE
e-mail: tuncaymeraly1@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0003-8930-5889>

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar çalışmanın konseptine ve tasarımına katkıda bulundu.

Finansman

Bu çalışma herhangi bir kurum/kuruluştan maddi destek almadı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ediyorlar.

Şeffaflık

Yazarlar, çalışmada hiçbir hayati özelliğin ihmal edilmediğini, dürüst, doğru ve şeffaf bir anlatım ile raporlaştırıldığını ve herhangi bir tutarsızlık olmadığını beyan etmişlerdir.

Etik

Bu çalışmada bilimsel etik kriterlerine uyulmuştur.

Referans Gösterimi

Koç, Y., & Meral, T. (2024). Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Antrenörlerinin Sportmenlik Kavramına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi, *Anatolia Sport Research*, 5(3):22-34.

Copyright © 2024 by Anatolia Sport Research

ÖZET

Amaç: Araştırmanın amacı Erzincan ili Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü antrenörlerinin sportmenlik kavramına yönelik görüşlerinin incelenmesidir.

Materyal ve Metod: Araştırmada verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma 8 farklı üniversiteden mezun ve 8 farklı branşta görev yapan 16 antrenör ile yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde katılımcıların bazı kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik kişisel bilgi formu ve katılımcıların sportmenlik kavramı ile ilgili görüşlerine yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Bulgular 7 başlıkta sunulmuş ve tartışılmıştır.

Bulgular: Araştırmada elde edilen sonuçlara göre katılımcılar; sportmenlik kavramını teorik olarak genel hatlarıyla ifade ettikleri, genel bilgi kaynağı olarak daha çok antrenörlerini gördükleri, antrenmanlarında çoğunlukla sportmenlik ile ilgili etkinlikler uygulamadıkları ve nasıl uygulayacakları hakkında da kapsamlı fikirlerinin olmadığı, antrenörlük eğitimlerinde sportmenlik konusunda eğitim almadıkları ve antrenörlerin rol model görevlerinin önemine vurgu yaptıkları anlaşılmıştır. Ayrıca katılımcılara göre sporcularda sportmenlik davranışları genelde olumsuzdur.

Öneriler: Araştırma sonucunda antrenörlerin daha nitelikli hale gelebilmeleri adına, antrenör yetiştiren kurumların eğitim programlarına sportmenlikle ilişkili teorik ve uygulamalı eğitimler içeren dersler koymaları ve araştırmacıların da antrenörlere yön verecek örnek etkinlik ve uygulamalar geliştirmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Antrenör, Sporcu, Sportmenlik, Sportmenlik Eğitimi

ABSTRACT

Aim: The aim of the study is to examine the views of Erzincan Youth and Sports Provincial Directorate coaches on the concept of sportsmanship.

Material and Method: Qualitative research method was used in the collection, analysis and interpretation of data in the study. The study was conducted with 16 coaches who graduated from 8 different universities and worked in 8 different branches. During the data collection process, a personal information form to determine some of the personal characteristics of the participants and a semi-structured interview form prepared to examine the participants' views on the concept of sportsmanship were used. Descriptive analysis technique was used in the analysis of the data. The results were presented and discussed under 7 headings.

Results: According to the results obtained in the research, the participants; It was understood that they expressed the concept of sportsmanship in general terms theoretically, they mostly saw their coaches as a source of general information, they did not mostly implement sportsmanship-related activities in their training and did not have comprehensive ideas about how to implement them, they did not receive training on sportsmanship in their coaching training, and they emphasized the importance of coaches' role model duties. In addition, according to the participants, sportsmanship behaviors in athletes are generally negative.

Recommendations: As a result of the research, in order for coaches to become more qualified, it is recommended that institutions that train coaches include courses that include theoretical and practical training related to sportsmanship in their training programs and that researchers develop sample activities and practices that will guide coaches.

Keywords: Athlete, Coach, Sportsmanship, Sportsmanship Training

GİRİŞ

Sportmenlik; doğruluk, nezaket ve adalet gibi özellikleri olan (Keating, 2007) sporun içerisinde yer alan ahlaki yargılar ve davranışlarla ilişkili olan adalet ve saygı algılarını kapsar. Pozitif sportmenlik davranışlarına sahip sporcular (hakeme ve rakibe saygılı, kazananı tebrik edebilen, vb.) negatif sportmenlik davranışlarına sahip sporculara (rakibine uygunsuz davranışlarda bulunan, hile yapan, vb.) göre şiddet ve saldırganlık içeren davranışları daha sınırlıdır (Chantal ve ark., 2005). Farklı adlar ile nitelendirilen bu kavram için ülkemizde daha çok “sportmenlik” kullanılmaktadır. Sabır, samimiyet, cesaret, kendini kontrol etme, saygı duymak, kibarlık gibi kişisel niteliklerin önemini vurgulayan bir kavramdır. Uluslararası Sportmenlik Birliği sportmenliği yaygınlaştırmak için 8 prensibi ön plana çıkarmıştır. Bunlar; kurallara uymak, takım arkadaşlarına bağlı kalmak, sporcunun kendisini formda tutması, öfkesini kontrol etmesi, oyunda şiddetten sakınmak, kazanınca övünmemek, mağlubiyette yıkılmamak ile sağlıklı bir vücut için sağlam ruhlu ve açık fikirli olmak prensipleridir (Koç, 2013).

Son yıllarda sportmenlik kavramına giderek ilgi duyulmasında Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi Fair Play Komisyonu’nun çalışmalarının etkisi büyüktür. Komisyon birçok etkinliklerinin yanında proje kapsamında ülkemiz çapında son yıllarda çok sayıda üniversitelerde ziyaretlerde bulunarak üniversite öğrencilerine ve akademisyenlere sosyal yaşamda ve sporda fair playi tanıtmışlardır (Güllü & Şahin, 2016). Bu proje ile geleceğin antrenörleri olan bu öğrencilerin kadrajına sportmenlik kavramının girmesine vesile olmuştur.

Göral, Yapıcı ve Koç (1999) antrenörü, spor faaliyetlerinde “eğitimin uygulayıcısı” olarak tanımlar. Charman, Drotter ve Noel (2001) ise bir antrenörü “iyi bir organizatör, etkili bir yönetici, motivatör ve sporcuya bağımsızlığını ve yeterliliğini kazandıran bir eğitimci” olarak nitelendirmiştir. Antrenörler, sporcuların doğruya ve yanlışa yönelmelerinde negatif ya da pozitif model olmakta, ahlaki ikilem durumlarında doğru hareketin ne olması gerektiğini öğretmekte ve sportmenliğe uygun davranışlar sergileyebilmeleri için uygun motivasyonel ortam oluşturmaktadır (Bolter & Weiss, 2013). Aynı zamanda bir antrenör bir çok sporcuyu performansa dönük yetiştirirken, onların iç dünyalarını, kişisel karakterlerini ve strese dayanıklılıklarını da bilmesi zaruridir (Wispe,1996).

Spor alanında önemli paydaşlardan biri de antrenörlerdir. Antrenörlerin sportmenliğe yönelik algıları merak edilen bir konudur. Bu konuda yeterince çalışmaya rastlanılmamıştır. Bazı çalışmalara bakıldığında Hodge ve Lonsdale (2011), sportmenlik ile yakın ilişkili olan antisosyal ve prososyal davranışlar ile antrenörün liderliğini incelemiştir. Sarı ve ark. (2012) çalışmalarında; antrenörlerin pozitif geribildirim, sosyal destek, antrenman ve eğitim davranış tarzları ile sporcuların iletişim becerileri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Stornes ve Bru (2002) araştırmalarında; antrenörün liderliğinin sporcuların fair play ve prososyal davranışları ile pozitif yönde ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir. Bolter ve Weiss (2013) antrenörün davranışlarının sporcuların sportmenlikleriyle ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca Güllü (2018), çalışmasında sporcuların algıladıkları antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlikleri arasında olumlu yönde bir ilişki olduğunu bulmuştur.

Bu konuda çalışmaların azlığı çalışmanın önemini arttırmıştır. Yapılacak olan yarı yapılandırılmış görüşme ile antrenörlerin sportmenlik kavramını nasıl algıladıklarının ortaya çıkarılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma ile aşağıdaki sorulara cevaplar aranması amaçlanmıştır.

- 1- Antrenörlerin sportmenlik kavramı hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 2- Antrenörlerin sportmenlik kavramı hakkındaki bilgi kaynakları nelerdir?

- 3- Antrenörlerin antrenmanlarında sportmenliğe yönelik uygulamaları (uygulama ve teorik) var mıdır? Varsa nelerdir?
- 4- Antrenörler eğitim kurslarında sportmenlik ile ilgili herhangi bir içerik/uygulama eğitimi aldılar mı? Varsa nelerdir?
- 5- Antrenörlere göre sportmenlik eğitimi için antrenörlere görev düşmekte midir? Varsa düşen görevler nelerdir?
- 6- Antrenörler sportmenlik hakkında sporcuların durumunu nasıl değerlendirmektedir?
- 7- Antrenörlerin sportmenlik eğitimi hakkındaki önerileri nelerdir?

MATERYAL VE METOD

Araştırma Modeli:

Antrenörlerin deneyimleri üzerinden sportmenlik davranışlarını betimleyen bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, bireylerin deneyimlerine göre anlamı ortaya koyar (Kıral 2021; Merriam, 2013). Araştırmada fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji çalışmaları incelenen olguya ilişkin deneyimlerin bireyler için anlamını ortaya koyar ve aralarındaki ilişkileri inceler (Patton, 2005).

Araştırma Grubu

Araştırma, Erzincan ili Gençlik ve Spor il müdürlüğünde çalışan 16 antrenör ile yürütülmüştür. Nitel çalışmalarda geniş gruplar yerine, amaçları karşılayan, ayrıntılı veri elde edilebilecek örneklemeler belirlenmesi yeterlidir (Coyne, 1997). Bu çalışma amaçlı örnekleme çeşitlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle kurgulanmıştır. Bu yöntemle olguya ilişkin geniş bilgi sahibi olan örneklemeler seçilebilmektedir (Büyüköztürk ve ark., 2020). Katılımcı seçiminde farklı üniversite mezunları, farklı deneyim süresi dağılımının olmasına dikkat edilmiştir. Katılımcılar 8 farklı üniversite ve 2 farklı bölümden 8 farklı branşta görev yapmaktadırlar. Araştırmanın yürütüldüğü katılımcı antrenörlerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Kıdem (yıl)	Branş	Antrenör Kademesi	Eğitim Durumu	Mezun Olunan Üniversite	Mezun Olunan Bölüm
1A8	Erkek	39	8	Basketbol	2	Lisans	Gazi	BES**
2A5	Erkek	42	5	Badminton	3	Lisans	Atatürk	BES
3C5	Erkek	35	5	Kayak	3	Lisans	Gazi	BES
4E8	Erkek	32	8	Güreş	3	Lisans	19 Mayıs	BES
5F5	Erkek	35	5	Atletizm	3	Lisans	İnönü	BES
6G8	Erkek	40	8	Voleybol	3	Lisans	Atatürk	Antrenörlük
7G12	Kadın	44	12	Basketbol	2	Lisans	Atatürk	BES
8H10	Erkek	34	10	Basketbol	3	Lisansüstü	Fırat	Antrenörlük
9İ12	Erkek	48	15	Voleybol	2	Lisansüstü	EBYU*	BES
10M9	Kadın	46	14	Hentbol	2	Lisans	Atatürk	BES
11M16	Erkek	48	16	Hentbol	3	Lisans	Atatürk	BES
12O2	Erkek	31	2	Futbol	2	Lisans	Fırat	Antrenörlük
13S14	Erkek	42	14	Hentbol	2	Lisans	Niğde	BES
14Z32	Erkek	59	32	Futbol	2	Lisans	Atatürk	BES
15T20	Erkek	45	20	Kayak	2	Lisans	Atatürk	BES
16S10	Erkek	39	10	Futbol	2	Lisans	Adnan Menderes	BES

*EBYU= Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ** BES= Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya 2 kadın, 14’i erkek olmak üzere toplam 16 antrenör katılmıştır. Katılımcılar 1-10 yıl arası görev yapan 7, 11-20 yıl arası görev yapan 8, 21 ve üzeri yıl arası görev yapan 1 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların 16’sı lisans, mezunudur. Araştırmaya 8 farklı üniversiteden mezun olan antrenör katılmıştır. Katılımcıların 13’ü BES öğretmenliği bölümünden 3 katılımcı ise antrenörlük eğitimi bölümünden mezun olduğu belirtilmiştir.

Araştırma için Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık ve Spor Bilimleri Etik Kurulunun 29.03.2024 tarihli 03-15 protokol nolu kararı ile etik onay alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın veri toplama sürecinde kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda; katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 6 soru bulunmaktadır (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalıştığı branş, meslekteki yılı ve antrenörlük kademesi). Hazırlanan görüşme formunun açıklığı ve anlaşılabilirliği açısından araştırma grubu dışında bir antrenör ile pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda görüşme formunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Yapılan görüşme esnasında; esnek bir şekilde değişen koşullara uyum sağlayabilmesi, anında geribildirim sağlanabilmesi, cevaplarda özneliğin korunabilmesi, yanlış anlamaların azaltılabilmesi gibi özelliklerinden (Yılmaz, 2011) dolayı “Yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği” tercih edilmiştir. Görüşme sorularının hazırlanması sürecinde uzman görüşü alınmıştır. Görüşme formu, 7 sorudan oluşmaktadır. Cevaplara göre gerektiğinde konu ile ilgili olmak koşuluyla ilave sorular sorulmuştur.

Verilerin Toplanması

Görüşme sürecinde 16 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Çalışma gönüllü katılım esasına göre yürütülmüştür. Bilgilendirilmiş gönüllü onam formu araştırmacı tarafından katılımcıya sunulmuş, okunması ve imzalanması sağlanmıştır. Gönüllü katılım gösteren antrenörlerden randevu alınmış, görüşme sürecinde çalışmanın amacı ve görüşme süreci hakkında bilgi verilmiştir. Görüşme süreci not alma ve sesli kayıt yöntemi ile kaydedilmiştir. Ortalama görüşme süresi 10 dk. tutmuştur. Katılımcıların soruları yönlendirme olmaksızın cevaplamalarına özen gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Betimsel analiz, içerik analizine göre daha yüzeyseldir ve daha çok araştırmanın kavramsal yapısının önceden açık biçimde belirlendiği araştırmalarda kullanılır (Yıldırım & Şimşek, 2011).

Bu analiz sürecinde önce katılımcılara kod isimler verilmiştir. Bu kodlamalar, katılımcı görüşleri ile temaların desteklenmesini kolaylaştırmıştır. Daha sonra, katılımcılardan elde edilen görüşme kayıtları yazıya aktarılmıştır. Sonrasında bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi için yazıya aktarılan bu bilgiler katılımcılara sunulmuş, eksik kalan bilgilerin tamamlanması sağlanmış ve katılımcılardan elde edilen ortak görüşler ve frekanslar tespit edilmiş, kodlamalar yapılmıştır. Kodlamalar sırasıyla katılımcı numarası, takma ismin ilk harfi ve meslek yılı grubundan oluşmuştur. Örneğin; 3T5= [3(Katılımcı numarası). T(Tuncay). 5(meslek yılı)].

Katılımcıların görüşlerinin analizi ve değerlendirilmesi beş basamakta gerçekleştirilmiştir. Bunlar:

Listeleme: Bu aşamada katılımcıların görüşleri ile geçici bir listesi yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların görüşleri belirgin bir şekilde dile getirilip getirilmediğine bakılarak listelenmiştir.

Tasnif Etme: Bu aşamada katılımcıların görüşleri tekrar tek tek okunup gözden geçirilerek, her görüş diğer görüşlerle ilişkisi bakımından analiz edilmiştir.

Tema Geliştirme: Bu aşamada, katılımcıların her bir soruya ait görüşleri sahip oldukları ortak özellikler bakımından irdelenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Bu aşamada sorulan 7 sorudan katılımcıların görüşleri doğrultusunda 7 tabloda toplam 19 tema oluşturulmuştur.

Güvenirliği Sağlama: Araştırmada oluşturulan temalar altında verilen görüşlerin, söz konusu temayı temsil edip etmediğini tespit etmek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda uzman kişiye her soru için katılımcıların görüşlerinin rastgele dizili olan ve farklı tema adları olan iki liste verilmiştir. Uzmanın birinci listedeki görüşler listesini, ikinci listedeki tema adlarıyla (her bir görüşü eşleştirecek şekilde) eşleştirmesi istenmiştir. Uzmanın eşleştirmeleri ile araştırmacının kendi yaptığı kategoriler karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda araştırmacının güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın formülü [$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{(\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı})}$] kullanılarak hesaplanmıştır (Miles & Huberman, 1994). Nitel araştırmalarda, araştırmacı ve uzman değerlendirmeleri arasındaki uyum %90'ın üzerinde olduğu durumlarda güvenilirlik sağlanmış sayılmaktadır (Saban, 2008). Buna göre, çalışmamızda [$\text{Güvenirlik} = \frac{18}{18+1} = 0.947$] %95 oranında güvenilirlik sağlanmıştır.

Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma: Verilerin bilgisayara aktarılması sonrasında katılımcı sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanarak elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde antrenörlerinin sportmenliğe ilişkin görüşleri 7 başlıkta temalarına göre tablolar halinde gruplandırılmıştır. Ayrıca temalara ilişkin örnek ifadeler yer verilerek alandaki çalışmalar doğrultusunda tartışılmıştır.

“Sportmenlik” Kavramına Yönelik Görüşler

Tablo 2. “Sportmenlik” Kavramına Yönelik Ortak Katılımcı Temaları

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı Kodu
Kurallara Uyuma	12	44.44	2A5, 3C5, 4E8, 6G8, 7G12, 8H10, 9İ12, 10M9, 12O2, 13S14, 15T20, 16S10
Rakibe Saygı	8	29.62	1A8, 4E8, 5F5, 7G12, 8H10, 10M9, 14S5, 15T20
Centilmenlik/Fair play	5	18.51	7G12, 8H10, 9İ12, 12O2, 16Z10,
Dürüst Oyun	2	7.40	12O2, 14S5

Tablo 2'ye bakıldığında katılımcılar öğretim programına yönelik 4 farklı temada görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar tarafından oluşturulan temalar frekans sayısına göre; Kurallara Uyuma (12), Rakibe Saygı (8), Centilmenlik/Fair Play (5), Dürüst Oyun (2)'dir. Katılımcıların sportmenlik hakkındaki genel görüşleri ve tanımlamaları incelendiğinde; çoğunlukla sportmenliği “kurallara uyuma” ve “rakibe saygı” yönünü vurguladıkları görülmüştür. Bazı katılımcıların kurallara uyuma temasına yönelik ifadelerine bakıldığında: “Yarışma kazanmanın ana hedef olduğu ama kurallara uygun şekilde

hareket ederek kazanmaya çalışmak diyebiliriz.” (2A5). “... oyunu kurallarına uygun şekilde uygulamak temel amacımız olmalıdır” (7G12). “ Sportmenlik kavramı deyince aklıma öncelikle saygı rakibe saygı geliyor yani müsabakalarda rakiplerimize karşı kurallara uyarak kazanmak tabii ki ama kurallar çerçevesinde saygısızlık yapmadan o disiplinden çıkmadan mücadele etmektir” (4E8).

Aşağıda bazı katılımcıların rakibe saygı temasına yönelik ifadelerine yer verilmiştir

“... ilk önce rakibe saygı rakibi rencide edici eylemlerde bulunmamak”(1A8). “... karşı tarafa saygı duyarak kurallar çerçevesinde hareket etmesi diyebilirim.” (8H10).

Aşağıda bazı katılımcıların *Centilmenlik/Fair play* temasına yönelik ifadelerine yer verilmiştir.

‘kazanmak için herhangi bir olayın mübah olmadığı ve kurallar içerisinde centilmenlik hareketlerini sergilendiği bir kavram olarak söyleyebilirim’(12O2). “Öncelikle takım sporlarında uygulanması gereken bir kavram centilmenlik...”(7G12). “Sportmenlik deyince aklıma ahlaki, centilmence...”(8H10).

Aşağıda bir katılımcının dürüst oyun temasına yönelik örnek ifadesine yer verilmiştir

‘sportmenlik ve fair play deyince aklıma oyunu kurallarına uymak dürüst oyun şeklinde geliyor’(12O2).

Katılımcıların sportmenlik kavramını teorik olarak genel hatlarıyla ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların sportmenlik kavramından akla gelen ilk kelimenin Kurallara Uyma (% 44.44) olması dikkat çekmiştir. Rakibe Saygı (Vallerand ve ark., 1997; Koç & Yeniçeri, 2017; Koç & Seçer,2018), Centilmenlik/Fair Play, Dürüst Oyun (Green & Gabbard, 1999) gibi ifadelerle bakıldığında literatürde sportmenlik için yapılan çeşitli tanımlamaların içeriğine uygun olduğu görülmüştür. Şüphesiz sportmenlik kavramını tek bir faktörle açıklamak eksik olacaktır. Fakat henüz soyut bir kavram olarak zihinlerimizde yer alan sportmenlik kavramının daha ayrıntılı olarak ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sportmenlik Hakkındaki Bilgi Kaynaklarına Yönelik Görüşler.

Tablo 3. *Sportmenlik Hakkındaki Bilgi Kaynaklarına Yönelik Ortak Katılımcı Temaları*

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı Kodu
Antrenörler	13	43.33	2A5, 3C5, 4E8, 5F5, 6G8, 9İ12, 10M9, 11M16, 12O2, 13S14, 14S32, 15T20,16Z10
Üniversitede Ders İçeriği	8	26.66	1A8, 2A5, 3C5,4E8,5F5, 7G12, 8H10, 15T20
Sosyal Medya	5	16.66	7G12, 8H10, 10M9, 12O2, 14S5
Beden Eğitimi Öğretmenleri	4	13.33	1A8, 2A5, 13S14, 15T20

Tablo 3’e bakıldığında katılımcılar öğretim programına yönelik 4 farklı temada görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcılar tarafından oluşturulan temalar frekans sayısına göre; antrenörler (13), üniversitede ders içeriği (8), sosyal medya (5) beden eğitimi öğretmenlerimiz (4) ’dür. Katılımcıların sportmenlik hakkındaki bilgi kaynağı sorulduğunda ve tanımlamaları incelendiğinde; çoğunlukla sportmenliği antrenörlerinden öğrendiklerini belirtmişlerdir. Tablodan anlaşıldığı üzere 8 antrenörün lisansta aldıkları bazı derslerin içeriğinden sportmenliğe yönelik bilgi edindikleri anlaşılmıştır. Antrenörler temasıyla ilgili örnek cümleler şunlar gösterilebilir: *“Sportmenlik kavramı ilk olarak*

antrenörlerimden gördük” Bizde kendi sporcularımıza aktarmaya çalışıyoruz” (2A5). “branşım güreşe başladığımda oradaki antrenörlerimizden gördük”(4E8).

Aşağıda bazı katılımcıların üniversitede ders içeriği temasına yönelik ifadelerine yer verilmiştir: *“Eğitim hayatımda üniversitede ders olarak almadım ama bazı ders içeriklerinde yüzeysel olarak aldım”(6G8). “Okulda sportmenlik ve fair play dersini aldım. Teorik ve uygulamalı olarak derslerde gördük”(15T20).*

Sosyal medya ve beden eğitimi öğretmenleri temalarına yönelik örnek ifadelerle baktığımızda: *“günümüzde tabii ki internete sosyal medya kullanımı bizim işimizi bu durumda kolaylaştırıyor”(7G12). “İlk önce okuldaki beden eğitimi öğretmenlerimizden ahlak derslerini aldık”(1A8).*

Antrenmanlarınızda Sportmenliğe Yönelik Uygulamalarına Yönelik Görüşler

Tablo 4. *Antrenmanlarınızda sportmenliğe yönelik uygulamalarınız var mıdır? Varsa nelerdir? Sorusuna Yönelik Ortak Katılımcı Temaları*

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı Kodu
Negatif davranışlara müdahale	9	56.25	4E8, 5F5, 7G12, 8H10, 9İ12, 10M9, 12O2, 14S5, 16Z10
Teorik bilgi verme	7	43.75	1A8, 2A5, 3C5, 6G8, 11M16, 13S14, 15T20

Tablo 4’te katılımcılar sportmenliğe yönelik uygulamalarına yönelik “Negatif Davranışlara Müdahale” ve “Teorik Bilgi Verme” olarak 2 farklı temada görüş belirtmişlerdir. Tabloda anlaşıldığı kadarıyla 9 antrenör negatif davranışlara müdahalede bulunurken diğer 7 antrenör teorik bilgi vermeyi tercih etmiştir. Bu konuyla ilişkili olarak katılımcılar verdiği cevaplardan şu örnekler verilebilir: *“Antrenmanlarda saygı sevgi içerisinde adaletli davranmalarını sağlamaya çalışıyorum hatta bir örnek vereyim yeni oluşturduğumuz gurupların birinde herkes top alsın dedim bir öğrencim yeni topları almaya çalışırken dikkatimi çekti bende kendisini çağırdım ve herkesin yeni ve eski topları dönüşümlü olarak kullanması gerektiğini kendisine ve arkadaşlarına anlattım”(8H10). ” Arkadaşını düşürdüğünde veya sert bir müdahalede bulunduğu arkadaşını kaldırmasını ... anlatıyoruz” (12O2). “Olumlu güzel bir fair play hareketi yaptığında alkışlatıyorum” (16Z10). “Antrenmanlarımızda teorik olarak nasıl hareket edeceklerine dair bilgilendirmeleri yapıyoruz”(13S14). “Antrenmanlarımızda düşüncelerimizi görüşlerimiz öncesinde bunu teorik olarak anlatıyoruz. Ve bunları uygulamalı olarak da arkadaşını düşürdüğünde kaldırmasını hakemlere rakip takım antrenörlerine ve oyuncularına sportmenlik dışı hareketlerde bulunulmaması gerektiğini, kazanmanın her şey olmadığını anlatmaya çalışıyoruz”(15T20).*

Katılımcı antrenörlerin derslerinde yaptıkları uygulamalar konusunda görüşleri incelendi. Katılımcı antrenörler antrenmanlarında sportmenlik ile ilgili etkinlikler uygulamadıkları ve nasıl uygulayacakları hakkında da kapsamlı fikirlerinin olmadığı anlaşılmıştır. Ancak bazı katılımcılar derslerde teorik bilgi verirken bazı katılımcılar, güncel olayları tartışma ve kazanan takımı alkışlatma gibi uygulamalara yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Genel olarak antrenörlerin görüşlerinden sportmenlik konusunda tam olarak neler yapacaklarını bilemedikleri anlaşılmaktadır. Bu yetersizlik rol model davranışlarına da yansımaktadır. Benzer şekilde Hansen’in, (1999) ortaya koyduğu deneysel çalışma antrenörlerin sportmenliğe yönelik nitelikli eğitimlere ihtiyaç olduğunu doğrulamaktadır. Koç (2017) sportmenlik kavramını öğrenci ve sporculara aktaracak kişilerin yeterli eğitimden geçmiş olmasını en önemli öncelik olarak görmektedir.

Antrenörlük Eğitim Kurslarında Sportmenlik (Fair Play) İle İlgili Eğitim Alma Durumu

Tablo 5. Antrenörlük eğitim kurslarında sportmenlik (Fair play) ile ilgili eğitim aldınız mı? Sorusuna Yönelik Ortak Katılımcı Temaları

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı Kodu
Hayır	12	75.00	1A8, 3C5, 4E8, 5F5, 6G8,7 G12, 8H10, 9İ12, 10M9, 1202, 13S14, 14S5
Evet	4	25.00	2A5, 11M16, 15T20, 16Z10

Tablo 5'e bakıldığında katılımcıların antrenörlük eğitim kurslarında sportmenlik (Fair play) ile ilgili eğitim alma durumu; çoğunlukla (12) sportmenliği "Hayır Almadım" azının (4) ise "Evet Aldım" yönünü vurguladıkları görülmüştür. Bu konuyla ilişkili olarak katılımcılar şu verdiği cevaplardan şu örnekler verilebilir: " sportmenlik adına eğitim vermiyor bu çok büyük eksiklik olarak görüyorum"(1A8). "Şimdiye kadar sportmenlik ile ilgili bir ders almadım"(9İ12). "2009 yılında rivada yapılan eğitimde yabancı hocalar bu konular hakkında baya detaylı bilgiler verdiler bizlere onların olmazsa olmaz konularıdır"(16Z10).

Katılımcıların çoğunluğunun antrenörlük eğitimlerinde sportmenlik konusunda hiç bir eğitim almadıkları tespit edilmiştir. Oysa Güven (2009) antrenörleri yetiştiren üniversitelerde, sporda sportif erdem, etik ve sportmenlik gibi konularla ilgili derslerin yer alması gerektiğini aksi durumda spor sahalarında sportmence davranışlar beklemenin anlamsız olacağını iddia etmiştir. Yıldırım'da (2005) lisans eğitiminin yetersizliği noktasında yetkililerin dikkatini çekmiştir. Ancak son yıllarda Türkiye'de sportmenliğin ihtiyaç hissedilmesi üniversitelerde yeni girişimlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu konudaki eğitim faaliyetlerinin üniversiteler ve antrenörlük bünyesinde daha yoğun olarak düzenlenmesi gerekliliği aşikardır.

Sportmenlik Eğitimi İçin Antrenörlere Düşen Görevlere Yönelik Görüşler

Sportmenlik eğitimi için antrenörlere düşen görevlere yönelik görüşleri incelendiğinde; antrenörlerin tamamının sportmenlik için "Evet Görev Düşmektedir" yönünü vurguladıkları görülmüştür. Bu konuyla ilgili bazı örnek ifadeler sunulmuştur: "Bence kesinlikle düşmektedir. Neticede bizde antrenörüz bakıldığında spor eğitimi veriliyor ama bundan önce spor karakteri verilmesi gerekiyor. Bir antrenörün güzel bir sözü var herkes iyi sporcu olabilir ama herkes iyi insan olamaz derdi. İyi sporcu olun ama iyi insan olmayı şiar edin derdi"(1A8). "Antrenörler büyük görevler düşmektedir. Sporçuyu antrenör gözetiminde de olsa sporcu kazanmak için sportmenlik dışına çıkabilmekte biz ise böyle kazanmanın hiçbir önemi olmadığını anlatıyoruz. Belki orada bir maçı kaybedebiliriz ama insanlık adına sportmenlik adına çok büyük bir kazanın elde etmiş oluruz. Biz antrenörleri nasıl görürlerse onların eminim onlarda ilerde öyle davranacaklardır"(2A5). "Antrenmanlarda veya müsabakalarda sporcularıma örnek hareketlerde bulunmaya çalışıyorum. Bunu sosyal hayatta uygulamaya çalışıyorum. Çünkü bugünün sporcuları yarının antrenörü, hakemi, izleyicisi olacaktır"(12O2).

Katılımcıların antrenörlere düşen görevlere yönelik görüşlerine bakıldığında antrenörlerin rol model görevlerinin önemine vurgu yapmışlardır. Hassandra, Bekian ve Sakellariou (2007) çalışmasında, antrenörlerin sözlü saldırganlıklarının bile öğrencilerde sportmenlik dışı davranışlara neden olduğunu

ortaya koymuştur. Oysaki Wolff (1986) antrenörler örnek alınacak bir model olarak uygun davranışlar sergilediğinde, çocuk ve gençlerin sosyal davranışlarının ve kişiliklerinin değiştirebileceğini iddia etmektedir (Akt. Pehlivan, 2004). Bu noktada Notre Dame futbol kulübünün efsanevi antrenörü Knute Rockne'nün "iyi bir sporculuk ruhu sergileyen bir adam, bunu nasihat eden elli kişiden çok daha iyidir" güzel sözü meseleyi özetlemektedir (Akt. Martens, 2004, sf. 54).

Ayrıca katılımcılara göre antrenörlerin verdikleri eğitimlerinde iyi sporcudan önce iyi insan yetiştirmeye yönelik önceliklerinin olması gerekmektedir. Kavussanu ve Spray, (2006) genç futbolcular üzerinde yaptığı çalışmada ahlak gelişimi için spor eğitimcilerin önemli rol oynadıklarını ve bu kişilerin spor bağlamında birinci ve en önemli görevlerinin aktif bir şekilde olumsuz davranışları kınayarak engel olmak ve olumlu davranışlar sergilemesi içinde teşvik etmek olduğunu vurgulamıştır.

Sportmenlik Hakkında Sporcuların Durumuna Yönelik Görüşler

Tablo 6. Sportmenlik hakkında Sporcuların durumunu nasıl değerlendirirsiniz? Sorusuna Yönelik Ortak Katılımcı Temaları

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı Kodu
Olumsuz görüşler	12	75.00	4E8, 10M9, 6G8, 7G12, 8H10, 9İ12, 10M9, 12O2, 13S14, 14S5, 15T20, 16Z10
Olumlu görüşler	4	25.00	1A8, 2A5, 3C5, 11M16

Sportmenlik hakkında sporcuların durumunu nasıl değerlendirirsiniz? Sorusu sorulduğunda olumsuz görüşler (12) ve olumlu görüşler (4) yönünü vurguladıkları görülmüştür (Tablo 6). Olumsuz görüşler temasına ilişkili olarak katılımcılar verdiği cevaplara şu örnekler verilebilir: "Şu anki zaman eski ile kıyasladığımda şimdiki zaman hiç de iyi görmüyorum. Teknoloji çağındayız sporcular her şeyi görüyor biliyor ve havaya giriyor. Sosyal medyanın olumlu ve olumsuz yönleri vardır ama genellikle olumsuz görüyorum. Kameraların olmadığı yerlerde ve sosyal yaşamlarında sportmenlik davranışlarına devam etmelidirler diye düşünüyorum"(4E8). "Ben geçmişi sportmenliği konusunda daha ahlaklı görüyorum. Ben geçmişi daha iyi görüyorum. Bazı mücadelelerde sportmenlik dışı hareketlerine yönelimli olabiliyor hatta bazı hocaların strateji olarak görüyorlar diye düşünüyorum"(5F5). "Geçmişle kıyasladığımızda daha da kötüye gitmektedir diye düşünüyorum. Çünkü herkes kazanmak istiyor. Biraz daha profesyonel düşünmeleri sportmenlik dışına çıkma sebepleri olarak görebiliyoruz" (6G8).

Olumlu görüşler temasına ilişkili olarak katılımcılar verdiği cevaplara şu örnekler verilebilir: Eskiye bakıldığında sporcuların şimdi daha iyiye gittiğini düşünüyorum çünkü teknoloji ve sosyal medya etkisiyle kural dışı hareket yapmasını engelliyor diye düşünüyorum" (2A5). "Şimdi eskiye göre eski yıllara göre biraz daha eğitimle hem sporcu hem antrenör davranışlar hem çocukların okullarda ve aynı dalda eğitimler biraz daha eskiye göre daha iyi durumdayız"(11M16). "Şuan alt yapıya yönelik çalıştığım için sonuçlardan önce fair play, ahlaklı bireyler yetiştirmeye çalışıyorum. Olumlu bir hareket yaptığında bunu hem sözle hem ufak ödüllere bu hareketin güzelliğinin diğer arkadaşlarında farkına varmasını sağlamaya çalışıyorum"(1A8).

Katılımcıların sporculardaki sportmenlik davranışları hakkındaki görüşleri incelendiğinde genelde olumsuz davranış kalıplarına rastlanılmakta olduğu anlaşılmaktadır. Antrenörler tarafından sporcularda gözlemlenen az sayıda olumlu sportmenlik davranışlarına ise özellikle sporcuların aldıkları eğitimler sonucunda sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Antrenörler bu davranışları ödüllendirerek diğer öğrencilere yaygınlaştırmaya çalıştıkları görülmüştür. Pehlivan (2004), da psiko-sosyal yapıları dikkate alındığında sportmence davranan çocuk ve gençleri ödüllendirerek öne çıkarmak gerektiğini belirtmiştir. Birçok araştırmacı öğrencilerin etkinliklerde gösterdikleri kayda değer sportmenlik davranışlarının

çeşitli ödüllerle pekiştirilmesinin davranışların kalıcılığının artmasını sağladığını düşünmektedir (Siedentop ve ark., 2004; Hassandra ve ark., 2007).

Sportmenlik Eğitimi Hakkındaki Önerilere Yönelik Görüşler

Katılımcıların sportmenlik hakkındaki görüşleri antrenörlere yönelik öneriler ve sporculara yönelik öneriler olmak üzere iki tablo halinde verilmiştir.

Tablo 7. Sportmenlik eğitimi hakkındaki antrenörlere önerileriniz nelerdir? Sorusuna Yönelik Ortak Katılımcı Temaları

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı Kodu
Hizmet İçi Eğitimi	9	39.13	1A8, 2A5, 3C5, 5F5, 10M9, 12O2, 13S14, 14S5, 16Z10
Antrenörlük Kursları	9	39.13	1A8, 2A5, 3C5, 6G8, 7G12, 8H10, 11M16, 12O2, 15T20
Lisans Eğitimi	5	21.74	4E8, 5F5, 6G8, 9İ12, 12O2

Tablo 7 incelendiğinde katılımcılar. Sportmenlik eğitimi hakkındaki önerilere yönelik 3 farklı temada görüş belirtmişlerdir. Bu temalar sırasıyla Hizmet İçi Eğitimin verilmesi (9) Antrenörlük Kurslarında eğitim verilmesini (9) Lisans eğitiminde ders olarak verilmesidir (5). Bazı örnek ifadeler sunulmuştur: “Gençlik spor il müdürlüğü kurum içi eğitimlerinde de periyodik olarak verilmeli diye düşünüyorum”(5F5). “Bizlerde gençlik spor antrenörleri olarak da sadece antrenman yaparak sportmenliği teorik ve uygulama kısmının eğitim kısmını bazen unutuyoruz. Ve bunun için sporcudan önce antrenörler sportmenlik ve fair play dersi eğitimi verilmeli diye düşünüyorum”(1A8). “Biz antrenörlere de yıllık seminerler halinde düzenli olarak bu eğitimler verilmelidir diye düşünüyorum”(6G8). “... gençlik ve spor bakanlığını bu düzeylerde antrenör eğitimine sportmenlik anlamında önem göstermesi ve düzenli olarak bu eğitimler verilmeli iyi eğitimciler yetiştirilse iyi sporcular yetiştirileceğini düşünüyorum” (15T20). “Üniversitelerin beden eğitimi, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerinde de buna yönelik bir çalışma yapılması olumlu olur diye düşünüyorum”(9İ12).

Katılımcıların çoğunluğunun sportmenlik konusunda ne antrenörlük kurslarında ne de üniversitede eğitim almadıkları düşünüldüğünde katılımcıların hizmet içi eğitimlerinde ve antrenörlük kurslarında eğitim almaları gerektiğini vurgulamaları gayet iyi anlaşılmaktadır. Benzer şekilde beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerinde yapılan başka çalışmada da genel olarak öğretmenlerin görüşlerinden sportmenlik konusunda tam olarak neler yapacaklarını bilemedikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmenler de lisans düzeyinde sportmenlik kavramı açısından aldıkları eğitimin daha nitelikli olması gerektiğini düşünmektedirler (Koç & Esentürk, 2018). Koç’da (2017) sportmenliği öğrenci ve sporculara aktaracak bireylerin yeterli eğitim almalarını en önemli önceliklerden birisi olduğunu vurgulamıştır. Aynı şekilde Yıldırım’da (2005) lisans eğitiminin yetersizliği noktasında yetkililerin dikkatini çekmiştir. Ancak son yıllarda Türkiye’de sportmenliğin ihtiyaç hissedilmesi üniversitelerde yeni girişimlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Örneğin Selçuk Üniversitesi bünyesine sportmenliğe yönelik kulüp kurulması ve Fair play dersinin lisansa konulması örnek gösterilebilir. Bu faaliyet 2015 yılında Fair play ödülüne layık görülmüştür. Bunun dışında Millî olimpiyat komitesi şemsiyesi altında Fair play’e yönelik bilinçlendirme faaliyetleri de güzel örneklerdendir (Arıpınar & Donuk, 2017). Bu konudaki eğitim faaliyetlerinin üniversiteler, spor federasyonları ve Millî eğitim bakanlığı bünyesinde daha yoğun olarak düzenlenmesi gerekliliği aşikârdır. Antrenörlerin daha nitelikli olması ve uygulamalarına bunu yansıtma ve sporda şiddetin ve sportmenlik dışı davranışların önlenmesinde olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 8. Sportmenlik eğitimi hakkındaki sporculara önerileriniz nelerdir? Sorusuna Yönelik Ortak Katılımcı Temaları

Ortak Görüş	f	%	Katılımcı kodu
Okul Eğitimi	9	81.82	1A8, 2A5, 3C5, 4E8, 5F5, 10M9, 11M16, 12O2, 13S14
Aile Eğitimi	2	18.18	10M9, 11M16, 14S5

Katılımcıların sporcuların sportmenlik davranışlarının gelişimine yönelik önerilerinin aile eğitimi ve beden eğitimi dersi olarak 2 temada toplandığı anlaşılmaktadır. Bu iki tema ile ilgili bazı örnek ifadeler sunulmuştur: “Sportmenlik beden eğitim dersleri ile okul yaşantısında düzenli olarak verilmelidir” (1A8). “... okullarda ders müfredatını girmeli diye düşünüyorum” (2A5). “...Sportmenlik eğitimi anaokul düzeyine kadar indirilmeli ve yaygınlaştırılmalı spora yatkınlığı olsun olmasın bu kültürün verilmesi lazım” (13S14). “... anaokulu ilkökul ortaokul lise müfredatında yer verilmeli” (11M16). “Sportmenliğin temelini aileden gelen eğitim ...” (11M16). “ ... öncelikle toplum ahlaki toplum kuralları öğretilmesi gerektiğini savunan bir kişi olarak eğitim öncelikle aileden başlamalı (10M9).

Katılımcılar alandaki eksiklikleri ifade ettikleri gibi güzel öneriler de sunmuşlardır. Katılımcıların sporcuların sportmenlik davranışlarının gelişimine yönelik önerilerinin daha çok okul eğitimini niteliksel ve nicelik olarak artırılmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Böyle bir eksikliğin olduğu dikkat çekmektedir. Okul müfredatlarında buna yönelik uygulamaların eksikliği başka çalışmalarda da vurgulanmıştır (Koç, 2017). Literatürdeki çeşitli yaş grupları için geliştirilen sportmenlik programlarının Türkiye'nin eğitim programlarına uygun şekilde yapılandırılarak müfredata yerleştirilmesi antrenörler tarafından da talep edildiği anlaşılmaktadır. Bu konuda sadece Koç'un (2017) hazırladığı “Küçüklerin Oyununda Centilmenliğin Yapılandırılması” (KOCY) adlı uygulama önerisi vardır. Bu müdahale uygulaması az sayıda çalışmada etkililiği sınanmıştır. Daha fazla sayıdaki proje ve çalışmalarla sportmenlik gelişiminde etkisinin ve kalıcılığının tespit edilmesi ve gerekmektedir. Etkili olduğu anlaşıldığı noktada okul eğitimlerine ve sporcu eğitimlerinde kullanılması için gerekli müfredat çalışmaları planlanmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çeşitli sürelerde mesleki deneyime sahip ve farklı üniversitelerden mezun olan Erzurum Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'nde görevli antrenör katılımcıların sportmenliğe yönelik değerli görüşleriyle ortaya çıkan temel sonuçlar aşağıda maddeler halinde sunulmuştur;

- ✓ Katılımcılar çoğunlukla sportmenliği “kurallara uyma” ve “rakibe saygı” yönünü vurguladıkları görülmüştür. Katılımcıların sportmenlik kavramını teorik olarak genel hatlarıyla ifade ettikleri anlaşılmıştır.
- ✓ Katılımcılar sportmenlik hakkındaki genel bilgi kaynağı olarak daha çok antrenörlerini belirtmişlerdir.
- ✓ Katılımcılar antrenmanlarında çoğunlukla sportmenlik ile ilgili etkinlikler uygulamadıkları ve nasıl uygulayacakları hakkında da kapsamlı fikirlerinin olmadığı anlaşılmıştır.
- ✓ Katılımcıların antrenörlük eğitimlerinde sportmenlik konusunda eğitim almadıkları anlaşılmıştır.
- ✓ Katılımcılar antrenörlere düşen görevler olarak özellikle antrenörlerin rol model görevlerinin önemine vurgu yapmışlardır.
- ✓ Katılımcılara göre sporcularda sportmenlik davranışlarının genelde yetersizdir.

Çalışma sonucunda ortaya çıkan öneriler aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

- ✓ Antrenörlerin sportmenlik açısından daha nitelikli olmaları için, antrenör yetiştiren kurumların programlarına sportmenlikle ilişkili teorik ve uygulamalı eğitimler içeren dersler yerleştirilmesi,
- ✓ Araştırmacıların sportmenlik davranışları eğitiminde antrenörlere yön verecek örnek etkinlik ve uygulamalar geliştirmeleri,
- ✓ Antrenör ve sporcular için sportmenlik davranışları ödülleri yasal düzenlemelerin içerisinde yer alması,
- ✓ Konu ile ilgili gelecekte yapılan çalışmalarda araştırmacılara örneklem grubunun daha geniş tutulması ve daha derinlemesine analiz imkânı veren içerik analizi yöntemi kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Arıpınar, E., & Donuk, B. (2017). *Spor yönetim ve organizasyonlarında etik yaklaşımlar Fair play* (Beşinci Basım). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Bolter, N. D., & Weiss, M. R. (2013). Coaching behaviors and adolescent athletes' sportpersonship outcomes: Further validation of the Sportpersonship Coaching Behaviors Scale (SCBS). *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 2(1), 32-47.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (28. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Chantal, Y., Robin, P., Vernat, J. P., & Bernache-Assollant, I. (2005). Motivation, sportpersonship, and athletic aggression: A meditational analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, 6(2), 233-249. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2003.10.010>
- Charman, R. Drotter, S., & Noel, J. (2001) *The leadership pipeline*. San Francisco: Jossey Bass, 5-17.
- Coyne, I. T. (1997). Sampling in qualitative research. purposeful and theoretical sampling; merging or clear boundaries? *Journal of Advanced Nursing*, 26(3), 623-630. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1997.t01-25-00999.x>
- Göral, M., Yapıcı, A. K., & Koç, H. (1999). Antrenör eğitimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 273-290.
- Green, T., & Gabbard, C. (1999). Do we need sportsmanship education in secondary school athletics? *Physical Educator*, 56(2), 98.
- Güllü, S. (2018). Sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimleri üzerine bir araştırma. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 190-204. <https://doi.org/10.33689/spormetre.482295>
- Güllü, S., & Şahin, S. (2016). Antrenörlerin intikam (öç alma) davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (47), 863-871.
- Güven, Ö. (2009). Millî beden eğitimi spor politikası ve altıncı spor şurası. *Türk Yurdu*, 29, 60-65.
- Hansen, D. E. (1999). *"Fair Play Everyday" A Sportsmanship Training Program For High School Coaches* (Published Doctorate thesis). University of Idaho, US.
- Hassandra, M., Bekian, A., & Sakellariou, K. (2007). Physical education teacher's verbal aggression and student's fair play behaviors. *Physical Educator*, 64(2), 94-95.
- Hassandra, M., Goudas, M., Hatziorgiadis, A., & Theodorakis, Y. (2007). A fair play intervention program in school Olympic education. *Eur. J. Psychol. Educ.*, 22(2), 99-114. <https://doi.org/10.1007/BF03173516>
- Hodge, K., & Lonsdale, C. (2011). Prosocial and antisocial behavior in sport: The role of coaching style, autonomous vs. controlled motivation, and moral disengagement. *Journal of sport and exercise psychology*, 33(4), 527-547. <https://doi.org/10.1123/jsep.33.4.527>
- Kavussanu, M., & Spray, C. M. (2006). Contextual influences on moral functioning of male youth footballers. *The Sport Psychologist*, 20, 1-23. <https://doi.org/10.1123/tsp.20.1.1>
- Keating, J. W. (2007). Sportsmanship as a moral category. In W. J. Morgan (Ed.), *Ethics in Sport* (2nd ed., pp.141-152). Human Kinetics.
- Kıral, B. (2021). Nitel araştırmada fenomenoloji deseni: Türleri ve araştırma süreci. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 92-103.
- Koç, Y. (2013). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği (BEDSDÖ). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15 (1), 96-114.

- Koç, Y. (2017). Beden eğitimi dersinde sportmenlik davranışı kazandırmaya yönelik uygulama önerisi: Küçüklerin oyununda centilmenliğin yapılandırılması (KOCY). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 212-227. <https://doi.org/10.17556/erziefd.319393>
- Koç, Y., & Esentürk, O. K. (2018). Opinions of Physical Education Teachers on the Concept of Sportsmanship. *Journal of Education and Learning*, 7(1), 71-79. <http://doi.org/10.5539/jel.v7n1p71>
- Koç, Y., & Seçer, E. (2018). Spor bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin sportmenlik davranışları ile saygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 247-259. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.383027>
- Koç, Y., & Yeniçeri, S. (2017). An investigation of the relationship between sportsmanship behavior of students in physical education course and their respect level. *Journal of Education and Training Studies*, 5(8), 114-122. <https://doi.org/10.11114/jets.v5i8.2477>
- Martens, R. (2004). *Successful coaching* (3rd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Wiley.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*.
- Patton, M.Q. (2005). *Qualitative research*. Wiley Online Library. <https://doi.org/10.1002/0470013192.bsa514>
- Pehlivan, Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, II(2), 49-53. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000028
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*. 55(55), 459-496.
- Sarı, İ., Soyer, F., & Yiğiter, K. (2012). The relationship among sports coaches' perceived leadership behaviours, athletes' communication skills and satisfaction of the basic psychological needs: a study on athletes. *International Journal of Academic Research*, 4(1), 112-119.
- Siedentop, D., Hastie, P. A., & Van Der Mars, H. (2004). *Complete guide to sport education* (2nd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Stornes, T., & Bru, E. (2002). Sportpersonship and perceptions of leadership: an investigation of adolescent handball players' perceptions of sportpersonship and associations with perceived leadership, *European Journal of Sport Science*, 2(6), 1-15, Doi: 10.1080/17461391.2002.10142577
- Vallerand, R. J., Briere, N. M., Blanchard, C. M., & Provencher, P. J. (1997). Development and validation of the multidimensional sportpersonship orientations scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 19(2), 197-206. <https://doi.org/10.1123/jsep.19.2.197>
- Wispe, L. (1996). "The Distinction Between Sympathy and Empathy: To Call Forth A Concept, A Word Is Needed". *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 2.
- Yıldıran, İ. (2005). Fair play eğitiminde beden eğitiminin rolü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 3-16.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz, S. (2011). İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin "Birlikte Çalışma" ya ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1-14.

Teknoloji Bağımlılığı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki: Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

“The Relationship Between Technology Addiction and Communication Skills: A Research on Students of the Faculty of Sports Sciences”

Berk Hakan YILMAZ¹ & Özdenur ÖZDEN²

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Tarihçe

Yayın Geliş Tarihi: 17 Eylül 2024

Kabul Tarihi: 10 Ekim 2024

Online Yayın Tarihi: 27 Aralık 2024

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliasr.67>

Yazarlarla İletişim

I- (Sorumlu Yazar) Kastamonu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Kastamonu, TÜRKİYE.

e-mail: bhyilmaz@kastamonu.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-6688-648X>

I- Kastamonu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Kastamonu, TÜRKİYE

ozdnrozdn@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-3281-4752>

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar çalışmanın konseptine ve tasarımına katkıda bulundu.

Finansman

Bu çalışma herhangi bir kurum/kuruluştan maddi destek almadı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ediyorlar.

Şeffaflık

Yazarlar, çalışmada hiçbir hayati özelliğin ihmal edilmediğini, dürüst, doğru ve şeffaf bir anlatım ile raporlaştırdığını ve herhangi bir tutarsızlık olmadığını beyan etmişlerdir.

Etik

Bu çalışmada bilimsel etik kriterlerine uyulmuştur.

Referans Gösterimi

Yılmaz, B.H. & Özden, Ö. (2024). Teknoloji Bağımlılığı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki: Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Anatolia Sport Research, 5(3):35-46.

Copyright © 2024 by Anatolia Sport Research

ÖZET

Amaç: Gerçekleştirilmiş olan bu araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin teknoloji bağımlılık düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Materyal ve Metod: Araştırma yöntemi ilişkisel tarama modelidir. Araştırmanın örneklem grubunu kolayca örnekleme alma yöntemi ile seçilmiş olan 143 erkek, 143 kadın katılımcı olmak üzere toplamda 286 katılımcı birey oluşturmuştur. Araştırmada “Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği”, “Etkili İletişim Becerileri Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler; bağımsız gruplar için t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson Korelasyon testi aracılığı ile çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; cinsiyet değişkenine göre teknoloji bağımlılığı ölçeği çevrimiçi oyun alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($p<.05$), diğer alt boyutlarda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir ($p>.05$). Etkili iletişim becerileri ölçeği egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, empati ve ben dili alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilirken ($p<.05$), kendini tanıma-çama alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Öğrenim görülen bölüm değişkenine göre ise teknoloji bağımlılığı ölçeği alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Etkili iletişim becerileri ölçeğinde ise kendini tanıma-çama alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p>.05$), diğer alt boyutlarda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Sınıf düzeyi değişkenine göre teknoloji bağımlılığı ölçeği çevrimiçi oyun alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu ($p<.05$), diğer alt boyutlarda ise gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>.05$). Etkili iletişim becerileri ölçeğinde ise egoyu geliştirici dil alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilemezken ($p>.05$), diğer alt boyutlarda gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<.05$). Araştırmanın nihai amacına ilişkin gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçlarına göre ise teknoloji bağımlılığı ölçeği ile etkili iletişim becerileri alt boyutları arasında negatif yönde düşük ve orta düzeyde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin teknoloji bağımlılık düzeyleri ile etkili iletişim becerileri düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir ($p<.05$).

Anahtar Kelimeler: Etkili İletişim, Spor Bilimleri, Teknoloji Bağımlılığı.

ABSTRACT

Aim: The aim of this research is to examine the relationship between the levels of technology addiction and communication skills among students studying in faculties of sports sciences.

Material and Method: The research method is the relational screening model. The sample group of the study consists of a total of 286 participants, including 143 male and 143 female participants, selected using the convenience sampling method. The "Technology Addiction Scale," "Effective Communication Skills Scale," and "Personal Information Form" were used as data collection tools in the research.

The data obtained were analyzed using the independent groups t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson correlation test.

Results: According to the findings of the study, a significant difference was found between the groups in the online gaming sub-dimension of the Technology Addiction Scale based on the gender variable ($p<.05$), while no significant difference was observed between the groups in other sub-dimensions ($p>.05$). In the Effective Communication Skills Scale, significant differences were found between the groups in the ego-supportive language, active listening, empathy, and I-language sub-dimensions ($p<.05$), while no significant difference was found in the self-recognition/disclosure sub-dimension ($p>.05$). Based on the variable of the department of study, no significant differences were found between the groups in the sub-dimensions of the Technology Addiction Scale ($p>.05$). In the Effective Communication Skills Scale, a significant difference was found in the self-recognition/disclosure sub-dimension ($p<.05$), while no significant difference was found between the groups in the other sub-dimensions ($p>.05$). Regarding the class level variable, a significant difference was found in the online gaming sub-dimension of the Technology Addiction Scale ($p<.05$), while no significant difference was observed between the groups in the other sub-dimensions ($p>.05$). In the Effective Communication Skills Scale, no significant difference was found between the groups in the ego-supportive language sub-dimension ($p>.05$), while significant differences were observed between the groups in the other sub-dimensions ($p<.05$). According to the results of the correlation analysis conducted for the final aim of the study, negative low to moderate relationships were found between the sub-dimensions of the Technology Addiction Scale and Effective Communication Skills.

Conclusions: As a result, it was determined that there were statistically significant relationships between the levels of technology addiction and effective communication skills of the students in the faculty of sports sciences ($p<.05$).

Keywords: Effective Communication, Sports Sciences, Technology Addiction.

GİRİŞ

Günümüzde gençler arasında teknoloji kullanımı artış gösterdiği için teknoloji bağımlılığı gençler arasında daha yaygın görülmektedir. Bu bağlamda teknolojiye olan bağımlılık arttığından dolayı iletişim becerileri de aynı oranda düşme eğilimi göstermektedir. Bağımlılık, tüm zararlarına rağmen bireylerin bir davranışı sürekli tekrar etmesi veya bir maddeyi sürekli olarak kullanmasıdır (Newport, 2019). Tanımda da bahsedildiği üzere bireyler bir maddeye bağımlı olabilirken aynı zamanda davranışlarına, eşyalarına, diğer bireylere vb. değişkenlere de bağımlı olabilirler. Bu durum bireylerde stres oluşturabilmekte ve bu durumdan uzaklaşmak, beden ve zihni rahatlatabilmek için ekstra çaba sarf etmeyi gerektirebilmektedir (Uzunçayır & Yılmaz, 2023). Dinç'e göre (2015) bağımlılık, bireylerin davranışlarını veya kullandıkları maddeleri kontrol edememesi ve onlar olmadan yaşamlarını sürdürememesi olarak tanımlanmıştır. Literatüre bakıldığında bağımlılığın iki ana kategoride incelendiği görülmektedir. Bunlar, fiziksel bağımlılık ve davranışsal bağımlılıktır. Fiziksel bağımlılık, bireyin vücudunda maddeye karşı bir denge oluşması ve maddenin yokluğunda bireyin vücudunda bazı belirtilerin görülmesidir (Gökler & Koçak, 2008). Davranışsal bağımlılık kavramı, 1990 yılında Isaac Mark tarafından zarar verici yönde davranmak için duyulan tekrarlı dürtüler olarak tanımlanmıştır (Starcevic, 2016). Birey zihinsel olarak bu davranışı sürekli tekrarlamakta, onu düşünmektedir (Griffiths and Hunt., 1998). Bu tanımlara bakıldığında sürekli ve düzenli olarak kullanılan maddeler tüm bireylerde bağımlılık yapabilirken, bireylerin bağımlı olduğu davranışlar ise değişiklik gösterebilir. Davranışsal bağımlılık bireyin kişisel özelliklerine göre değişiklik göstermektedir (Andreassen ve ark., 2016). Bağımlılığa kişisel şartların etkisi olabileceği gibi sosyal çevrenin, arkadaşların, aile ve ebeveynlerinde etkisi olabilir. Teknolojinin gelişmesi ve yayılması ile teknolojiye olan bağımlılık gittikçe artmaktadır. Teknoloji bağımlılığının madde bağımlılığı ile benzer belirtiler gösterdiği görülmektedir (Yam & İlhan 2020). Teknolojinin bireylerin hayatlarını kolaylaştırması bireylerin teknolojiye olan bağımlılıklarının artmasına neden olmuştur (Emre ve ark., 2019). Teknoloji bağımlılığı, davranışsal bir bağımlılık türüdür (Griffiths, 2000). Griffiths (2005) teknoloji bağımlılığını sosyal medya, anlık mesajlaşma, çevrimiçi oyun ve web siteleri bağımlılığı olarak dört alt boyuta ayırmıştır. Teknoloji bağımlılığının birçok olumsuz etkisi olabileceği gibi iletişim konusunda da olumsuz etkileri olabilir.

Bireyler çevresindeki bireylerle devamlı olarak etkileşim halinde olmak isteyen sosyal bir varlıktır (Bakan, 2006). Bireyler iletişimde oldukları kişilerle kendi düşüncelerine, duygularına, kültürüne yakınlık aramaktadır (Suiçmez ve ark., 2020). İletişim bireylerin buldukları ortama uyum sağlayabilmesi, ihtiyaçlarını karşılaması, yaşamlarını devam ettirebilmesi, sorunlarını çözmesi, kendilerini açık ve anlaşılır ifade edebilmesi gibi birçok ihtiyacın karşılanması için önem arz etmektedir (Cüceloğlu, 2002; Ergüney & Tepe, 2023). Bireyler bir başka bireyle iletişim kurarken etkili iletişim becerilerine ihtiyaç duymaktadır (Erdoğan & Yıldırım, 2023). Bazı bireyler için bu beceriler fiziksel aktivite yolu ile de geliştirilebilmektedir (Uzunçayır ve ark., 2023; Yarımkaaya ve ark., 2017; Yarımkaaya & İlhan, 2020). Nitekim iletişim aynı zamanda iki birey arasındaki psikososyal ilişkiyi de ifade etmektedir (Cüceloğlu, 2011). Çünkü bireyler çocukluklarından itibaren toplumdaki diğer bireylerin nasıl olduklarını, nasıl algılandıklarını ve kendilerine nasıl davranıldığını gözlemler (Erözkan, 2005). Kişiler arasındaki ilişkiler ise iletişime bağlı olarak gerçekleşmektedir. İletişim becerisi; bireyin duygularını, düşüncelerini, tutumlarını ve inançlarını amaçlı ve anlaşılır bir şekilde aktarma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Korkut, 1996). Etkileşim sırasında bireyler kendileri hakkında pek çok özelliği de karşıdaki bireye aktarmış olur (Giffin & Patton, 1997). Diğer bireylerin algılayış biçimleri bireyin kendisi hakkında olan düşüncelerini biçimlendirerek oluşturmuş olduğu benlik algısını etkilediği bilinmektedir (Erözkan, 2005). Bireyler arasındaki iletişimin ve etkileşimin daha da sağlıklı olmasını sağlayan beceriler; duygu düzenleme, imgeleme, etkili dinleme ve etkili tepki verme şeklinde ifade edilebilmektedir (Korkut, 1996; Yarıyan ve Gülşen, 2023; Akgül ve ark., 2024; Eski & Yılmaz, 2024).

Bu beceriler, ayrıntılı şekilde, uygun sorular sorma, özetleme, farklı kelimelerle yeniden ifade etme, anahtar kelimeler kullanarak tepki verme, karşıdaki bireyin davranışlarını, sözlerini ve duygularını tanımlama ve doğru şekilde yansıtırma, anlayıp anlamadığını kontrol etme ve etkili geri bildirim sağlama olarak sıralanmaktadır (Coursen & Thomas, 1989). Bu tanımlara bakıldığında etkili iletişim becerileri bireylerin birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlayabilirken aynı zamanda bireyin kendisini daha etkili bir şekilde ifade etmesini de sağlayabilir.

Yaşadığımız dünya her geçen gün bilgi ve iletişim teknolojileri ile kuşatılmaktadır (Arslan & Bardakçı, 2020). Bireylerin teknolojiye olan bağımlılıkları sonucunda yaşayabilecekleri iletişim kopukluğunun fiziksel ve psikolojik sıkıntılarının olduğu bilinmektedir (Çetin & İmamoğlu, 2023). Hayatımızın birçok alanında bulunan teknoloji, iletişim şeklimiz üzerinde de oldukça etkilidir (Ekşi & Ümmet, 2013). Teknoloji amacına uygun bir şekilde kullanılırsa etkili bir iletişim sağlamaktadır (Koç & Hacıoğlu, 2017). Bu bilgilere bakılarak teknoloji bağımlılığının iletişim ile ilişkilendirildiği söylenebilir.

Teknoloji bağımlılığı ile iletişim kavramının ilişkilendirildiği sınırlı sayıda araştırma olduğu gözlemlenmiştir. Gerçekleştirilen bu araştırmanın nihai amacı teknoloji bağımlılığı ile iletişim becerileri arasında herhangi bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak ve bu konuda yapılacak olan yeni araştırmalara ışık tutmak olarak belirlenmiştir.

MATERYAL VE METOD

Araştırma Modeli

Gerçekleştirilen bu araştırma nicel araştırma yönteminden, ilişkisel tarama modelinden faydalanılarak tasarlanmıştır. Tercih edilen bu model “iki veya daha fazla sayıdaki değişkenler arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleri” şeklinde tanımlanmaktadır (Karasar, 2018). Araştırma kapsamında spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin teknoloji bağımlılığı ile iletişim becerileri arasındaki ilişki istatistiksel yöntemler kullanılarak incelenmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim öğretim yılı içinde Türkiye’de eğitim alan spor bilimleri fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu kolayda örneklem alma yolu ile seçilen 143 kadın ve 143 erkek olmak üzere toplamda 286 spor bilimleri öğrencisi oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	143	50
	Erkek	143	50
Düzenli Spor Yapma Durumu	Evet	176	61,5
	Hayır	110	38,5
Sınıf	1.Sınıf	80	28
	2.Sınıf	75	26,2
	3.Sınıf	51	17,8
	4.Sınıf	80	28
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor	86	30,1
	Antrenörlük	94	32,9
	Yöneticilik	106	37,1
Toplam		286	100

Tablo 1'e göre araştırmaya dahil olan katılımcıların 143'ü (%50) kadın, 143'ü de (%50) erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcı grubun 176'sı (%61,5) düzenli olarak spor yaptıklarını ifade ederken 110'u (%38,5) düzenli olarak spor yapmadıklarını ifade etmişlerdir. 80 katılımcı (%28) birinci sınıf, 75 katılımcı (%26,2) ikinci sınıf, 51 katılımcı (%17,8) üçüncü sınıf, 80 katılımcı (%28) ise dördüncü sınıfta öğrenim görmektedirler. Bu grupta yer alan bireylerin 86'sı (%30,1) beden eğitimi ve spor öğretmenliği, 94'ü (%32,9) antrenörlük, 106'sı (%37,1) ise yöneticilik bölümünde öğrenim görmektedirler.

Veri Toplama Araçları

Araştırma sınırları içerisinde veri toplama aracı olarak; "Kişisel Bilgi Formu", "Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği" ve "Etkili İletişim Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bireysel özellikleri ile ilgili bilgi toplayabilmek için 4 sorudan oluşan kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır. Formu "cinsiyet, bölüm, sınıf ve düzenli spor yapma durumu" soruları oluşturmaktadır.

Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği: "Teknoloji Bağımlılık Ölçeği Young'ın (1996) İnternet Bağımlılığı Testi bağımlılık kıstasları ve Griffiths (2005) çalışması temel alınarak, Aydın (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Araştırmadan kullanılan bu ölçek toplam 24 madden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Teknoloji bağımlılığı ölçeğini oluşturmakta olan 4 alt boyut; "sosyal ağ bağımlılığı, anlık mesajlaşma bağımlılığı, çevrimiçi oyun bağımlılığı ve web siteleri bağımlılığı" şeklindedir. Ölçekten minimum 24 (24×1), maksimum ise 120 (24×5) puan alınabilir. Ölçek genelinde puanların aritmetik ortalamaları sıfırdan 24 puana kadar "Bağımlı değil", 25 ile 48 puan arası "Düşük düzeyde bağımlı", 49 ile 72 puan "Orta düzeyde bağımlı", 73 ile 96 puan "Oldukça Bağımlı", 97 ile 120 puan arası "Tam Bağımlı" olarak yorumlanır. Ölçeğin cronbach's α değeri hesaplanmış ve sosyal ağ bağımlılığı alt boyutu .78; anlık mesajlaşma bağımlılığı alt boyutu .80; çevrimiçi oyun bağımlılığı alt boyutu .89 ve web siteleri bağımlılığı alt boyutu .86 cronbach's α değerleriyle güvenilir olduğu görülmüştür. Mevcut araştırmada ise teknoloji bağımlılığı ölçeği cronbach's α değeri ise .94 olarak tespit edilmiştir.

Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ): Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ) Buluş ve arkadaşları (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek toplam 34 madde 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Kullanılmış olan bu ölçekte 5 madde tersten puanlanarak hesaplanmaktadır. Ölçeği oluşturmakta olan 5 alt boyut; "Egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, kendini tanıma – kendini açma, empati, ben dili" şeklindedir. Ölçeğin Cronbach Alpha Katsayısı; "Egoyu Geliştirici Dil" alt boyutunda .724, "Etkin Dinleme" alt boyutunda .838, "Kendini Tanıma-Kendini Açma" alt boyutunda .763, "Empati" alt boyutunda .849, "Ben Dilini Kullanma" alt boyutunda .827 olarak hesaplanmıştır. Mevcut araştırmada ise etkili iletişim becerileri ölçeği cronbach's α değeri ise .94 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma sınırları içerisinde kullanılacak olan verilerin toplanabilmesi için Kastamonu Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 4 toplantı, 19 karar sayılı etik kurul izni alınmıştır. Araştırmacılar tarafından katılımcılara bilgilendirme amaçlı açıklamalar yapılarak tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak katılımcılardan "Google Formlar" aracılığı ile gerekli veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler kontrol edilip ardından SPSS programına aktarımı sağlanmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistiklere ve normallik dağılımı incelemesine tabi tutulmuştur. Elde edilen verilerin Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerinin +2 ile -2 değerleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Normal dağılım sergilediği varsayılan (George & Mallery, 2021) verilere; betimsel istatistikler, cinsiyet değişkeni için, bağımsız gruplar t testi, bölüm ve sınıf değişkeni için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve iki değişken arasındaki ilişkinin saptanması için ise Pearson korelasyon analizleri uygulanıp çözümlenmesi sağlanmıştır. Ayrıca güvenilirlik değerlerinin kontrol edilmesi için de Cronbach Alpha testleri gerçekleştirilip elde edilen değerlerin incelenmesi sağlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre T-testi Sonuçları

Ölçekler	Alt Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği	Sosyal Ağ	Kadın	143	12,88	4,23	284	-1,382	,168
		Erkek	143	13,60	4,48			
	Anlık Mesajlaşma	Kadın	143	13,72	4,52	284	-,704	,482
		Erkek	143	14,12	5,19			
	Çevrimiçi Oyun	Kadın	143	11,08	5,44	284	-4,387	,000*
		Erkek	143	13,94	5,58			
	Web Siteleri	Kadın	143	12,62	5,16	284	-1,621	,106
		Erkek	143	13,67	5,69			
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği	Egoyu Geliştirici Dil	Kadın	143	22,11	5,23	284	2,286	,023*
		Erkek	143	20,65	5,52			
	Etkin Dinleme	Kadın	143	31,75	7,18	284	3,101	,002*
		Erkek	143	29,13	7,11			
	Kendini Tanıma-Açma	Kadın	143	17,47	3,71	284	1,528	,128
		Erkek	143	16,80	3,71			
	Empati	Kadın	143	30,46	6,73	284	2,546	,011*
		Erkek	143	28,41	6,92			
Ben Dili	Kadın	143	24,20	3,87	284	3,556	,000*	
	Erkek	143	22,64	3,53				

*p<.05

Tablo 2' de yer alan T-testi sonuçları incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği; sosyal ağ, anlık mesajlaşma ve web siteleri bağımlılığı alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Çevrimiçi oyun alt boyutunda ise gruplar arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu sonucu ortaya çıkmıştır ($p<.05$). Ortalama puanları dikkate alındığında erkeklerin ortalama puanlarının kadınlardan daha fazla olduğu sonucu görülmektedir. Yine aynı tabloda T-testi sonuçları incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği, kendini tanıma alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu görülmektedir ($p>.05$). Egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, empati ve ben dili alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<.05$). Ortalama puanları dikkate alındığında egoyu geliştirici dil ve empati alt boyutlarında erkeklerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenirken, etkin dinleme ve ben dili alt boyutlarında kadınların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Bölüm Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Ölçekler	Alt Boyut	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark	
Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği	Sosyal Ağ	Gruplar Arası	45,306	2	22,653	1,187	,307	
		Gruplar İçi	5401,561	283	19,087			
	Anlık Mesajlaşma	Gruplar Arası	15,903	2	7,951	,334	,716	
		Gruplar İçi	6736,405	283	23,804			
	Çevrimiçi Oyun	Gruplar Arası	4,168	2	2,084	,064	,938	
		Gruplar İçi	9213,276	283	32,556			
Web Siteleri	Gruplar Arası	25,356	2	12,678	,425	,654		
	Gruplar İçi	8445,179	283	29,842				
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği	Egoyu Geliştirici Dil	Gruplar Arası	114,428	2	57,214	1,961	,143	
		Gruplar İçi	8257,265	283	29,178			
	Etkin Dinleme	Gruplar Arası	169,265	2	84,632	1,613	,201	
		Gruplar İçi	14847,340	283	52,464			
	Kendini Tanıma-Açma	Gruplar Arası	100,198	2	50,099	3,681	,026*	3>2
		Gruplar İçi	3852,207	283	13,612			
	Empati	Gruplar Arası	67,123	2	33,562	,705	,495	
		Gruplar İçi	13481,366	283	47,637			
	Ben Dili	Gruplar Arası	58,794	2	29,397	2,069	,128	
		Gruplar İçi	4021,014	283	14,209			

*p<.05; 1= Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (n=86), 2= Antrenörlük Eğitimi (n=94), 3= Spor Yöneticiliği (n=106)

Tablo 3’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde, öğrenim görülen bölüm değişkenine göre teknoloji bağımlılığı ölçeği alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir (p>.05). Etkili iletişim becerileri ölçeğinde ise kendini tanıma-açma alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılık görülmektedir (p<.05). Analiz sonuçlarına göre yöneticilik bölümü katılımcılarının antrenörlük bölümü katılımcılarına göre kendini tanıma-açma becerilerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Ölçekler	Alt Boyut	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark	
Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği	Sosyal Ağ	Gruplar Arası	29,410	3	9,803	,510	,675	
		Gruplar İçi	5417,457	282	19,211			
	Anlık Mesajlaşma	Gruplar Arası	29,294	3	9,765	,410	,746	
		Gruplar İçi	6723,013	282	23,840			
	Çevrimiçi Oyun	Gruplar Arası	262,348	3	87,449	2,754	,043*	2>3
		Gruplar İçi	8955,096	282	31,756			
Web Siteleri	Gruplar Arası	155,613	3	51,871	1,759	,155		
	Gruplar İçi	8314,922	282	29,486				
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği	Egoyu Geliştirici Dil	Gruplar Arası	193,178	3	64,393	2,220	,086	
		Gruplar İçi	8178,515	282	29,002			
	Etkin Dinleme	Gruplar Arası	521,296	3	173,765	3,381	,019*	1,4>2,3
		Gruplar İçi	14495,309	282	51,402			
	Kendini Tanıma-Açma	Gruplar Arası	117,605	3	39,202	2,883	,036*	4>1
		Gruplar İçi	3834,801	282	13,599			
	Empati	Gruplar Arası	388,976	3	129,659	2,779	,042*	4>2
		Gruplar İçi	13159,513	282	46,665			
	Ben Dili	Gruplar Arası	124,624	3	41,541	2,962	,033*	4>2,3
		Gruplar İçi	3955,183	282	14,025			

*p<.05; 1= 1. Sınıf (n=80), 2= 2. Sınıf (n=75), 3= 3. Sınıf (n=51), 4= 4. Sınıf (n=80)

Tablo 4’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde, sınıf düzeyi değişkenine göre teknoloji bağımlılığı ölçeği, sosyal ağ, anlık mesajlaşma ve web siteleri alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilemezken (p>.05), çevrimiçi oyun alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<.05). Analiz sonuçlarına göre 2. sınıfta yer alan katılımcıların 3. sınıfta yer alan katılımcılara göre çevrimiçi oyuna daha bağımlılık eğiliminde oldukları görülmektedir. Etkili iletişim becerileri ölçeğinde ise ego geliştirici dil alt boyunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilemezken (p>.05), etkin dinleme, kendini tanıma-açma, empati ve ben dili alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre 1 ve 4. sınıf katılımcılarının 2 ve 3. sınıf katılımcılara göre ego geliştirici dil becerilerinin daha yüksek olduğu, yine 4. sınıf

öğrencilerinin kendini tanıma, empati ve ben dili becerilerinin 1, 2 ve 3. sınıf katılımcılarına göre daha yüksek olduğu analiz sonuçlarınınca anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Teknoloji Bağımlılığı ile Etkili İletişim Becerileri Ölçeği Korelasyon Sonuçları

		Egoyu Geliştirici Dil	Etkin Dinleme	Kendini Tanıma-Açma	Empati	Ben Dili
Sosyal Ağ	r	-,150*	-,201**	-,309**	-,145*	-,274**
	p	,011*	,001*	,000*	,014*	,000*
Anlık Mesajlaşma	r	-,143*	-,198**	-,207**	-,189**	-,221**
	p	,015*	,001*	,000*	,001*	,000*
Çevrimiçi Oyun	r	-,207**	-,292**	-,267**	-,267**	-,349**
	p	,000*	,000*	,000*	,000*	,000*
Web Siteleri	r	-,117*	-,224**	-,255**	-,212**	-,266**
	p	,048*	,000*	,000*	,000*	,000*

Tablo 5'te yer alan korelasyon analizi sonuçlarına göre teknoloji bağımlılığı ölçeği sosyal ağ, anlık mesajlaşma, çevrimiçi oyun ve web siteleri alt boyutları ile etkili iletişim becerileri ölçeği egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, kendini tanıma-açma, empati ve ben dili alt boyutları arasında ilişki tespit edilmiştir. Çevrimiçi oyun alt boyutu ile ben dili alt boyutu arasında negatif yönde orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir. İki ölçeğe ilişkin diğer tüm alt boyutlarda negatif ve düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($p < .05$).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada yer alan katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği çevrimiçi oyun toplam puanlarında cinsiyet değişkenine göre farklılık görülmektedir. Erkek katılımcıların kadınlar göre çevrimiçi oyun bağımlılık eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Çevrimiçi oyunların erkek oyuncuların ilgisini çekecek şekilde tasarlanması bu durumda etkin rol oynayabilir. Bunun dışında oyunların içerisinde yer alan ödül ceza sistemlerinin erkek oyuncuları çevrimiçi oyunlara oynamaya daha motive edebilir ve böylelikle daha fazla oyun oynama eğiliminde bulunabilirler. Araştırma sonuçlarına göre sosyal ağ, anlık mesajlaşma ve web siteleri alt boyutlarında gruplar arasında farklılık tespit edilememiştir ($p > .05$). Bu durum katılımcıların ortak ihtiyaçlar doğrultusunda bu alt boyutlara ilişkin kullanımlarının olmasından kaynaklanabilir. Literatürde yer alan araştırmalar incelendiğinde araştırma sonuçları ile benzer sonuçların elde edildiği çalışmaların var olduğu görülmektedir (Akay ve ark., 2023; Nurullah, 2020; Aydın, 2017; Griffiths & Hunt, 1998; Ciris ve ark., 2022).

Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği toplam puanları incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, empati ve ben dili alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu alt boyutlar incelendiğinde kadın katılımcıların toplam puanlarının erkek katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda etkin rol oynayabileceği varsayılan biyolojik ve psikolojik etkenlerin yanı sıra toplumsal rollerin de etkin olabileceği düşünülmektedir. Nitekim kadınların daha duygusal bireyler olduğu düşünüldüğünde ortaya çıkan bu sonuçların beklenen sonuçlar arasında olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde elde edilen araştırma sonuçlarına benzer sonuçlar elde edilen çalışmalar görülmektedir (Ünsal & İhtiyaroglu, 2022; Gökçe & Keçeci, 2020; İbicki & Çetintaş, 2022; Hazan & Altın, 2023; Altın ve ark., 2018).

Katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği alt boyutları toplam puanlarının bölüm değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Katılımcı bireylerin teknoloji bağımlılığı düzeyleri ve alt boyutlara ilişkin toplam puanları, öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre farklılık göstermemektedir. Teknoloji günümüz hayatının tüm evresinde yer almaktadır. Aynı zamanda eğitimin tüm alanlarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Bölümlere ilişkin müfredatlar incelendiğinde de

bölümler arasında teknoloji bağımlılık düzeylerini doğrudan etkileyebilecek düzeyde müfredat farklılıkları olmadığı düşünülmektedir. Bu bağlamda elde edilen araştırma sonuçlarının beklenen sonuçlar arasında yer aldığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde, elde edilen araştırma sonuçlarından farklı araştırmaların yer aldığı görülmektedir (Akay ve ark., 2023; Çağın, 2021; Koç, 2021; Çalık, 2023).

Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği toplam puanları incelendiğinde kendini tanıma-açma alt boyutunda gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir. Diğer alt boyutlarda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Spor Yöneticiliği bölümünde öğrenim gören bireylerin antrenörlük eğitiminde öğrenim gören bireylere göre kendini tanıma-açma boyutundan elde ettikleri puanın daha yüksek olduğu görülmektedir. Tespit edilen bu anlamlı farklılık, bölümlere ilişkin farklı müfredatlardan kaynaklı olabileceği gibi, bölümlerin hedef grupları ile de açıklanabileceği düşünülmektedir. Elde edilen araştırma sonuçları, literatür ışığında incelendiğinde mevcut araştırmadaki sonuçlar ile benzerlik gösteren çalışmaların yer aldığı anlaşılmaktadır (Atasoy & Ekiz, 2022; Kılıçgil ve ark., 2009). Bununla birlikte literatür incelendiğinde mevcut sonuçlar ile farklılık gösteren çalışmaların yer aldığı da gözlemlenmiştir (Ceyhun & Malkoç, 2015; Erdoğan & Yıldırım, 2023; Aydın ve ark., 2018).

Katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği çevrimiçi oyun toplam puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılık gösterdiği görülmektedir. İkinci sınıfta yer alan bireylerin üçüncü sınıfta yer alan bireylere göre çevrimiçi oyun bağımlılığı toplam puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Diğer alt boyutlarda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Çevrimiçi oyun alt boyutunda ikinci sınıfların daha yüksek çıkmasında çeşitli rollerin etkin olabileceği düşünülebilir. Akademik yüklerinin üçüncü sınıflara göre daha az olması bireyleri çevrimiçi oyun oynamak için yönlendirici olabilir. Örneklem grubu düşünüldüğünde, grubun zaman yönetimi becerileri diğer gruba kıyasla daha yüksek olabilir. Bununla birlikte sınıf düzeyi ile birlikte artan yaş değişkeni de bu eğilimler üzerinde etkin rol oynuyor olabilir. Literatürde mevcut sonuçlar ile benzerlik gösterdiği tespit edilen araştırmaların yer aldığı bilinmektedir (Koç, 2021; Demiral, 2022). Ancak bununla birlikte, literatür incelendiğinde mevcut araştırma sonuçlarından farklı sonuçlar elde edilmiş çalışmaların yer aldığı da görülmektedir (Aydın, 2017; Karakaş, 2022; Birdal, 2022).

Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği toplam puanları incelendiğinde sınıf düzeyi değişkenine göre gruplar arasında etkin dinleme, kendini tanıma-açma, empati ve ben dili alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Egoyu geliştirici dil alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Dördüncü sınıfta yer alan bireylerin etkili iletişim becerilerinin diğer sınıflara göre nispeten daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilmektedir. Dördüncü sınıfta yer alan bireylerin eğitim öğretim süreçleri içerisinde geçirdikleri süre ile birlikte akademik ve kişisel gelişim olarak daha etkin olmuş olabilirler. Aynı zamanda dördüncü sınıfta yer alan bireylerin okul ortamında daha fazla vakit geçirmiş olmaları da bu durum üzerinde etkin rol oynuyor olabilir. Literatür incelendiğinde elde edilen araştırma sonuçlarına benzer sonuçlar elde edilmiş araştırma sonuçlarının olduğu görülmektedir (Hergüner & Yaman, 1997; Ceyhun & Malkoç, 2015). Ancak bununla birlikte sınıf düzeyi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiş olan çalışmaların yer aldığı da görülmektedir (Kuşat, 2023; Aydın ve ark., 2018; Tepeköylü ve ark., 2009; Karaman & Arısoy, 2023; Kıssal ve ark., 2016; Elkatmış, 2015; Gönen, 2015; Gökalp, 2017).

Katılımcıların, teknoloji bağımlılığı ile etkili İletişim becerileri ölçeği korelasyonu incelendiğinde farklı yön ve farklı düzeyde ilişkiler saptanmıştır. Çevrimiçi oyun alt boyutu ile ben dili alt boyutu arasında negatif yönde orta düzeyde ilişki tespit edilirken, iki ölçeğe ait diğer tüm alt boyutlarda negatif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ilgili literatüre paralel

olarak beden dili iletişiminin çevrimiçi ortamlarda azaldığı söylenebilir (Paradisi ve ark., 2021). Literatürde araştırma bulgularından farklı olarak, teknoloji bağımlılığının iletişimin türlerinden biri olan aile içi iletişimi arasında pozitif ve anlamlı yönde ilişki olduğu ifade edilmektedir (Ardıç & Selvi, 2022).

Sonuç olarak,

- ✓ Katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği, çevrimiçi oyun alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Erkek katılımcıların kadınlara göre toplam puanlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği, egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, empati ve ben dili alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların toplam puanlarının erkek katılımcılara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kendini tanıma-açma alt boyutunda ise gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir.
- ✓ Katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği alt boyutlarında öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği, kendini tanıma-açma alt boyutunda öğrenim görülen bölüm değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin toplam puanlarının antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.
- ✓ Katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği, çevrimiçi oyun alt boyutunda sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. İkinci sınıf öğrencilerinin üçüncü sınıf öğrencilerine göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Diğer alt boyutlarda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir.
- ✓ Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği, etkin dinleme, kendini tanıma-açma, empati ve beden dili alt boyutlarında sınıf düzeyi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Etkin dinleme alt boyutunda bir ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin toplam puanlarının iki ve üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin toplam puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Kendini tanıma-açma alt boyutunda dördüncü sınıf öğrencilerinin toplam puanlarının birinci sınıf öğrencilerinin toplam puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Empati alt boyutunda, dördüncü sınıf öğrencilerinin toplam puanlarının ikinci sınıfların toplam puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Ben dili alt boyutunda ise dördüncü sınıf öğrencilerinin toplam puanlarının iki ve üçüncü sınıf öğrencilerinin toplam puanlarından daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Egoyu geliştirici dil alt boyutunda ise sınıf düzeyi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir.
- ✓ Katılımcıların teknoloji bağımlılığı ölçeği alt boyutları toplam puanları ile etkili iletişim becerileri ölçeği alt boyutları toplam puanları arasında negatif yönde düşük ve orta düzeyde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak katılımcıların teknoloji bağımlılık düzeyleri arttıkça etkili iletişim becerileri düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

Öneriler

Gerçekleştirilmiş olan bu araştırma, farklı yaş grupları dahil edilerek yeni bir örneklem seçimi ile tekrar gerçekleştirilebilir. Bu bağlamda araştırma sınırları dahilinde ulaşılmış olan örneklem grubundan daha büyük bir örneklem grubuna ulaşılabilir. Bireylerin tercih etmiş oldukları teknolojik araç ve gereçlerin türüne ilişkin daha detaylı bir araştırma gerçekleştirilebilir. Aynı zamanda nicel araştırma

yöntemlerinden tarama modelinin tercih edildiği bu araştırma yerine deneysel veya karma yöntemin tercih edileceği yeni bir araştırma tasaralanabilir.

KAYNAKLAR

- Ardıç, T., & Selvi, Ö. (2022). Teknoloji bağımlılığı ve aile içi iletişim ilişkisi üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 7(2), 241-254.
- Akay, B., Ayhan, R., Orhan, R., & Oçalan, M. (2023). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman yönetimi ile teknoloji bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 71-84.
- Akgül, A., Solmaz, S., Uzun, A., & Yarayan, Y. E. (2024). Zihinsel dayanıklılık: İmgeleme ve duygusal zekânın rolü. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 13(3), 334-340.
- Andreassen C. S, Billieux J, Griffiths, M. D, Kuss, D. J, Demetrovics, Z., Mazzoni, E. et al. (2016) The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiatric disorders: A large-scale cross-sectional study. *Psychol Addict Behav*, 30,252-262.
- Atasoy, M., & Ekiz, M. A (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınıf içi lider öğretmenlik becerileri ile etkili iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 323, doi. 10.33468/sbsebd.290
- Altun, M., Kürtül, N., & Soycan, M. (2018). Türkiye'deki bir devlet üniversitesinin farklı bölümlerindeki öğrencilerin iletişim becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırma ve Yönetim Dergisi*, 100(6), 289-293.
- Arslan, A., & Bardakçı, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeylerinin iletişim becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(20), 36-70.
- Aydın, O., Kul, M., Yaşartürk, F., & Aydın, B. (2018). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(Special Issue 3), 37-47.
- Aydın F. (2017). *Teknoloji bağımlılığının sınıf ortamında yarattığı sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri (Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Bakan, İ. (2006). *Dış ticarete iletişim. Dış Ticaret: İşlemler ve Uygulamalar*, Editörler: Ç. Bedestenci, Canites, Ankara: M. Gazi Kitabevi.
- Buluş, M., Atan, A., & Erten Sarıkaya, H. (2017). Etkili iletişim becerileri: bir kavramsal çerçeve önerisi ve ölçek geliştirme çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(10): 2-16.
- Ceyhun, S., & Malkoç, N. (2015). Karabük üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1570-1580.
- Coursen, D., & Thomas, J. (1989). Communating. In Smith, S.C., Piolo, P.K., Bridges, E.M. (Eds) *School Leadership. Hardwork for Excellence Eric*. 252-271.
- Cüceloğlu, D. (2002). *İletişim donanımları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2011). *Yeniden insan insana*. (43. Basım). İstanbul: Remzi.
- Çağın, M. (2021). *Spor bilimleri öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi, uyku kalitesi ve teknoloji bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çalık, F. (2023). *Öğrencilerin iletişim becerileri ile teknoloji bağımlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi: spor eğitimi veren yükseköğretim kurumları örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çetin, T., & İmamoğlu, M. (2023). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(3), 1384-1395.
- Demiral, C. (2022). *Okul öncesi öğretmen adaylarının bağlanma durumlarının teknoloji bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Dinç, M. (2015). Teknoloji bağımlılığı ve gençlik. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 31-65.
- Ekşi, F., & Ümmet, D. (2013). Bir kişilerarası iletişim problemi olarak internet bağımlılığı ve siber zorbalık: Psikolojik danışma açısından değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 91-115.
- Elkatmış, M. (2015). Yazılı ve sözlü anlatım ile etkili iletişim derslerinin sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 14(4), 1341-1351. <https://doi.org/10.17051/io.2015.58970>
- Emre, O., Ulutaş, A., Nisan, F., Görgen, A. N., & Cumurcu, H. B. (2019). Üniversite öğrencilerinde teknoloji ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 9(2), 167-182.

- Erdoğan, A., & Yıldırım, B. (2023). Üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Örneği. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 21-29.
- Ergüney, M., & Tepe, N. (2023). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile öğrenci bağlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 163-181.
- Erözkan, A. (2005). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 135-149.
- Eski, T., & Yılmaz, B.H. (2024). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin teknoloji bağımlılıkları ile spora bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *TOJRAŞ*, 13(3), 269-276.
- George, D., & Mallery, P. (2019). *IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference*. Routledge.
- Giffin, K. & Patton, B. R. (1997). *Basic readings in interpersonal communication*. New York: Harper-Row.
- Gökler, R., & Koçak, R. (2008). Uyuşturucu ve madde bağımlılığı. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 89-104.
- Griffiths, M. D., Hunt, N. (1998) Dependence on computer games by adolescents. *Psychol Rep.* 82(2):475–80.
- Griffiths, M. (2000). Does Internet and computer" addiction" exist? Some case study evidence. *CyberPsychology and Behavior*, 3(2), 211-218.
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance use*, 10(4), 191-197.
- Gökçalp, H. A. (2017). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi (Balıkesir ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gökçe, H. & Keçeci, K. (2020). Fiziksel aktiviteye katılan bireylerin iletişim becerileri ve sosyal görünüş kaygıları. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 73- 81.
- Gönen, M. (2015). *Akdeniz üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ile atılganlık düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.
- Hazan, A., & Altın, M. (2023). Öğretmenlerin sınıf içi etkili iletişim becerileri algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)*, 3(1), 11-19.
- Hergüner, G., & Yaman, Ö. G. M. (1997). Sporun üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerine etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 95-1001.
- İbekci, R., & Çetintaş, H. B. (2022). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Bilgi Yönetimi*, 5(2), 340-352. <https://doi.org/10.33721/by.1129137>
- Karaman, B., & Arısoy, A. (2023). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf içi etkili iletişim beceri algılarının incelenmesi: Şanlıurfa örneği. *Spor Bilimlerinde Multidisipliner Araştırmalar*, 29.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (Otuz Üçüncü Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılıçgil, E., Bilir, P., Özdiñç, Ö., Erođlu, K., & Erođlu, B. (2009). İki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 19-28.
- Kıssal, A., Kaya, M., & Koç, M. (2016). Hemşirelik ile beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 134-141.
- Koç, A. (2021). *Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin teknoloji bağımlılıkları ile kişilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Koc, M., & Hacıoğlu, M. (2017). The Impact of technology on communication. *International Journal of Communication Studies*, 12(3), 22-30.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışmaları. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 2(7), 18-23.
- Kuşat, Z. (2023). *Spor yapan bireylerin, etkili iletişim becerilerinin karar verme düzeyleri ile olan ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Karaman.
- Newport, C. (2019). *Dijital minimalizm* (Çev. Cansen Mavituna). İstanbul: Metropolis Yayıncılık. Submit Date, 6, 2022.
- Nurullah, F. (2020). *Öğretmen adaylarının teknoloji bağımlılığının, problem çözüme ve karar verme becerisi ile ilişkisinin incelenmesi: Kastamonu örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Paradisi, P., Raglianti, M., & Sebastiani, L. (2021). Online communication and body language. *Frontiers in behavioral neuroscience*, 15, 709365.
- Starcevic, V. (2016). Behavioural addictions: A challenge for psychopathology and psychiatric nosology. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 50(8), 721-725.
- Suiçmez, M., & Özdemir, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişiminde sosyal medyanın yeri ve önemi. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 111-142.

- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M., & Çamlıyer, H. (2009). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Besyo) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 115-124. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000160
- Uzunçayır, D., & Yılmaz, S. H. (2023). Examining the effects of yoga-based intervention program on children diagnosed with autism spectrum disorder: Otizm spektrum bozukluğu tanılı çocuklarda yoga temelli müdahale programının etkilerinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 20(4), 682-693.
- Uzunçayır, D., Yılmaz, S. H., & Yarayan, Y. E. (2023). Yoga temelli fiziksel aktivite programına katılan otizm spektrum bozukluğu olan çocukların kazanımları; ebeveyn ve öğretmen görüşleri doğrultusunda fenomenolojik bir araştırma. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(3), 2165-2177.
- Ünsal, Y., & İhtiyaroğlu, N. (2022). Öğretmenlerin kişilik özellikleri ile etkili iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 98-109. <https://doi.org/10.21666/muefd.779129>
- Ciris, V., Baskonus, T., Kartal, T., & Tasdemir, A. (2022). A study on digital game addictions of adolescents in the Covid-19 pandemic. *Journal of Education in Science Environment and Health*, 8(2), 168-186.
- Yam, F. C., & İlhan, T. (2020). Modern çağın bütünsel teknolojik bağımlılığı: Phubbing ve dinamikleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11, 1-1.
- Yarayan, Y. E., & Gülşen, D. B. A. (2023). Sporcularda imgeleme ve duygu düzenlemenin cesaret düzeyi üzerindeki etkilerine yönelik aşamalı regresyon analizi. *Journal of ROL Sport Sciences*, 896-910.
- Yarımıkaya, E., İlhan, E. L., & Karasu, N. (2017). Akran aracılı uyarlanmış fiziksel aktivitelere katılan otizm spektrum bozukluğu olan bir bireyin iletişim becerilerindeki değişimlerin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 18(02), 225-252. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.319423>
- Yarımıkaya, E., & İlhan, E. L. (2020). Akran aracılı fiziksel aktivitelerin otizm spektrum bozukluğu olan çocukların iletişim eksikliği üzerindeki etkisi. *Nigde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 233-245
- Young, K. S. (1996). Psychology of computer use: xl. addictive use of the internet: a case that breaks the stereotype. *Psychological Reports*, 79(3), 899-902. <https://doi.org/10.2466/pr0.1996.79.3.899>

Representation of Women in Sports Management and Sports Employment in Turkey

“Türkiye’de Spor Yönetiminde ve Spor İstihdamında Kadının Temsiliyeti”

Gözde ERSÖZ¹ & İrem Nur BULUT² & Meltem İNCE YENİLMEZ³

ORIGINAL ARTICLE

History

Received: 31 October 2024

Accepted: 16 December 2024

Published: 27 December 2024

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliar.68>

Authors Communications

1- (Sorumlu Yazar) Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE.

e-mail: gozde.erso@marmara.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-1261-606X>

2- Fenerbahçe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE.

e-mail: irem.bulut@stu.fbu.edu.tr

<https://orcid.org/0009-0002-7355-1252>

3- İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İzmir, TÜRKİYE.

e-mail: melteminceyenilmez@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4689-3196>

Acknowledgement

All authors contributed to the conception and design of the study

Funding

This study was carried out with the support of TUBITAK 2209-A - University Students Research Projects.

Conflict of Interests

The authors declare that they have no conflict of interests.

Transparency

The authors confirm that the manuscript is an honest, accurate, and transparent account of the study was reported; that no vital features of the study have been omitted; and that any discrepancies from the study as planned have been explained.

Ethical

This study follows all ethical practices during writing

Citation

Ersöz, G., Bulut, İ.N., & İnce Yenilmez, M. (2024). Representation of Women in Sports Management and Sports Employment in Turkey, *Anatolia Sport Research*, 5(3):47-68.

Copyright © 2024 by Anatolia Sport Research

ABSTRACT

Aim: While gender equality has made progress globally, major obstacles remain, particularly in developing countries. The aim of this study is to explore the extent to which women are included in decision-making processes in sports-related organizations and to examine their employment rates in sports as sports managers, board member, coaches and referees.

Material and Method: The study, which focuses on the representation of women in various roles in the business world, is based on Turkish sports statistics. The Ministry of Youth and Sports, the Turkish National Olympic Committee, the Turkish National Paralympic Committee and the 2022 data on women's representation on the boards of directors of some Federations, the number of coaches, provincial representatives, referees and observers were examined in this study. In addition, the number of women working officially in some Federations and the positions they hold were also included in our research. In line with the relevant literature, information on women's employment and women's representation in sports from Turkey and the world is also included in this study.

Results: According to the findings obtained in the study, the level of women's participation in decision-making mechanisms in Turkey remained below the critical limit of 30%. While it was observed that no women were included in the boards of directors in the Athletics Federation, it was understood that there was 14% female representation in basketball, 19% in volleyball, 12% in handball and 7% in football. It was observed that the female representation in the boards of directors and sub-boards of the Turkish National Olympic Committee was 26%; and this rate was 21% in the Turkish National Paralympic Committee. Another result obtained from this study was that there were no women in the upper and middle management positions of the Ministry of Youth and Sports. In summary, according to the findings obtained from this study, it was concluded that the number of women working in sports-related jobs (federation employees, coaches, referees, etc.) in Turkey is much lower than men.

Conclusions: According to the findings of the study, there are still significant gender gaps in the Turkish sports sector, especially when it comes to senior positions. Targeted measures need to be taken to eliminate this imbalance and provide equal opportunities for women in sports. The sports industry can contribute more to social and economic growth if there are more women in leadership roles and active participation. Promoting gender equality in sports is essential for the sector to reach its full potential and for the progress of society as a whole.

Keywords: Gender, Leadership, Management. Sports.

ÖZET

Amaç: Toplumsal cinsiyet eşitliği küresel çapta ilerleme kaydetmiş olsa da, özellikle gelişmekte olan ülkelerde büyük engeller varlığını sürdürmektedir. Bu çalışmanın amacı, kadınların spor ile ilgili kuruluşlarda karar verme süreçlerine ne kadar dahil edildiğini ortaya koymak ve spor yöneticisi, yönetim kurulu üyesi, antrenör ve hakem olarak sporda istihdam oranlarını incelemektir.

Materyal ve Metod: Kadınların iş dünyasındaki çeşitli rollerde temsiline odaklanan çalışma, Türk spor istatistiklerine dayanmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi ve bazı Federasyonlarda yönetim kurullarında kadın temsiliyeti, antrenör, il temsilcisi, hakem ve gözlemci sayılarındaki 2022 yılı verileri bu çalışmada incelenmiştir. Buna ek olarak bazı Federasyonlarda resmi olarak çalışan kadınların sayısı ve çalıştığı pozisyona da araştırmamızda yer verilmiştir. İlgili literatür doğrultusunda Türkiye’den ve dünyadan kadın istihdamı ve kadınların spor da temsiliyetine dair bilgiler de ayrıca bu çalışmada yer almaktadır.

Bulgular: Araştırmada elde edilen bulgulara göre kadınların Türkiye’de karar alma mekanizmalarına katılım düzeyi kritik sınır olarak belirlenen %30’un altında kalmıştır. Atletizm Federasyonunda yönetim kurullarında hiç kadına yer verilmediği görülürken, basketbolda %14, Voleybolda %19, hentbolda %12, futbolda %7 oranında yönetim kurullarında kadın temsiliyeti olduğu anlaşılmıştır. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi’nde yönetim kurulu ve alt kurullarda kadın temsiliyetinin %26; Türkiye Milli Paralimpik Komitesi’nde ise bu oranın %21 olduğu gözlemlenmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın üst ve orta yönetim kadrolarında kadına yer verilmediği ayrıca bu çalışmadan elde edilen bir diğer sonuçtur. Özetle bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre Türkiye’de spor ile ilgili işlerde (federasyon çalışanı, antrenör, hakem,...vb.) kadın çalışan sayısının erkeklerden çok düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç: Çalışmanın bulgularına göre, Türk spor sektöründe, özellikle üst düzey pozisyonlar söz konusu olduğunda, cinsiyetler arasında hâlâ kayda değer farklılıklar bulunmaktadır. Bu dengesizliği ortadan kaldırmak ve sporda kadınlara eşit şanslar sağlamak için hedefe yönelik önlemler alınması gerekmektedir. Liderlik rollerinde ve aktif katılımı daha fazla kadın olması halinde spor endüstrisi sosyal ve ekonomik büyümeye daha fazla katkıda bulunabilir. Sporda toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi, sektörün tam potansiyeline ulaşması ve toplumun genel olarak ilerlemesi için elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Spor, Toplumsal Cinsiyet, Yönetim.

INTRODUCTION

Women participate in social and economic life on the one hand, while males do the same on the other, as women make up around half of the world's population. In contrast to men, women participate in social and economic life at a very low rate. Even if women's status is comparatively better in industrialised nations, indeed, women are still lagging behind men in practically every country in the globe (Kocacık & Gökkaya, 2005).

The market that provides customers with sports, fitness, leisure, and recreation, as well as associated goods, services, people, locations, and concepts, is known as the sports industry. People who work in the sports sector have become more diverse as a result of the industry's variety. With its social, economic, and political facets, sport is now acknowledged as a vocation. It is played either full-time or as a group, and it has a high employment rate. Because it involves a variety of activities and collaborates with high-employment organisations like media outlets, the sports industry's labour supply is growing every day. It is acknowledged that one of the most crucial markers of an industry's growth is this rise in employment rates.

The employment rate rises, particularly during large international athletic events like the Olympics, European Championships, and World Championships. Given its added value in job creation, it is now feasible to conclude that the sports sector benefits the whole economy. In the context of national development, it is critical to disclose the overall composition and state of labour markets. Labour market analysis is crucial for analysing a nation's macroeconomic structure since it is closely related to employment and unemployment, two important measures of economic health. As a result of the exams, challenging policies for the positive development of labour markets must be developed to assure social, economic, and welfare development (Ersöz, 2021; Ersoz & Ince-Yenilmez, 2021).

Similar to other countries, discriminatory attitudes towards women are regarded as a significant problem in Turkish and global organisations today, and research is being done to stop sexist attitudes, which pose a significant barrier for women. According to Kara and Yıldiran (2011), sexist roles that society assigns to women lead to gender-based discrimination, such as excluding them from certain jobs that are seen to be masculine and limiting their access to work environments. It might be argued that when men and women equally take advantage of the opportunities offered by sports organisations, gender equality will be attained. Analysing the research on the topic, however, reveals that women in Turkey face discrimination in sporting settings. Women are not evenly represented in the sports industry when we examine the number of women in sports management mechanisms to assess the female labour force (Koca, 2011).

Sports are governed by the government in Turkey through many organisations, including sports federations and the General Directorate of Youth and Sports (GSGM), which is part of the Ministry of Youth and Sports. Even though women's engagement in sports in Turkey is still behind that of men, there has been a noticeable improvement in recent years. It has been noted that attitudes towards women's involvement in sports and physical activity have begun to shift. In the previously male-dominated realm of athletics, women have not only gained visibility but have started to compete against men. In Turkey, women may now be seen participating in a variety of sports that were formerly exclusive to men or that we were not accustomed to seeing. The understanding of this issue is growing daily as more research on gender and sports is conducted (Koca, 2006; 2021).

Women's Participation in the Olympic Games as Athletes, Coaches, and Leaders

The number of female athletes competing in the Olympics has grown since the London Olympics in 2012. According to data gathered from the International Olympic Committee's website, 41% of women competed in the Winter Olympics in Pyeongchang. It was intended to represent women with 48.8%, the greatest female participation rate in history, at the Tokyo 2020 Olympics, which were originally scheduled to take place in Tokyo but were postponed because of the Covid-19 outbreak. The fact that 49.7 percent of women competed in the 2018 Youth Olympics in Buenos Aires gave us hope for the future (IOC, 2024). There are fewer female coaches than male coaches when the number of female coaches accredited to coach in the Olympic Games is examined. The percentage of women in the International Olympic Committee's (IOC) administrative structure rose from 21.4% in 2017 to 30.8% in 2018, according to an analysis of the organization's membership.

The percentage of women on IOC commissions rose to 45.5% in 2019, marking a record-breaking growth of 124% since 2013. Without a doubt, this increase is greatly influenced by the IOC's initiatives and fines to end gender discrimination. In 2019, there were 36 more female members in 26 IOC commissions than there were in 2017. As of January 1, 2019, women make up 34.3% of IOC members, while men make up 30.8% (IOC, 2024).

Thirteen women served as NOC presidents and thirty-three women served as Secretary Generals of the National Olympic Committees (NOCs) in 2018. The Turkish National Olympic Committee's (TMOK) secretary general is a woman. The proportion of women on the IOC's executive boards increased from 27 percent in 2015 to about 30 percent. Less than 20% of the 62-member IOC's executive boards are made up of women, and 10 nations still do not have any executive board members.

When the situation in International Federations is examined, it is discovered that in 2018, 18 women held the position of general secretary and 4 women presided over the International Federations. Of the International Federations, 13 had no women on their executive boards in 2015, while 23 had over 20% of women (IOC, 2024).

Turkey's Female Athletes, Coaches, and Leaders Representation

Gender-based discrimination may include things like treating women worse than males simply because of their gender, preventing them from entering the workforce under roles designated for women or excluding them from certain positions. Studies are conducted to prevent the sexist approach that produces an unfair environment for women and impacts their career, life, and psychological status because it is a recognised problem in today's businesses (Kara & Yıldıran, 2011).

According to Koca (2006), the rate of women doing sports in Turkey is increasing every year, but there is not much change in the rate of female athletes since there is a similar rate of quitting sports. According to Amman (2006), economic, social and cultural differences affect women's participation in sports. Fasting and Prister (1999) investigated the factors affecting women's participation in sports in Turkey and as a result of this research, they stated that factors such as social status and place of residence, family relations, the importance of school success, the perception of sport as a male-specific activity, the weight of working conditions, the importance of family, the fact that women do not see sport as an entertainment, body and beauty perception and veiling negatively affect women's participation in sport. In addition, the assumption that religious beliefs have a negative impact on sports participation is confirmed by the fact that women's participation in sports and representation in sports institutions is almost non-existent (Hanson & Kraus, 1999; Callison & Lowen, 2022).

An analysis of the number of licensed athletes in Turkey reveals that, despite the country's densely populated youth, the number of athletes is not equal for male and female athletes. But, like in practically every industry in the globe and our nation, the proportion of women competing and granting athlete licenses is low (Sabo et al., 1989; Stevenson & Wolfers, 2012; Ersöz & Arun, 2020).

Table 1. Turkey's Athlete Population by Year and as a Percentage of the Total Population.

Number of Licensed Athletes by Years and Gender			The Ratio of Licensed Athletes to the Population		Population of Turkey by Years		
Years	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Total
2007	352.06	910.831	1%	3%	35.209.723	35.376.533	70.586.256
2010	492.465	1.272.291	1%	4%	36.679.806	37.043.182	73.722.988
2014	989.778	2.229.546	3%	6%	38.711.602	38.984.302	77.695.904
2018	1.646.102	3.261.853	4%	8%	40.863.902	41.139.980	82.003.882
2022	2.238.587	4.394.331	5%	11%	43.331.446	60.457.107	103.788.553

Table 1 displays the number of athlete licenses issued in 2007, 2010, 2014, and 2018, together with the proportion of the population in each of those years. While the percentage of women with athlete licenses was 1% in 2007 and 4% in 2018, the corresponding percentage for males was 3% in 2007 and 8% in 2018. According to the census, the number of women and men is nearly equal, although the number of licenses that males hold has remained higher over time (Ersöz & Arun, 2020).

According to the gender disparity in sports branch selection, there are more female athletes in dance sports (59.64%), gymnastics (62.39%), volleyball (61.39%), and folk dances (59.37%) than male athletes. This is predicated on 2017 data. The sports with the lowest proportion of female athletes include triathlon (1,439), rowing (1,474), motorbike (1,582), physically disabled sports (1,060), and visually impaired sports (1,214) (Ersöz & Alagöz, 2019; Kirişci, 2021).

In our country, coaching is one of the professions that is thought to be solely for men. According to data on coach numbers by sport and gender, 82% of coaches in Turkey are men and 18% are women. According to the distribution of female coaches in these sports, the most popular sports are swimming (12.8%), basketball (11%), volleyball (10.2%), and step aerobics (9.8%). Step-aerobics (79.5%), softball (66.7%), fencing (58.7%), and figure skating (55.2%) are among the sports with a higher proportion of female coaches than male coaches (Koca, 2011).

To pursue jobs in sports, young people take courses in physical education teaching, sports administration, coaching education, and recreation at institutions such as the Faculty of Sports Sciences and the School of Physical Education and Sports. Likewise, when we look at the gender-specific characteristics of the students enrolled, we see that there are more male students in these departments. The reason for this problem is that women are less likely than men to seek jobs in sports, and when students are admitted to sports-related departments based on tests, women's quotas are usually kept lower than men's. Table 2 shows the breakdown of genders among Turkish students participating in sports-related programs in 2018.

Table 2. Gender Differences of Students Studying in Sports-Related Departments in Turkey (Ersöz and Alagöz, 2019)

Departments Related to Sport	Female	%	Male	%
Physical Education and Sports Teaching	1.393	40	2.107	60
Coaching Education	1.342	37	2.271	63
Sport Management	973	39	1.522	61
Recreation	424	41	617	59

Yaprak and Amman (2009) conducted a study on students in sports sciences departments and found that men thought "female coaches have to be masculine to find a job" at a higher level than women. The idea that sports are exclusive to men is still widely held in Turkey, based on this assumption. A study conducted by Şallı et al. (2016) involved 80 volleyball players and coaches, with 51% of them being female and 48% being male. It was discovered that when 84% of respondents considered professions like coach, lawyer, and doctor, they pictured men. According to another study looking at the demographics of basketball referees, in 2006, there were 90 female referees and 371 male officials (Ekmekçi & Ekmekçi, 2010).

Women and men gain equal access to chances in sports organisations, which is the cornerstone of gender equality in athletic settings. The situation of women in sports management has been the subject of very little research in Turkey. In a study looking at how GSGM employees felt about female managers, Arslan et al. (2009) discovered that the male employees of GSGM did not encourage women's career advancement and did not have a favourable attitude towards female managers. "Insufficient support for women" and "women having family responsibilities" were the explanations for why women do not participate in the sport's decision-making process. Aycan (2004) attributed the low number of women in managerial roles in Turkey to both personal and environmental issues, stating that women are given very limited place in these positions. According to her, among the environmental factors are the challenges women face in gaining access to social and communication networks in male-dominated organisations, the significance of the support they can receive from their families to advance to management positions, and the effectiveness of self-confidence, achievement motivation, determination, and career orientation as individual factors.

Equal representation of men and women in sports decision-making processes is one piece of information that can show whether or not men and women gain the same advantages from participation in sports. In this regard, exposing the women who are capable of taking on leadership roles and participating in decision-making processes might help to clarify the sexist practices in the sports industry (Koca, 2021; Eratlı et al., 2024). The Ministry of Youth and Sports' General Directorate of Youth and Sports (GSGM) and Sports Federations are two of Turkey's sports decision-making bodies. Under the general direction of the General Directorate of Youth and Sports, sports in our nation are administered centrally by the Provincial Directorates in the provinces. Furthermore, there are federations in sixty-three different sports. The Turkish National Olympic Committee (TMOK) is another group that has a role in how sports are run in Turkey. It is a self-governing, non-profit organisation run exclusively by volunteers for the good of society. This study revealed the number of women in Turkey's sports organisations, and Koca (2021) conducted the most thorough analysis disclosing the representation of women in the aforementioned sports organisations with numerical data. When examining the gender distribution of the staff at GSGM's Ankara headquarters and the provincial organisations spread across 81 Turkish provinces, we find that 87.8% of personnel are men and 12.2% are women. Female employees make up 31.6% of the central organisation and 9.0% of the provincial organisations. A significantly greater proportion of workers are men (Koca, 2021).

In GSGM management levels, there are currently no females in senior management roles (general manager and deputy general manager) as of 2011. Out of the 18 branch managers in GSGM's core organisation, just one is female. In 81 provinces outside of the central organisation, all GSGM provincial organisations have male provincial directors. When all are taken into account, women only make up 1% of the GSGM management posts (Koca, 2021; Erathl et al., 2024). Women hold high management positions in sports federations, accounting for 3.3% of federation presidents and 4% of federation vice presidents. Women make up 11.7% of people who perform the duties of the general secretary, a mid-level management post, while men make up 88.3%. Women make up 5.4% of the board's overall membership. Because of this, women hold 5.5% of the top and intermediate-level management roles in sports federations.

There are 52 workers at TMOK, a nonprofit organisation that influences how sports are run in Turkey; 92.3% of them are men, and 7.7% are women. Every senior manager at TMOK is male, and women occupy 11.8% of mid-level managerial roles at TMOK. Because of this, when we examine the gender distribution of the total number of employees across all three businesses, we find that women make up 14% of the workforce while men make up 86%. In all three businesses, there are eight (3.7%) women in senior management roles and forty-eight (5.5%) in middle management roles. Men occupy 94.9% of all management posts in the three firms, whereas women occupy 5.1% of them (Koca, 2021).

In addition to adding statistical data about women working in sports clubs, which have a high potential for spectators in our nation, the goal of this research is to highlight the current supply in the field of sports sciences and to update studies that show the female labour force in positions such as students, physical education teachers, coaches, referees, athletes, and managers in the field of sports sciences. Data about women's employment provides policymakers with insight. Thus, it's critical to highlight the current state of affairs while developing policies that encourage women to pursue careers in sports. Determining which sports sciences departments are planned to be opened in the future, particularly in higher education, will also be aided by the statistical analysis and archiving of the current number of employees in the public sector who manage sports as well as the current supply potential of graduates in the field.

This study aims to ascertain the number of women in the decision-making process on the boards of Sports Federations, the Turkish National Olympic Committee, and the Turkish National Paralympic Committee in Turkey. It also aims to disclose the number of women employed as top, middle, and lower-level managers in the Ministry of Youth and Sports, the percentage of women and men in sports-related institutions and professions, and the representation of women in management. Finally, it will assess gender differences in the labour supply in sports sciences departments. Within the scope of the research, the following research problems are tried to be understood:

1. How many women have decision-making roles in organisations relating to sports (such as GSGM, TMOK, and Sports Federations)?
2. What roles do female employees hold within sports federations?

3. How many coaches and referees are there in Turkey, and how does gender distribute them?

MATERIAL AND METHOD

Research Methodology

This study is based on qualitative research approaches to reveal the number of women working in sports-related institutions in Turkey and the positions they work in. Qualitative research offers researchers the opportunity to examine a phenomenon, event, people, institution, or document in depth and holistically (Yıldırım & Şimşek, 2011). Document analysis, which is one of the qualitative research methods, allows the analysis of information and content in written (books, magazines, letters) and visual media (photographs, videos, websites) related to the problem situation addressed within the scope of the purpose of the research (Ary, Jacobs, & Sorensen, 2010). Accordingly, the websites of the relevant institutions and the written information requested from the institution were analysed. The number of women participating in decision-making mechanisms and officially working in the sports sector in state institutions in Turkey and their positions were revealed.

Research Group

The study included purposive sampling techniques with the criterion sampling approach. Situations deemed to contain rich information can be thoroughly examined through the use of purposeful sampling (Erkan & Uslu, 2019). Criteria deemed significant for selection are identified in this sampling. According to Tavşancıl and Aslan (2001), the sample chosen based on these criteria is thought to be representative of the research population in all respects. Sports Federations, the Turkish National Olympic Committee (TMOK), the Turkish National Paralympic Committee (TMPK) and the General Directorate of Youth and Sports (GSGM) were all included in the study's scope under its topic.

Data Information

Information on the number of women and men employed by institutions as staff, referees, coaches, physical education teachers, and other positions will be gathered by scanning their websites and corresponding with the General Directorate of Youth and Sports (GSGM), National Olympic Committee of Turkey (TMOK), Turkish National Paralympic Committee (TMPK) and Sports Federations, which have employment power in sports in the public sector. Research data were collected between November 2022 and May 2023.

RESULTS

The study's conclusions are reported in this section. The findings section provides information on the gender distribution of the executive boards of the National Olympic Committee of Turkey, the Basketball, Volleyball, Football, Handball, and Athletics Federations, the National Olympic Committee of Turkey's executive and other boards, the National Paralympic Committee of Turkey's boards, the Football Federation's referees, the Ministry of Youth and Sports (GSB) staff, and those with coaching certificates affiliated with

the GSB. Furthermore, the findings section also lists the number of women employed by certain Federations as well as the roles they have.

Table 3. *The Gender Distribution of the Turkish Basketball Federation (Basketball Federation, <https://www.tbf.org.tr/>, Access on: 15.03.2023)*

Turkish Basketball Federation	Male	Female
President	1	0
Deputy Chairman	1	0
Vice President	3	0
Member	8	2
Substitute Member	12	2
Total	25	4

The Basketball Federation's board of directors consisted of four women (14%) and twenty-five males (86%). It has been observed that women in the board of directors take part in the board of directors as members and substitute members. It was observed that 3 out of 81 provincial basketball representatives in Turkey (4%) were women.

Table 4. *The Gender Distribution of the Turkish Football Federation (Football Federation, <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=328>, Access on: 15.03.2023)*

Turkish Football Federation	Male	Female
President	1	0
Deputy Chairman	5	1
Executive Committee Member	2	0
Financial Affairs Officer	1	0
National Teams Officer	1	0
Strategic and Corporate Communications Officer	0	1
Football Tourism Development Officer	1	0
1st League Clubs Officer	1	0
2nd and 3rd League Clubs Responsible	1	0
Alternate Members	12	0
Total	25	2

Analysis of the Football Federation revealed that the management team consisted of two women (7%) and twenty-five males (93%). The Football Federation has two female employees: the Strategic and Corporate Communication Officer and the Vice President.

Table 5. *The Gender Distribution of the Turkish Volleyball Federation (Volleyball Federation, <https://tvf.org.tr/>, Access on: 15.03.2023)*

Turkish Volleyball Federation	Male	Female
President	1	0
Deputy Chairman	1	0
Vice President in charge of Leagues	1	0
Vice President	1	0
Board Member Responsible for National Teams	0	1
Board Member Responsible for Health Affairs	0	1
Board Member Responsible for Press	1	0
Board Member Responsible for Organisation and Marketing Board	1	0
Executive and Board Member	1	0
Board Member	6	1
Total	13	3

There are not many women in the administrative team of the Volleyball Federation, although there are many female athletes. Three women (19%) and thirteen men (81%) made up the Volleyball Federation's administration team. Women on the Board of Directors serve as Board Member Responsible for National Teams, Board Member Responsible for Health Affairs and Board Member.

Table 6. *The Gender Distribution of the Turkish Athletics Federation (Athletics Federation, <https://www.taf.org.tr/>, Access on: 15.03.2023)*

Turkish Athletics Federation	Male	Female
President	1	0
Deputy Chairman	2	0
Vice President	2	0
Board Member	10	0
Total	15	0

The board of directors of the Turkish Athletics Federation consists entirely of male individuals; there are no women serving on the board of directors of this federation.

Table 7. *The Gender Distribution of the Turkish Handball Federation (Handball Federation, <https://www.thf.org.tr/>, Access on: 15.03.2023)*

Turkish Handball Federation	Male	Female
President	1	0
Deputy Chairman	2	1
Vice President	2	0
Member	8	1
THF General Coordinator	1	0
Total	14	2

88% of the board of directors of the Turkish Handball Federation are men and 12% are women, and women in the board of directors serve as Vice President and Board Member.

Table 8. *Number of Female Employees in Ministry of Youth and Sports-Affiliated Federations*

Federations	Number of Women Worker
Shooting and Hunting Federation	11
Badminton Federation	6
Physically Disabled Sports Federation	13
Bocce Bowling and Darts Federation	3
Boxing Federation	5
E-Sports Federation	1
Fencing Federation	5
Federation of Traditional Sports Branches	6
Federation of Developing Sports Branches	2
Sports for All Federation	6
Judo Federation	13
Canoe Federation	5
Skateboard Federation	1
Rowing Federation	4
Orienteering Federation	2
Special Athletes Sports Federation	6
Rugby Federation	7
Chess Federation	10
Taekwondo Federation	18
Tennis Federation	12

Triathlon Federation	6
Kick Boxing Federation	1
University Sports Federation	11
Sailing Federation	10
Basketball Federation	2
Volleyball Federation	2
Gymnastics Federation	3

Within the scope of the research we conducted within the scope of the project, we wrote to the Ministry of Youth and Sports and Federations and requested statistical information on female employees. Some Federations responded to our letter and provided the above information. The information provided did not provide detailed information on the duties of female employees. In line with this information, it can be said that the highest number of female employees is in Taekwondo Federation, followed by Judo, Physical Disabilities and Tennis Federation.

Table 9. Distribution of positions held by women working in federations

Federations	Deputy President	Administrator	Coach	Cleaning Personnel	General Secretary	Accounting Personnel	Office Personnel	Management Assistant	Psychologist	Physiotherapist	Expert	Translator	Masseuse	Foreign Relations Officer	IT Officer	Team Manager	Total
Shooting and Hunting Federation		1	5				5										11
Badminton Federation				1	1	1	2	1									6
Federation of Physically Disabled Persons				1	1	2	1	6	1	1							13
Bocce Bowling Federation		1	1		1	1	1				1						6
Fencing Federation				1		1	1	2									5
Federation of Traditional Sports Branches						1	1	2	1								5
Federation of Developing Sports Branches							1				1						2
Sports for All Federation					1	1	3				1						6
Judo Federation			1		1	2	3			1	1	1	2	1			13
Canoe Federation			1	1				1			1	1					5
Skateboard Federation							1										1
Rowing Federation															2	2	4
Orienteering Federation							1									1	2
Chess Federation	1			2		2	2	1			1					1	10
Taekwondo Federation			4	2	1		1	8						2			18
Tennis Federation							2	9			1						12
Triathlon Federation						1	1	2							1	1	6
Kick Boxing Federation					1												1
University Sports Federation		3			1		5								2		11
Sailing Federation				1		1	2										4

Boxing Federation	1	1	2	4													
E-sports Federation	1			1													
Federation of Special Athletes	1	1	1	1	5												
Rugby Federation	1		1	1	2	5											
Total	1	1	12	11	14	16	35	37	2	2	7	2	2	3	5	5	156

There are a total of 58 sports federations in Turkey. In this research, 24 Sports Federations responded to our official letter. It has been determined that 24 Sports Federations employ a total of 156 female staff, women mainly work as clerical staff and administrative assistants, and women generally work as accounting, general secretary, cleaning staff and coaches in these federations.

Table 10. The Gender Distribution of Referees and Observers Employed by the Turkish Football Federation (Football Federation, <https://www.tff.org/Default.aspx?pageID=161> , Access on: 25.04.2023)

Referee Type	Female	Male
Super League Referees	0	25
Video Assistant Referees	0	7
Super League Assistant Referees	0	50
Class A Referees	0	22
Class A Assistant Referees	0	44
Class B Referees	0	70
Class B Assistant Referees	0	128
Class C Referees	0	99
Class C Assistant Referees	0	185
Regional Referees	20	283
Regional Assistant Referees	65	489
Super League Observers	0	21
Class A Observers	0	19
Class B Observers	0	65
Class C Observers	0	91
Regional Observers	0	337
Total	85	1935

Since the gender distribution of the number of referees in amateur sports branches affiliated to the Ministry of Youth and Sports was not given, only the gender distribution of the referees in football branch could be revealed within the scope of the research. According to an analysis of the number of referees and observers, the Football Federation employs 1935 men (96%) and 85 women (4%). It is evident that men serve as referees in every classification, women serve as regional and regional assistant referees, and the football branch has no female observers—all men.

Table 11. The distribution of Ministry of Youth and Sports employees by gender (General Directorate of Sports Services, <https://shgm.gsb.gov.tr/>, Access on: 25.04.2023)

Ministry of Youth and Sport	Male	Female
Minister	1	0
Deputy Minister	4	0
General Manager	7	0
Deputy Head of Department	2	0
Deputy General Manager	1	0
Deputy Chairman	1	0
Head of Department	1	0
Special Staff Manager	1	0
Press and Public Relations Counsellor	1	0

Head of Internal Audit Unit	1	0
Directorate of Guidance and Inspection	1	0
Spor Toto Organisation	1	0
Total	22	0

The Ministry of Youth and Sports does not have any female senior managers. When top, middle and lower-level managers in the Ministry of Youth and Sports are analysed, it was noted that the role of Provincial Director of Youth and Sports does not have a female provincial director. Additionally, it was noted that the role of Provincial Director of Youth and Sports does not have a female provincial director.

Table 12. The gender distribution of Turkish National Olympic Committee employees (Turkish National Olympic Committee, <https://olimpiyat.org.tr/>, Access on 25.04.2023)

Board of Directors	Female	Male
President	0	1
Deputy Chairman	0	2
Vice President	0	1
Treasurer Member	0	1
Member	4	6
Natural Member	1	1
Secretary-General	1	0
Total	6	12

In the National Olympic Committee of Turkey, 67% of the board members are male and 33% are female. It was observed that female employees serve as members, natural members and general secretaries in this organisation.

Table 13. The Gender Distribution of the Commissions of the Turkish National Olympic Committee (Turkish National Olympic Committee, <https://olimpiyat.org.tr/>, Access on: 25.04.2023)

		Female	Male
Supervisory Commission	President	0	1
	Member	0	2
	Total	0	3
Registry Commission	President	0	1
	Vice President	0	1
	Rapporteur	0	1
	Member	1	1
	Total	1	4
Council	Member	2	5
	Total	2	5
High Advisory and Disciplinary Board	President	0	1
	Vice President	1	1
	Secretary	0	1
	Member	1	4
	Total	2	7

The proportion of women in TMOK's decision-making processes has decreased to 26%, and when we take into account the other boards, we find that there are exactly 11 women and 31 males on the board of directors. Boards including the Registry, Council, Board of Directors, Audit Board, Supreme Advisory, and Disciplinary Board are all part of TMOK. There is one woman on the Registry Board, one on the Council Board, four of the six women on the Board of Directors, one as the Secretary-General, and one as the Chairperson-Natural Member of the

Athlete Commission. The Supervisory Board does not have any female members. Two women are vice-presidents and members of the Supreme Advisory and Disciplinary Board. The executive board of this TMOK organisation is the only one with female members. Women are members and secretaries on the other boards, but they are under-represented in TMOK as top-level managers like president or vice-president.

Table 14. *The Gender Distribution of Turkish National Paralympic Committee employees (Turkish National Olympic Committee, <https://www.tmpk.org.tr/>, Access on: 25.04.2023)*

Board of Directors	Female	Male
President		1
Vice President		1
Secretary-General		1
Treasurer Member	1	
Member		2
President of the Athlete Council	1	
Substitute member	1	3
Audit Board	1	2
Record and Disciplinary Board	0	3
Sub-Boards	19	69
Total	23 (%21)	84 (%79)

In the Turkish National Paralympic Committee, 79 percent of the members of the executive, supervisory, registration and disciplinary boards and sub-committees are male and 21 per cent are female. It was observed that there were 2 women and 7 men in the board of directors of the TMPK and women served as the treasurer and the President of the Athlete Council in this board. It was observed that there were 2 men and 1 woman in the supervisory board of TMPK, and all of the registration and disciplinary boards were composed of men. When the sub-committees of the TMPK were analysed, it was observed that the Health and Classification Board consists entirely of men, the Education Board consists of 4 women and 7 men, the Sports Board consists of 5 women and 8 men, the Legal Board consists of 3 women and 7 men, the Communication Board consists of 1 woman and 25 men, the Sponsorship and Promotion Board consists of 3 women and 3 men, and the Recreation and Rehabilitation Board consists of 5 women and 6 men.

Table 15. *Distribution of Coaches in Turkey According to Their Levels and Gender (Ministry of Youth and Sport, <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, Access on: 25.04.2023)*

Stages	Male	%	Female	%	Total	%
Stage 1	146248	65	75817	35	222065	100
Stage 2	34106	67	16663	33	50769	100
Stage 3	13729	70	5863	30	19592	100
Stage 4	2033	89	253	11	2286	100
Stage 5	986	92	84	8	1070	100
Total	197102	100	98680	100	295782	100

In Turkey, coaches work in 5 levels according to their education and experience. According to the levels, the level of the leagues in which the coaches will work increases. When we look at the employment of female coaches in Turkey, it is seen that the number of female coaches decreases as the levels increase. While the number of female coaches is 35% at the 1st level, it is 33% at the 2nd level, 30% at the 3rd level, 11% at the 4th level and 8% at the 5th level.

Table 15. Distribution of Coaches in Turkey According to Branches, Levels and Gender (Ministry of Youth and Sports, <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, Access on: 25.04.2023)

Federation	Stages					Total	%
	1	2	3	4	5		
Turkish Shooting Federation	1038	338	102	43	5	1526	
Male	854	253	71	28	5	1211	79
Women	184	85	31	15	0	315	21
Turkish Athletics Federation	5146	2398	1397	73	45	9059	
Male	3372	1556	879	52	40	5899	65
Women	1774	842	518	21	5	3160	34
Badminton Federation of Turkey	14845	2108	397	18	25	17393	
Male	9396	1394	261	13	20	11084	64
Women	5449	714	136	5	5	6309	36
Turkish Basketball Federation	7331	2476	2706	792	450	13755	
Male	5664	2016	2191	728	421	11020	80
Women	1667	460	515	64	29	2735	20
Billiard Federation of Turkey	406	168	24	0	0	598	
Male	379	161	23	0	0	563	94
Women	27	7	1	0	0	35	6
Turkish Equestrian Federation	366	132	26	5	0	529	
Male	222	89	17	1	0	329	62
Women	144	43	9	4	0	200	38
Turkish Cycling Federation	668	295	96	5	0	1064	
Male	540	243	78	5	0	866	81
Women	128	52	18	0	0	198	19
Turkey Bocce, Bowling and Darts Federation	8632	822	118	21	6	9599	
Male	5673	530	79	21	5	6308	66
Women	2959	292	39	0	1	3291	34
Turkish Boxing Federation	1384	867	237	63	24	2575	
Male	1145	752	221	60	23	2201	86
Women	239	115	16	3	1	374	14
Turkish Bridge Federation	182	26	0	0	0	208	
Male	166	23	0	0	0	189	91
Women	16	3	0	0	0	19	9
Turkish Ice Hockey Federation	205	73	34	10	0	322	
Male	151	58	30	9	0	248	77
Women	54	15	4	1	0	74	23
Turkish Ice Skating Federation	500	98	9	3	0	610	
Male	210	50	6	2	0	268	44
Women	290	48	3	1	0	342	56
Turkish Gymnastics Federation	17972	5949	1130	29	20	25100	
Male	3127	1492	459	21	12	5111	20
Women	14845	4457	671	8	8	19989	80
Turkish Curling Federation	1148	161	23	0	0	1332	
Male	684	104	15	0	0	803	60
Women	464	57	8	0	0	529	40
Turkish Mountaineering Federation	769	227	67	9	10	1082	
Male	613	189	64	8	10	884	82
Women	156	38	3	1	0	198	18
Turkish Dance Sports Federation	1596	351	33	0	0	1980	
Male	828	196	18	0	0	1042	53
Women	768	155	15	0	0	938	47
Turkish Fencing Federation	742	270	48	7	1	1068	
Male	488	189	38	4	1	720	67
Women	254	81	10	3	0	348	33
Turkish E-Sports Federation	168	0	0	0	0	168	

Male	144	0	0	0	0	144	86
Women	24	0	0	0	0	24	14
Turkish Traditional Equestrian Sports Federation	319	17	0	0	0	336	
Male	266	12	0	0	0	278	83
Women	53	5	0	0	0	58	17
Turkish Traditional Wrestling Federation	217	11	0	0	0	228	
Male	217	11	0	0	0	228	100
Women	0	0	0	0	0	0	0
Turkish Traditional Sports Branches Federation	19	4	1	0	0	24	
Male	18	4	1	0	0	23	96
Women	1	0	0	0	0	1	4
Traditional Turkish Archery Federation	1047	290	0	0	0	1337	
Male	661	198	0	0	0	859	64
Women	386	92	0	0	0	478	36
Turkish Federation of Developing Sports Branches	841	38	1	0	0	880	
Male	548	25	1	0	0	574	65
Women	293	13	0	0	0	306	35
Turkish Golf Federation	252	53	24	0	0	329	
Male	194	50	22	0	0	266	81
Women	58	3	2	0	0	63	19
Turkish Visually Impaired Sports Federation	839	120	33	3	3	998	
Male	622	89	20	2	2	735	74
Women	217	31	13	1	1	263	26
Turkish Wrestling Federation	1496	1607	1070	101	65	4339	
Male	1370	1526	981	95	64	4036	93
Women	126	81	89	6	1	303	7
Turkish Folk Dances Federation	3826	10633	129	0	0	14588	
Male	1490	6001	75	0	0	7566	52
Women	2336	4632	54	0	0	7022	48
Turkish Weightlifting Federation	465	242	106	18	43	874	
Male	360	194	90	17	37	698	80
Women	105	48	16	1	6	176	20
Turkish Air Sports Federation	226	42	19	0	0	287	
Male	208	39	17	0	0	264	92
Women	18	3	2	0	0	23	8
Turkish Handball Federation	3416	1001	1146	72	9	5644	
Male	2249	659	739	61	9	3717	66
Women	1167	342	407	11	0	1927	34
Turkish Sports Federation for Everyone	13359	1644	0	0	0	15003	
Male	4693	798	0	0	0	5491	37
Women	8666	846	0	0	0	9512	63
Turkish Hockey Federation	924	200	40	11	0	1175	
Male	621	147	28	11	0	807	67
Women	303	53	12	0	0	368	33
Turkish Hearing Impaired Sports Federation	571	12	0	0	0	583	
Male	458	12	0	0	0	470	81
Women	113	0	0	0	0	113	19
Turkish Judo Federation	673	642	354	74	52	1795	
Male	470	444	263	65	46	1288	72
Women	203	198	91	9	6	507	28
Turkish Canoe Federation	878	149	37	11	0	1075	
Male	685	122	31	10	0	848	79
Women	193	27	6	1	0	227	21
Turkish Karate Federation	1535	874	429	128	69	3035	
Male	1003	678	341	107	66	2195	72
Women	532	196	88	21	3	840	28
Turkish Ski Federation	1598	361	548	11	3	2521	
Male	1203	295	451	11	3	1963	78

Women	395	66	97	0	0	558	22
Turkish Skateboard Federation	60	2	0	0	0	62	
Male	53	2	0	0	0	55	89
Women	7	0	0	0	0	7	11
Turkish Kick Boxing Federation	3262	1625	359	116	58	5420	
Male	2643	1355	323	105	52	4478	83
Women	619	270	36	11	6	942	17
Turkish Rowing Federation	214	78	92	19	6	409	
Male	174	62	71	18	6	331	81
Women	40	16	21	1	0	78	19
Turkish Table Tennis Federation	6954	1109	277	30	3	8373	
Male	5617	807	205	25	3	6657	80
Women	1337	302	72	5	0	1716	20
Turkish Modern Pentathlon Federation	275	68	11	3	0	357	
Male	180	45	10	3	0	238	67
Women	95	23	1	0	0	119	33
Turkish Muay Thai Federation	1395	771	116	26	61	2369	
Male	1133	650	102	22	56	1963	83
Women	262	121	14	4	5	406	17
Turkish Archery Federation	1546	590	161	10	10	2317	
Male	1071	393	117	6	8	1595	69
Women	475	197	44	4	2	722	31
Turkish Orienteering Federation	1704	251	55	0	0	2010	
Male	1123	157	41	0	0	1321	66
Women	581	94	14	0	0	689	34
Turkish Special Athletes Sports Federation	2355	375	56	12	0	2798	
Male	1371	195	31	10	0	1607	57
Women	984	180	25	2	0	1191	43
Turkish Rugby Federation	1233	219	27	0	0	1479	
Male	868	152	21	0	0	1041	70
Women	365	67	6	0	0	438	30
Turkish Chess Federation	81763	1546	126	46	2	83483	
Male	58154	1155	114	43	1	59467	71
Women	23609	391	12	3	1	24016	29
Turkish Underwater Sports Federation	454	159	20	2	0	635	
Male	378	135	17	2	0	532	84
Women	76	24	3	0	0	103	16
Turkish Water Polo Federation	523	126	41	1	0	691	
MALE	368	104	37	1	0	510	74
WOMAN	155	22	4	0	0	181	26
Turkish Taekwondo Federation	2040	1859	901	242	109	5151	
Male	1410	1367	684	205	96	3762	73
Women	630	492	217	37	13	1389	27
Turkish Tennis Federation	10109	2400	2202	59	2	14772	
Male	6929	1693	1434	56	2	10114	69
Women	3180	707	768	3	0	4658	31
Turkish Triathlon Federation	468	136	14	1	0	619	
Male	334	108	9	1	0	452	73
Women	134	28	5	0	0	167	27
Turkish Volleyball Federation	9855	2758	2764	376	57	15810	
Male	5725	1771	1613	331	57	9497	60
Women	4130	987	1151	45	0	6313	40
Turkish Bodybuilding and Fitness Federation	19035	6109	1808	76	78	27106	
Male	14028	4853	1291	72	75	20319	75
Women	5007	1256	517	4	3	6787	25
Turkish Wushu Kung-Fu Federation	2603	1409	260	72	40	4384	
Male	1989	1152	236	66	38	3481	79
Women	614	257	24	6	2	903	21
Turkish Sailing Federation	290	182	57	0	0	529	

Male	220	164	48	0	0	432	82
Women	70	18	9	0	0	97	18
Turkish Swimming Federation	9954	4013	3385	77	2	17431	
Male	6158	2618	2077	60	2	10915	63
Women	3796	1395	1308	17	0	6516	37
Total	253363	60606	23159	2677	1264	341069	

When we look at the distribution of coaches based on branches in Turkey, it is seen that the branches where the number of women is higher than the number of men are gymnastics and sports for all. It was also determined that the sub-branches with more female coaches in the Sports for All Federation are the wellness and yoga branches. In all other branches, the number of female coaches is less than male coaches. The branches where the number of female coaches is very low compared to men are wrestling, billiards, traditional sports, bridge and air sports.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The aim of this study is to reveal the number and positions of women employees in sports organisations and sports-related professions in Turkey. Within the scope of the research, Basketball, Volleyball, Football, Handball and Athletics Federations, federations that responded to our official letter, the Turkish National Olympic Committee, the Turkish National Paralympic Committee and the Ministry of Youth and Sports were examined.

When the number of women on the boards of directors of the Basketball, Volleyball, Football, Handball and Athletics Federations was analysed, it was not observed that women were not included in positions such as President and Vice-President, which are higher executive positions. Only Football, Chess and Rugby Federations have a woman in the position of Vice President. While the number of women in the board of directors of the Turkish National Olympic Committee has increased, the situation of not including women in senior management positions has not changed. It is observed that the positions such as president and vice president are still occupied by men at TMOK. It was observed that there is only one woman in TMOK as vice president in the Supreme Advisory and Disciplinary Board.

Pfister and Hartmann-Tews (2003) analysed 16 countries selected based on socio-economic, political and cultural factors and found that the representation of women in top management positions in sport is low and tends to decrease rather than increase over the years. Adriaanse (2016) examined the executive boards of 1600 national sports organisations from 45 countries between 2010 and 2012, and in line with the data obtained from this study, they stated that globally between 5% and 50.5% of the boards of national sports organisations are women and that the global average of female representation on boards is 19.7%. In this study, it was also stated that gender equality in sports leadership was achieved only in Cook Island, while in only four of the 45 countries in the study, more than 30 per cent of the boards of directors consisted of women, and in 22 countries women were represented more than 20 per cent. The critical threshold for a good representation of women is 30 per cent representation. In the study conducted by Adriaanse (2016), very few countries have reached the threshold of 30 per cent female representation on boards (Adriaanse, 2016; 2018). In addition, in this study, it was reported that 19.7 per cent of directors, 10.8 per cent of chairpersons and 16.3 per cent of board executives were women (Adriaanse, 2016; Evans & Pfister, 2021).

Similar to these findings, Tranter et al. (2016) found that women's representation in International Olympic Committees decreased from 17.6 per cent to 16.6 per cent between 2014 and 2016, while this rate remained stable at around 18 per cent in other international sports federations in their study of 29 countries (Tranter et al., 2016). In 1996, the International Olympic Committee (IOC) recommended that National Olympic Committees (NOCs) and International Federations (IFs) should have at least 10 per cent of women in decision-making positions by 2000 and 20 per cent by 2005. As progress was made, this target was revised to at least 30 per cent by 2020. IFs and NOCs were encouraged to take supportive measures to help them meet and exceed this target. To date, several NOCs and IFs have achieved gender balance. The IOC has also initiated leadership forums and training programmes for women in International Federations, National Federations and National Olympic Committees to help women in middle and senior management positions to be elected to leadership positions.

When the number of referees and observers working in the football branch is analysed, it is seen that 4% of the total number of referees are women referees, while no women are working as observers in football. In the report on the number of female referees according to sports branches in South Africa, it was found that there are 22% of female referees in boxing, 13% in football, 46% in athletics, 20% in basketball, and 20% in judo. When the data obtained from this study are analysed, it is seen that the number of female coaches decreases as the levels of coaches increase. While the number of female coaches was 35% at the 1st level, it was 33% at the 2nd level, 30% at the 3rd level, 11% at the 4th level and 8% at the 5th level. When we look at the gender distribution of coaches based on branches in Turkey, it is seen that the branches where the number of women is higher than the number of men are gymnastics, and sports for all (wellness and yoga), while the branches where the number of women is lower are wrestling, billiards, traditional sports, bridge and air sports. Within the scope of the research we conducted within the scope of the project, it has been observed that the highest number of female employees is in the Taekwondo Federation, followed by Judo, Physical Disabilities and Tennis Federation. In 24 Sports Federations in Turkey, a total of 156 female employees were found to be employed, and it was determined that women mainly worked as clerical staff and administrative assistants and generally worked as accountant

Women's under-representation in social and economic spheres is a major worldwide problem that affects a variety of sectors, including sports. Even though women comprise half of the global population, they continue to participate in these fields at a disproportionately low rate, particularly in poorer countries. Although their standing has improved, women still fall behind males in nearly every industry, even in more developed nations. The sports business offers a distinctive perspective on the gender gap because of its high visibility and expanding job prospects. Although there have been significant advancements in the sports industry regarding female involvement, leadership, and recognition, gender-based inequities are still prevalent both internationally and in certain national settings, like Turkey.

The sports sector is essential to contemporary economies because it offers significant job opportunities in addition to entertainment. Women still play a relatively small role in this industry, especially when it comes to leadership and decision-making. Although more women are playing sports and engaging in sports-related activities, research indicates that they are still

notably under-represented in management and coaching roles in Turkey and around the world. For instance, whereas female athletes are now more prevalent at the Olympic Games, female coaches and leaders are still under-represented. This is indicative of more widespread structural disparities in sports leadership roles.

Turkey's position is similar to those around the world in that women are doing sports at higher percentages than they were previously, but they still face significant obstacles. Even though there are now more female athletes than ever before, there are still relatively few women in coaching and administration positions. The social, cultural, and economic elements that contribute to this gender gap have been identified by studies. The assumption that sports are a male-dominated domain, cultural standards, and religious convictions have all been major obstacles to women's full participation in sports. Women's difficulties in developing their careers in sports are further highlighted by the gender gap in leadership roles within these organisations.

There is also a glaring gender disparity among Turkey's sports federations and organisations, including the Turkish National Olympic Committee (TMOK) and the General Directorate of Youth and Sports (GSGM). There are still very few women in positions of decision-making. According to the data, the majority of Turkish sports federations and government-run sports organisations have fewer than 10% female leaders. This under-representation reflects larger societal disparities and is a major barrier to attaining gender equality in sports.

In addition, the gender gap in Turkey's coaching workforce highlights the difficulties faced by women in the sports industry. Even though more women are enrolling in physical education and sports science programs, institutional and cultural impediments continue to impede their advancement into leadership positions. In sports administration positions, where male-dominated networks frequently impede their job advancement, many Turkish women still experience prejudice. The lack of social and familial support for women seeking leadership positions in sports exacerbates this.

Despite these obstacles, advancements are being made. There is optimism for the future because female athletes are becoming more well-known and women in leadership positions in sports are becoming more acknowledged. The proportion of women in coaching and leadership roles has gradually increased as a result of international organisations' initiatives, such as the International Olympic Committee's attempts to advance gender equality (IOC, 2024). Even if it is still low, the number of women serving on Olympic committees and in national sports federations has been gradually increasing in recent years, showing that change is achievable with the right legislation and cultural changes.

Encouraging women to assume leadership positions and advancing gender equality in sports are essential initiatives to solve these discrepancies. As demonstrated by Turkey's federations, the gathering and examination of gender-based statistics in sports organisations can yield important information for legislators working to reduce the gender gap. Women can overcome the obstacles that have traditionally prevented them from attaining equal

representation in sports by creating inclusive workplaces and encouraging their professional growth.

To sum up, even if the sports sector has made considerable progress towards gender equality, much more has to be done. Women are under-represented in leadership positions, especially in nations like Turkey, which emphasises the continuous need for social change and institutional reforms. Through tackling cultural, economic, and structural obstacles and advocating for laws that support women's involvement in all facets of sports, the sector may transform into a more welcoming environment where men and women have equal chances to thrive.

It has been noted that policies and strategies to promote gender equality in sport organisations tend to adopt one of two directions; either trying to empower individual women or challenging sexist structures within sport governance (Hovden et al., 2018). One of the measures taken to increase women's representation in sport governance is to introduce quotas. While quotas are also unlikely to address problematic organisational cultures, such strategies have been identified by some researchers as one of the most effective ways to promote gender equality (Hovden et al., 2018; Sisjord et al., 2017). Quotas are often seen as a 'fast track' option, perhaps popularised due to the limited impact of 'incremental' policy changes over the past few decades (Hovden, 2015). The Brighton Declaration and the goal of 20 per cent representation of women on International Olympic Committee boards (with at least three women on each board) is an example of such action (Smith & Wrynn, 2013). Similarly, in the United States, Title IX enshrined equal opportunities in law (Lopiano, 2014) and, although inequality still persists, it has had a significant impact on participation rates and representation in educational institutions (Yiamouyiannis & Osborne, 2012). Moreover, quotas can influence gender relations in terms of both production (who does what and who has the opportunity to be a board member) and power (who has the most important roles) (Adriaanse & Schofield, 2013).

It is seen that the studies focus on numerical data in sport leadership and unfortunately, the reason for the underrepresentation of women in decision-making mechanisms is not sufficiently investigated. It would be appropriate for future studies to focus on the reasons for the low representation of women in sport management.

REFERENCES

- Adriaanse, J. (2016) Gender diversity in the governance of sport associations: The Sydney Scoreboard Global Index of participation. *Journal of Business Ethics* 137, 149–160.
- Adriaanse, J. (2018) *Europe in world perspective: The Sydney Scoreboard Global Index for women in sport leadership*. In: Elling A, Hovden J and Knoppers A (eds) *Gender Diversity in European Sport Governance*. London: Routledge, pp. 9–18.
- Adriaanse, J.A., & Schofield, T. (2013) Analysing gender dynamics in sport governance: A new regimes-based approach. *Sport Management Review*, 16, 498–513.
- Amman, M. T. (2006). *Kadın ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür ve Yayınları Ltd. Şti.
- Arslan, B., Koca, C., & Aşçı, H.F. (2009). Attitudes Towards Women's Work Roles and Women Managers in a Sport Organisation: a case of Turkey, *Gender, Work and Organisation*, 6, 592-612.
- Ary, D., Jacobs, L. C., & Sorensen, C. (2010). *Introduction to research in education* (8th ed.). California: Thomson Wadsworth.
- Aycan, Z. (2004). Key success factors for women in management in Turkey. *Applied Psychology: An International Review*, 53, 453.

- Callison, K. & Lowen, A. (2022). The long-run effects of adolescent athletic participation on women's health. *Econ Hum Biol.*, 44,101087.
- Ekmekçi, R., & Ekmekçi, A. (2010). Sport marketing. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 1(1), 23-30.
- Eratlı, Ş. M., Kavasoğlu, I., Şirin T., & Can, B. (2024). Understanding "the athletic labour of femininity" through the experiences of turkish female personal trainers. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 15(1), 115-143.
- Erkan, M., & Uslu, N. Ç. (2019). Determination of sports participation profile within the scope of the sports industry, *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences*, 1(2), 40-53.
- Ersöz, G. & Arun, K. (2020). Spor Genel Müdürlüğü tarafından 2018 yılında kaydı tutulan sporcu lisansı sayılarının kayıtlı nüfus bilgilerine göre analizi. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4).
- Ersöz, G. (2021). Spor ve egzersizde yeme bozuklukları ve psikolojik temelleri. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 3-16.
- Ersöz, G., & Alagöz, B., (2019). Türkiye’de 2007-2017 yılları arasında spor branşları ve cinsiyete göre sporcu sayılarının dağılımı. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 42-65.
- Ersöz, G., & Ince-Yenilmez, M. (2021). Impact of the Turkish labor market on physical activities and sports. *Journal of International Women's Studies*, 22(7), Article 3.
- Evans, A. B., & Pfister, G. U. (2021). Women in sports leadership: A systematic narrative review. *International review for the sociology of sport*, 56(3), 317-342.
- Fasting, K., & Pfister, G. (1999). *Opportunities and Barriers for Women in Sport: Turkey*. Las Vegas: Women of Diversity Productions Inc.: 76-85.
- Futbol Federasyonu, <https://www.tff.org/Default.aspx?pageID=161> , Erişim tarihi: 25.04.2023
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler> , Erişim tarihi: 25.04.2023
- Hanson, S. L. & Kraus, R.S. (1999). Women in Male Domains: Sport and Science. *Sociology of Sport Journal*, 16(2), 92–110.
- Hovden, J, Elling, A., & Knoppers, A. (2018) *Meta-analysis: Policies and strategies*. In: Elling A, Hovden J and Knoppers A (eds) *Gender Diversity in European Sport Governance*. London: Routledge, pp. 185–198.
- Hovden, J. (2015) *The “fast track” as a future strategy for achieving gender equality and democracy in sport organizations*. In: Vanden Auweele Y, Cook E, and Parry J (eds) *Ethics and Governance in Sport*. London: Routledge, pp. 59–66.
- IOC (2024). Gender Equality Review Project. Retrieved from: <https://olympics.com/ioc/gender-equality/advocacy-and-support/gender-equality-review-project>
- Kara, F. M., & Yıldırım, I. (2011). Perception of the “Other”: Gender Biases and Discrimination in Sports Sector Perceived by the Women. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Science*, 16(1), 3-13.
- Kirişçi, İ. (2021). Cimnastik branşında lisanslı ve faal sporcu sayılarının karşılaştırılması. *İğdir Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 51-54.
- Koca, C. (2006). *Beden eğitimi ve spor alanında toplumsal ve kültürel yeniden üretim*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri ve Teknolojisi Programı, Ankara.
- Koca, C. (2011). Spor Kurumlarının yönetim kademelerinde kadınların temsili. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1), 1-12.
- Koca, C. (2021). *Analysis of women and sport in Turkey*. Women and sport in Asia. Routledge, 226-236.
- Kocacık, F., & Gökkaya, V.B. (2005). Türkiye’de çalışan kadınlar ve sorunları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1), 195-219.
- Lopiano, D. A. (2014) It’s time for the NCAA and other educational sport governance organizations to get serious about gender equity. *JOPERD: The Journal of Physical Education, Recreation & Dance* 85: 6–7.
- Pfister, G., & Hartmann-Tews, I. (2003). Women and sport in comparative and international perspective. *Sports and women: Social issues in international perspective*, 1-15.
- Sabo, D., Melnick, M. J., & Vanfossen, B. E. (1989). *The Women’s Sports Foundation Report: Minorities in Sports*. New York: Women’s Sports Foundation.
- Sisjord, M.K., Fasting, K., & Sand, T.S. (2017). The impact of gender quotas in leadership in Norwegian organised sport. *International Journal of Sport Policy*, 9, 505–519.
- Smith, M., & Wrynn, A. (2013). *Women in the 2012 Olympic and Paralympic Games: An Analysis of Participation and Leadership Opportunities*. Ann Arbor: SHARP Center for Women and Girls.
- Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, <https://shgm.gsb.gov.tr/> , Erişim tarihi: 25.04.2023
- Stevenson, B., & Wolfers, J. (2012). *Equal Opportunity in Sports Makes Both Sexes Richer, Bloomberg Opinion*, June 18. Available at www.bloomberg.com/news/2012-06-18/equal-opportunity-in-sports-makes-both-sexes-richer.html
- Şallı, A. O., Amman, M. T., & Küçük, V. (2016). Sosyal Belirleyiciler Ekseninde Sporun Değişen İmgeleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 37-45.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. Epsilon Yayınevi, İstanbul.
- Tranter, R., Medd, R., & Braund, C. (2016). *Gender balance in global sport report: Women on boards*. Available at: www.womenonboards.net

- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, <https://olimpiyat.org.tr/> , Erişim tarihi: 25.04.2023
Türkiye Milli Paralimpik Komitesi, <https://www.tmpk.org.tr/> , Erişim tarihi: 25.04.2023
Yaprak, P., & Amman, M.T. (2009). Sporda kadınlar ve sorunları. *Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 39-48.
Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
Yiamouyiannis, A., & Osborne, B. (2012). *Addressing gender inequities in collegiate sport: Examining female leadership representation within NCAA sport governance*. Sage Open 2. DOI:10.1177/2158244012449340